

Uvodnik

Igor Gregori

Še nikoli kot letos!

Nekateri pripisujejo nedavne izredno pozitivne razplete glede nakazila denarnih prispevkov za slovensko narodno skupnost za leto 2013 cunamiju Grillovega političnega uspeha na državni ravni: pričakovati je, da bo nekdanji komik in sedanjí vodja Gibanja petih zvezd žel precejšen uspeh tudi na prihodnjih deželni volitvah v Furlaniji Juljski krajini. Kaže namreč, da pred ponovnim političnim podvigom 'čričkov' želita dosejati politični in zlasti birokratski ustroj države urediti nekatere zadeve.

Ne mislimo slovenski manjšini pripisovati Bog ve kako težo v primerjavi z gromozanskimi težavami in potrebami celotnega državnega ustroja, vsekakor pa si težko razlagamo dejstvo, da je tokrat država, se pravi rimski uradi finančnega in gospodarskega ministrstva, z dekretom z dne 6. marca 2013 nepričakovano zagotovili naši narodni skupnosti, njenim ustanovam 7.618.607 evrov za tekoče leto. Od te vsote naj bi 7.139.000 evrov financiralo potrebe 16. člena zaščitnega zakona, se pravi za institucije in dejavnosti slovenske manjšine, 300.000 evrov sodi v poglavje podpore krovni organizacij, 75.000 pa je namenjenih kritju obresti za Slovensko stalno gledališče. Gre tako za znatno višji prispevek od zneska 5.300.000, na katerega je naša manjšina do leta 2011 računala za delovanje svojih ustanov. Kot sta v četrtek, 4. aprila, na zasedanju posvetovalne komisije za slovensko manjšino dejala vodja Urada za jezikovne skupnosti dežele FJK Giuseppe Napoli in deželni uradnik Pavel Slamič, je Urad skorajda popolnoma osvojil predlog razporeditve vsote, ki sta ga v pismu pristojnemu odborniku De Anni napisali krovni organizaciji SSO in SKGZ.

Glede na kritično finančno stanje manjšinskih ustanov kot posledica reza lanskih prispevkov in na podlagi višje vsote, s katero lahko manjšina letos razpolaga, sta se krovni organizaciji domenili, da po eni strani tokratno vsoto izkoristijo za normalizacijo organiziranosti slovenske narodne skupnosti (ki bi torej imela na razpolago 'običajnih' 5.300.000 evrov), milijon dvesto tisoč evrov pa bi uporabili za kritje lanske 'luknje'. O koristenju ostanka skupne vsote pa je potrebno še premisliti:

SSO in SKGZ bi preostali denar namenila slovenskim organizacijam v videmski pokrajini in spodbudila tako nadaljnje korake projekta Jezik Lingua. Višji vsoti, ki je namenjena organiziranosti manjšine, odgovarjajo namreč manjša sredstva, ki jih zaščitni zakon določa členom glede uporabe slovenskega jezika v javnih upravah (8. člen), in razvoju slovenskih občin videmske pokrajine (21. člen), kar krovni organizaciji obžalujeta. V svojem pismu De Anni sta predsednika krovnih organizacij jasno poudarila, da se pri razporeditvi finančnih prispevkov ne sme oškodovati nikogar.

Ta problem je po mnenju Giuseppeja Napolija kljub zapletenosti procedure rešljiv, veliko bolj oprezen pa je bil do nekaterih predlogov v zvezi z namembnostjo letošnjega 'ostanka'. Predsednik SSO Drago Štoka je z zadovoljstvom podčrtal dejstvo, da dekret rešuje v pravem trenutku izredno napeto situacijo, ko bi v manjšini lahko tvegali notranji prepri. Dejal je, da ostaja vodilo krovnih organizacij prepričanje, naj pri tokratni razporeditvi denarnih prispevkov ne oškodujejo nikogar, prav tako pa je potrebno na pravi način ovrednotiti t. i. primarne organizacije naše manjšine in tiste dejavnike, ki si resnično prizadevajo za razvoj slovenskega jezika in kulture.

/ str. 10

Pesem mladih src

Foto Kroma

Med seboj si nasprotujejo, a razburljive vesti Plinski terminal v Žavljah vse bližje gradnji, a sedaj "zamrznjen"

Plinskemu terminalu v Žavljah se je uspelo puvrstiti na evropsko listo prioritete skupnega pomena, ker se pri tem upoštevajo le energetskega ekonomski, ne pa tudi okoljski kriteriji. Če bo projekt na listi tudi dokončno potrjen, njegove gradnje ne bo preprečilo nobeno nasprotovanje več, je konec minulega tedna povzela pisanje Dnevnika Slovenska tiskovna agencija, ki je tudi dodala, da so zagovorniki plinskega terminala v Žavljah in pripadajočega plinovoda tako morda našli rešitev, kako s pomočjo EU izigrati nasprotnike terminala na slovenski in italijanski strani ter utišati polemiko o negativnih vplivih terminala na okolje. Ko bo dokončno potrjena evropska lista prioritete skupnega pomena (PCI) in če bo žaveljski terminal ostal na njej, njegove gradnje ne bo več ustavilo nobeno nasprotovanje. Projekt bo v tem primeru upravičen tudi do evropske finančne pomoči, so po poročanju STA za Dnevnik pojasnili na ministrstvu za infrastrukturo in prostor. V Evropski komisiji pa so za STA povedali, da končne odločitve o seznamu še ni, pričakuje pa se šele po koncu poletja. Dnevnik je medtem poročal, naj bi se to zgodilo že do poletja. Kot je povedal Joseph Henon, tiskovni predstavnik evropskega komisarja za okolje Janeza Potočnika, je seznam v pristojnosti komisarja za energijo Güntherja Oettingerja. Kriteriji presoje za uvrstitev na listo so izključno energetskega ekonomski narave. Ker projekt v celoti leži na italijanskem ozemlju, ga Slovenija s seznama ne more spraviti z vetom, druge članice EU pa mu ne nasprotujejo. Predlagano listo projektov morata sicer poleg Evropske komisije presoditi še Svet EU in Evropski parlament, vendar bodo tudi poslanci in predstavniki članic lahko upoštevali le energetske vidiki, ne pa tudi okoljskega. Če bo žaveljski terminal tako skupaj s pripadajočim plinovodom dokončno potrjen kot projekt PCI, bo ne glede na vsa nasprotovanja slej ko prej zgrajen, pravijo na infrastrukturalnem mi-

nistrstvu. Pet tožb, ki so jih zaradi domnevnih nepravilnosti v postopkih presoje okoljskih vplivov terminala na italijansko upravno sodišče v Rimu vložile italijanske lokalne skupnosti in nevladne organizacije, pri tem pa sta se jim pridružili tudi koprška občina in Slovenija, po pojasnilih ministrstva pri izbiri projektov PCI ne igra nobene vloge. Toda nekaj možnosti za ustavitev gradnje po poročanju Dnevnika vendarle obstaja. Kot so jim potrdili na ministrstvu za kmetijstvo in okolje, je italijanska vlada odprla postopek presoje vplivov žaveljskega terminala na okolje. Vzrok za to naj bi bile dodatne informacije iz tržaškega pristanišča, kjer se je uprava odločno postavila proti terminalu, saj je presodila, da bi ob že tako gostem ladijskem prometu v Tržaškem zalivu plinski tankerji, ki bi ob vsakem prihodu za nekaj ur ustavili ladijski promet, povzročili nemogoče plovne razmere v pristanišču. Poleg tega je Italija projekt sredi postopka čezmejne presoje okoljskih vplivov razdelila na dva dela - na terminal Žavlje in na plinovod Trst-Gradež. Pozitivno okoljevarstveno soglasje pa je leta 2009 sprejela le za terminal Žavlje. V njem je le delno upoštevala pripombe Slovenije, zato zdaj na kmetijskem ministrstvu pričakujejo, da bo to storila v celoti. Italija bo po njihovih informacijah obnovljeni postopek končala v kratkem. Italija je zamrznila postopek za plinski terminal v Žavljah Italijanski minister za okolje v odstopu Corrado Clini je v petek, 5. t. m., za šest mesecev zamrznil okoljevarstveni postopek v zvezi z načrtovano gradnjo plinskega terminala v Žavljah pri Trstu. Clini je pristojne v Trstu pozval, naj najdejo alternativno lokacijo za terminal, ki naj bo v sozvočju z urbanističnim razvojem tržaškega pristanišča, v nasprotnem primeru pa naj spremenijo prostorski načrt le-tega. Sklep italijanskega okoljskega ministrstva formalno še ne pomeni "pogreba" za terminal, ta pa je

gotovo na "smrtni postelji", je poročal Primorski dnevnik, saj je Clini s tem dejansko razveljavil okoljevarstveno dovoljenje za gradnjo žaveljskega terminala, ki sta ga italijanski ministrstvu za okolje in kulturo izdali leta 2009. Minister Clini je že decembra 2012 odredil izdelavo novih študij glede načrta za gradnjo žaveljskega terminala, za katerega se zavzema družba Gas Natural, ter nove poglobljene raziskave glede načrta za gradnjo tako imenovanega "off-shore" terminala sredi Tržaškega zaliva, za katerega se zavzema družba Eon, tudi upoštevajoč strateško okoljsko presojo, vezano na pristaniški prostorski načrt, ter določila in vinkulacije, ki jih v zvezi z varnostjo predvideva mednarodna pomorska organizacija Imo. Razlog za tako zadržanje so spremenjene razmere, spremenjeni prostorski načrti in povečan promet v tržaškem pristanišču, na kar je pred časom opozorila predsednica tržaške Pristaniške oblasti Marina Monassi, ki je v lanskem pismu Cliniju med drugim poudarila, da se je promet v tržaškem pristanišču povečal in se bo po predvidevanjih še krepil v prihodnjih letih, kar pa je nezdržljivo z gradnjo uplinjevalnika, ker bi bil promet zaradi številnih plinskih tankerjev dejansko nemogoč.

Ob povečanem pretovoru zabojnikov so v lanskem decembru napovedovali za letos tudi povečanje prometa na terminalu za ro-ro dejavnosti, prometa ladij za križarjenje, morebitna gradnja plinskega terminala pa bi oškodovala oziroma dejansko onemogočila dejavnosti družbe za čezalpski naftovod Siot, kjer za letošnje leto predvidevajo 20-odstoten porast prometa surove nafte. Zadeva plinskega terminala je torej še vedno aktualna in je okrog nje veliko nejasnosti.

Kultura

Pesnik Ivan Tavčar je letošnji prejemnik nagrade Vstajenje za pesniško zbirko Odselitvev (GMD 2012)

Sporočilo upravnega odbora Zadruga Goriška Mohorjeva

O volilnem oglaševanju

V skladu z določili zakona št. 28 z dne 22.2.2000 in odloka št. 223/13/CONS Oblasti za jamstva v komunikacijah (AGCOM) z dne 14.03.2013, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 70 z dne 23.3.2013, na podlagi predpisov na področju političnega komuniciranja med volilno kampanjo in enakih možnosti dostopa do medijev, Zadruga Goriška Mohorjeva kot založnik tednika Novi glas sporoča, da namerava Novi glas objavljati volilna politična sporočila in oglase za volitve predsednika, deželnega sveta Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine, predsednika in pokrajinskega sveta videmske pokrajine in za občinske volitve v Furlaniji Julijski krajini, ki bodo potekale 21. in 22. aprila 2013 z možnostjo balotaže dne 5. in 6. maja 2013, vse do predzadnjega dne pred datumom volitev in nato pred morebitnim drugim krogom.

Volilno oglaševanje bo možno v tiskani in spletni izdaji Novega glasa.

Volilna sporočila bo možno naročiti na našem uredništvu v Gorici (Travnik 25, tel. 0481 550330, mail gorica@noviglas.eu) ali v Trstu (Ul. Donizetti 3, tel. 040 365473).

Prostor za volilna politična sporočila morajo naročniki rezervirati najkasneje do petka zjutraj (za objavo naslednji četrtek).

Pri določitvi prostora bomo upoštevali kronološki vrstni red sprejema naročil.

Objavljamo izključno v slovenskem jeziku. Sporočila naj bodo v barvah, po možnosti v digitalnem formatu.

Objava je možna na vseh straneh, razen na prvi.

Volilna politična sporočila morajo imeti pripis "Volilno politično sporočilo", ki mora biti vključen v oglas.

Oglaševanje mora biti opremljeno z imenom naročnika s pripisom "Odgovorni naročnik". Volilni oglasi morajo biti plačani na upravi Zadruga Goriška Mohorjeva (Travnik 25, Gorica) pred vsako objavo.

Cene za volilno oglaševanje so enake za vse naročnike in niso dovoljeni popusti, niti brezplačna objava.

Cene in mere oglasov na tiskani izdaji Novega glasa so:

1 modulo (44 x 44 mm) – 37,00 evrov

2 modula (92 x 44 mm) – 72,00 evrov

3 moduli (92 x 66 mm) – 103,00 evre

4 moduli (92 x 88 mm) – 132,00 evrov

8 modulov (92 x 176 mm) – 203,00 evre

četrt strani (140 x 215 mm) – 258,00 evrov

pol strani (284 x 213 mm) – 515,00 evrov

cela stran (284 x 430 mm) – 858,00 evrov

Na spletni izdaji Novega glasa sta možna dva

oglasna prostora, in sicer:

728x90 px in 300x250 px. Cena obojnih oglasov je 20,00 evrov na dan.

Cenam je treba dodati DDV.

Svet slovenskih organizacij

Čestitki dr. Borisu Jesihu in Ediju Krausu

Dr. Drago Štoka, predsednik Sveta slovenskih organizacij, je dr. Borisu Jesihu, ob imenovanju za državnega sekretarja na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, v imenu celotnega izvršnega odbora izrekel čestitke. Pri tem je Štoka poudaril, da sedanjí časi sicer niso rožnati, vendar jih bo mogoče premagati s skupnimi močmi, dobro voljo in požrtvoval-

nim ter konstruktivnim sodelovanjem.

Boris Jesih

Edi Kraus

gospodarstvenika Edija Krausa v odbor občine Trst. Predsednik Drago Štoka se je na novega odbornika, ki ga je slovenska narodna skupnost dolgo pričakovala, obrnil s iskrenimi čestitkami in pri tem je prepričan, da bo novi tržaški odbornik Kraus na tem odgovornem mestu napravil veliko dobrega za mesto Trst, ki je tako zelo potrebno sposobnih upraviteljev in ljudi, ki vedo, kaj hočejo in kaj mora v tem času biti pozitivno za mesto Trst in njegovo okolico. V svojih čestitkah je predsednik SSO podčrtal prepričanje, da bo Edi Kraus imel

vidno vlogo in pristop do problemov, ki so slovenski narodni skupnosti predvsem pri srcu.

Veliko zadovoljstvo in prijetno presenečenje je za vso slovensko stvarnost v Trstu novo imenovanje priznanega

deželna predsednica SSK Fulvia Premolin in deželni tajnik SSK Damijan Terpin med drugim v svoji čestitki napisala novi slovenski predsednici vlade ter sta obenem tudi čestitala novi ministrici za Slovence v zamejstvu in po svetu Tinbi Komel: "... Voščiva Vam uspešno delo za skupno dobro slovenskega naroda in države Slovenije. Že vnaprej se Vam zahvaljujemo za pozornost, ki jo boste namenili Slovincem, ki živijo izven meja Republike Slovenije. Kot pripadnica italijanske narodne skupnosti v Sloveniji dobro poznate, kako je pomembno, da lastna država skrbi za svoje manjšine... Naša narodna skupnost v deželi Furlaniji Julijski krajini je bila vsestransko povezana s Slovinci... Ostajava na

tonomijo Urada, ki je vse do danes uspešno skrbel za podporo vsestranskemu delovanju Slovencev izven meja Republike Slovenije", sta razpolago za katerokoli morebitno srečanje ali pogovor in Vam še enkrat voščiva nadvse uspešno delo in prav pristrčno pozdravljava!"

Alenka Bratušek

Tina Komel

imeni Slovenske skupnosti, zbirne stranke Slovencev v Italiji, Vam izražava iskrene čestitke ob izvolitvi na mesto predsednice vlade Republike Slovenije. Pri tem Vama želiva uspešno nadaljevanje potrebnih reform, dobro delo in obilo uspehov pri vodenju slovenske države v tem zahtevnem kriznem obdobju, ki je prizadel celotno skupnost držav Evropske unije, njihova gospodarstva in civilno družbo. Slovenci v deželi Furlaniji Julijski krajini smo prav tako tesno in vsestransko povezani z našo matično državo. Mirno lahko trdimo, da na sebi doživljamo

vsako pozitivno in tudi negativno spremembo... Prav zaradi tega smo zadovoljni, da ste pri sestavi nove vlade ohranili ministrsko mesto za Slovence v zamejstvu in po svetu ter av-

tonomijo Urada, ki je vse do danes uspešno skrbel za podporo vsestranskemu delovanju Slovencev izven meja Republike Slovenije", sta

Deželne volitve: nobenega preračunavanja

Za SSK je pomemben vsak glas!

Zadnja dva tedna pred deželnimi volitvami je še kako pomembno, da se slovenski volivci zavedamo pomena in odgovornosti glede oddajanja glasu in preferenc. V sedanjí nelahki politični situaciji je potrebno glasove preusmeriti tja, kjer se bodo najbolj obrestovali. SSK je najboljše možnosti izvolitve, saj ji zadostuje 1% veljavnih glasov, koliko znaša ta odstotek, pa je odvisno od volilne udeležbe. Zaradi tega je vsako preračunavanje nesmiselno. Glas SSK je edini koristen glas, ki bo slovenskega predstavnika ponel v Deželni svet FJK. V tem prepričanju in s tem sporočilom bo goriška SSK nadaljevala priprave za zadnja dva tedna volilne kampanje pred deželnimi volitvami.

Pokrajinsko tajništvo je z navdušenjem pozdravilo novo vodstvo konzorcija Collio in čestitalo novima predsedniku Robertu Prinčiču in podpredsedniku Jordanu Figlju. Po dolgem in težavnem obdobju, ki je onemogočalo konzorciju pravi razvoj in tako prizadelo predvsem vinogradništvo in kar je z njim povezano, se sedaj odpirajo resnične možnosti razvoja. Pri SSK verjamemo, da sta tako predsednik kot podpredsednik sposobna to nalogo uspešno opraviti. Uspešen in učinkovit konzorcij bo pomemben dejavnik za celotno deželno stvarnost in seveda briško čezmejno sodelovanje. Novo vodstvo in sestava odbora pa predstavljata tudi vse najboljše pogoje za sodelovanje s kraškimi vinogradniki.

Stranka SSK z veliko zaskrbljenostjo gleda na zadnji razvoj glede obnovitvenih del doberdobske šole. Zapleti s podjetjem, ki je sedaj odstopilo, so hud udarec krajevni slovenski šoli, ki bo morala tudi v drugem šolskem letu izvajati vzgojno-izobraževalne programe v neprimernih prostorih. Težko je sprejemati izjave doberdobskega župana in občinske uprave, ki krivdo pripisujejo drugim dejavnikom. Odgovornost za nastalo situacijo si morajo prevzeti tudi in še posebno sami ter priznati, da je bil celoten postopek slabo in površno voden. To je v takih primerih prva dolžnost vsakega resnega občinskega upravitelja, še posebej, ko se kandidira na volitvah.

Pokrajinsko tajništvo SSK za Goriško

Dr. Drago Štoka in Rudi Pavšič na obisku Prvo uradno srečanje z ministrico Tino Komel

Ministrica Tina Komel in državni sekretar dr.

Italiji po njunem mnenju pripomore k pestrosti tamkajšnje slo-

sta v ponedeljek, 8. t. m., sprejela predsednika obeh krovnih organizacij slovenske avtohtone narodne skupnosti v Italiji, predsednika Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoko in predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudija Pavšiča.

Predsednika sta pozdravila sprejeto odločitev Italije o v primerjavi z lanskim letom za 1,2 milijona večjem nakazilu za 2013 in se strinjala, da je k temu dejanju pripomoglo tudi delo v vladnem delovnem omizju. Dualnost delovanja krovnih organizacij v

venske narodne skupnosti. Opozorila sta na finančne težave Primorskega dnevnika in sloven-

skih tiskanih medijev. Predsednik SKGZ Pavšič je povedal, da so na nedavnem srečanju skupnega zastopstva določili prioriteta področja, to so sprememba volilne zakonodaje, ki bi olajšala izvolitev manjšinskih predstavnikov, popravek zaščitnega zakona, ki bi določal minimalen znesek, in termin izpla-

la v začetku leta. Predlagal je tudi pripravo ocene odnosov med RS in AD FJK in iskanje poti za njihovo nadgradnjo. Predsednik SSO dr. Štoka je dejal, da je treba povečati interes mladih za vključevanje in sodelovanje. Mnenja je, da mora Primorski dnevnik postati časopis vseh Slo-

Povejmo na glas

Kriza oživila razdiralno ideologijo

To, kar se zdaj dogaja v Italiji in še posebej v Sloveniji, je najslabše, kar se je lahko zgodilo. V času hude krize, ki je še kako na pohodu in bi bilo pričakovati, da bosta država in narod strnila svoje sile, je dvignila glavo ideologija. Ideologija kot zlovesči odsev in nadaljevanje nepopustljivega spora druge svetovne vojne. V ideologiji je nekaj diabolicega, njen cilj je razdeliti narod v dva dela, ki hoče ta drug drugega uničiti. Obrnjena sta drug proti drugemu sovražno in neusmiljeno. Medtem se lahko tla spodmikajo, ljudje so vse bolj obubožani, izgledi za prihodnost vse slabši - kar velja za sedanjo krizo - vse to pa ideologije ne ublaži niti za milimeter, ker je pač edina pomembna stvar uničenje ali vsaj kar največje oškodovanje nasprotnika, ki ni nihče drug kot drugi del istega naroda. V tej luči je stanje italijanske politike po nedavnih volitvah slej ko prej kritično. Kot se je bilo bati, so volitve postavile nekakšno pat pozicijo, ki jo v medsebojnem boju vzdržujeta politična levica in politična desnica. Naj se ena stran še tako izgovarja na drugo, dejstvo je, da nobena noče pustiti, predvsem pa ni pogojev, da bi se obe osredotočili na reševanje vse težjih ekonomskih problemov ljudi. Ostro ideološko soočenje praktično vso pozornost in vse energije usmerja v to, da ne bi katera od strani v tem trenutku kaj izgubila, oziroma da bi po možnosti kaj pridobila. Politika torej, ki edina lahko sprejema potrebne ukrepe, je popolnoma odtr-

gana od življenja svojih volilcev in bije bitko, ki nič ne rešuje, ampak le in to še kako razdira. Rešitev bi seveda bil skupen dogovor in skupno reševanje vse težje problematike, očitno pa je bolj mikavno ideološko izključujoče sovražstvo. Nemara je prava sreča, da se je Gibanje petih zvezd politično organiziralo, sicer bi se nejevolja ljudi lahko sproščala neorganizirano, se pravi po cestah in tudi z izbruhi nasilja. Nič manj neugodna ni situacija v Sloveniji, ki sicer ima novo vlado, vendar je vse bolj jasno, da izključujoča ideologija žal vse bolj jemlje zavede v svoje roke. Ni videti pametnega razloga, zakaj je morala pasti Janševa vlada, še manj pa zakaj je bilo treba donedavnega predsednika izključiti iz Slovenskega Pen centra. Nobenega dvoma ni, da želi ena stran po ideološkem načelu izničiti ali povsem izločiti drugo, kar je kot cilj seveda absurdno in preprosto nemogoče. Tudi v Sloveniji ena stran ne more brez druge, v to verjame le ideologija. Ena stran ne more brez druge: najsi sta si med seboj še tako različni, je uničevanje ene tudi uničevanje druge, je uničevanje prve uničevanje in samouničevanje druge. Medtem pa država tone vse globlje, pri čemer se ideologija zadovoljno smehlja, saj se možnost dogovora obeh strani v korist njiju obeh in v korist vseh ljudi vse bolj odmika. In vendar je dogovor edina in res edina rešitev, še posebej v tej krizi, ki bo notranje razklane toliko bolj udarjala in izničevala.

Janez Povše

Zgodovinska podoba Ubožca

Med virtualnim in pravim sv. Frančiškom Asiškim

O b tem, ko so začeli po medijih, "njihovih" in "naših", razglabljati o sv. Frančišku Asiškem, čigar ime si je izbral tudi kardinal Bergoglio za papeško, so mi misli hitro poromale nazaj, saj sem o našem popačenem pojmovanju že neke bral. Hitro sem se spomnil tudi, kje – v knjigi Vittoria Messori "Pensare la storia", ki je prva iz serije "Vivaio", v kateri so v štirih knjigah zbrani članki, zapisi, kolumne, ki jih je italijanski katoliški časninar napravil v zadnjih treh desetletjih. V omenjeni knjigi je del intervjuja s firenskim zgodovinarjem in piscem Francom Cardinijem, ki je svetovno znan strokovnjak zlasti za srednjeveško zgodovino. Med drugim tam pravi, da je obstajal drugačen sv. Frančišek od tistega, čigar podobo najpogosteje zasledimo v medijih, takšnih in drugačnih, smo rekli, pa tudi v cerkvenih in celo samih frančiškanskih krogih nismo vselej bili deležni "demitizacije" Ubožca iz Umbrije. Tako mnogi na Frančiška na Petrovem sedežu gledajo z veliko mero upanja in zaupanja, kar je tudi prav, a težava je v tem, da vidijo na obzorju sv. Frančiška "iz sanj". Ta ima nalepljene nase vse tiste etikete sodobnih lastnosti, ki jih mora imeti vsak pravi človek, ki mora biti pacifist, strpen do drugačnih, nenasilen, všečen... Frančiška naj bi krasila še dva – izma, ki prihajata iz dveh latinskih besed, ene, ki

nekoga označuje za dobrega – "bonus", in druge, ki nekoga označuje za ubogega – "pauper". Nekdo tako postane, v tem primeru sv. Frančišek, bonist in pauperist. Najbrž mi ni potrebno dodatno razlagati, kako so vse te našte lastnosti, ki naj bi jih imela tako sv. Frančišek kakor tudi njegov sodobni posnemovalci, precej nova pogruntavščina. Pa poglejmo nekoliko v zgodovinske viro, da vidimo, kaj od tega je držalo za sv. Frančiška. Če ste preveč občutljivi, je bolje, da branja ne nadaljujete, ker nas zgodovinsko raziskovanje utegne kdaj tudi "vreči na zadnjo plat", kakor rečemo. Frančišek se npr. ni samo smehljaj, kakor bi nič ne bilo, ampak se je še kako znal tudi razjeziti, podobno kakor je Jezusa podžgalo v jeruzalemskem templju. Poglejmo, kaj pravi Tomaž Čelanski, znani svetnikov življenjepisec, v spisu "Vita seconda": "Kakor vsaka duša, ki je prepolna ljubezni, je tudi Frančišek zaničeval vsakogar, ki je bil zoprn Bogu. Med vsemi pregrešniki pa so se mu prav gnusili obrekovalci, za katere je pravil, da nosijo strup pod svojim jezikom..."

Nekega dne je slišal brata, kako je obrekoval dobro ime nekega drugega brata. Obrnil se je na svojega namestnika, Petra iz Cattanea, in mu dejal te strašne besede: "Na Red prežijo strašne nevarnosti, če ne bomo brž poskrbeli za obrekovalce. Kaj kmalu se bo prijeten vonj mnogih spremenil v odvraten smrad, če se ne bodo zaprla usta teh smrdljivcev. Hitro, zmigaj se, poizvej do potankosti in, če boš obtoženega brata našel nedolžnega, kaznuj obtoževalca s strogo in

zgodno kaznijo. Če sam nisi sposoben ustrezno ukrepati, ga izroči v roke boksarja iz Firenc". Tako je namreč klical veliki svetnik brata Janeza iz Firenc, ki je bil pravi hrust po postavi. Živel je res zgodno redovno življenje, a je znal na predstojnikov ukaz še kako dobro

pretepti kaznovanega sobrata. Takšna "rožica iz vrtov sv. Frančiška" se dobesedno tepe (kako ustrezno v našem primeru!) z našo shemo o svetem Ubožcu. Očitno bi nas bilo danes veliko pretepenih in bi ob lizanju ran pošteno razmislili, če bi se še kdaj odločili za uporabo jezika kot orožja proti bratom in sestram. Frančišek je bil tudi pravi zgled pokorščine do papeža in Cerkve, h kateri je še kako spodbujal svoje brate, ne glede na vse. V svoji "Mali oporoki" je zapisal: "Vedno naj bodo zvesti in podložni škofom in vsem duhovnikom svete matere Cerkve". Vsakdo naj se vpraša, kako se drži tega navodila, če si jemlje tega svetnika za zgled. Najbrž nam je tudi znano njegovo navodilo o tem, kako je treba duhovnike spoštovati, pa četudi so veliki grešniki: "Blažen tisti služabnik,

ki zaupa v duhovnike, ki z gledno živijo po navodilih rimske Cerkve. Gorje pa tistim, ki duhovnike zaničujejo. Četudi so namreč ti grešniki, jih vseeno nihče ne sme soditi, saj je Gospod jasno zahteval samo zase pravico, da jih sodi". Frančišek je še kako branil duhovniški celibat, ki bi ga mnogi danes radi ukiniteli. Zahteval je tudi, da se je treba jasno prepričati, da so teološko popolnoma pravoverni vsi tisti, ki bi želeli vstopiti v frančiškanski red. Za vsakogar, ki bi se oddaljil od teološke in moralne pravovernosti, je predvidel stroge ukrepe. Takole je zapisal: "Vsi bratje naj

bodo katoličani, naj katoliško živijo in govorijo. Če se kdo potem v besedah ali dejanjih oddalji od katoliške vere in življenja in se ne poboljša, naj bo popolnoma izključen iz naše bratske skupnosti". Kako so vsi tisti cerkveni možje, ki se oddaljijo od katoliškega nauka, kaznovani v zadnjih nekaj desetletjih, je vsem na očeh – veselo namreč krivo živijo in učijo še naprej. Glede ubožstva pa, ga je Frančišek seveda zahteval, a za osebno vsakdanje življenje, za bogoslužje pa je zahteval le najboljše: "Kelihi, korporali, oltarni okras in vse tisto, kar je potrebno za (mašno) daritev, mora biti dragoceno". Mašo je imel seveda za Kristusovo krvavo žrtev na križu, ne zgolj za "spomin zadnje večerje", kakor se rado sliši celo v katoliških krogih. Zahteval je seveda tudi poslušnost in ubogljivost cerkvenim predpisom: "Noben brat naj ne pridiga zoper obliko in predpise svete Cerkve in brez dovoljenja svojega predstojnika". Za pripustitev k mašniškemu posvečenju je zahteval največjo strogost, torej tudi ni predvidel kakega posvečenja za ženske, kakor bi mnogi radi videli: "Nihče naj ne bo sprejet (za posvečenje) v nasprotju z določili in predpisi svete Cerkve". Za Franca Cardinija je sv. Frančišek Asiški "najbolj reprezentativen in pravovern sad križarske Cerkve", torej daleč od kakega pacifista in predstavnika sodobnega "dialoga". Z vsemi tistimi, ki niso bili kristjani (katoliške veroizpovedi, seveda), ni želel "imeti dialoga", ampak jih je hotel z vsem srcem "spreobrniti" k Jezusu Kristusu. Na bližnji vzhod ni šel širiti pacifističnih idej, ampak da bi tako odkrito oznanjal evangelij, da bi si zaslužil mučeniško smrt. Temu zgledu so sledili sveti maroški frančiškanski mučenci, Da-

nijel in tovariši, ki so tam skušali spreobrniti vsakega, ki so ga srečali, tako da so pridigali latinsko in italijansko, saj drugače niso znali. Po dveh neuspešnih poskusih se je Frančišku le uspelo tako pridružiti petemu križarskemu pohodu. Potem ko je čudežno večkrat ušel smrti, je vendarle prišel pred sultana Malika al-Kamila. Z njim je bil brat Illuminat, ki takole poroča: "Sultan mu je postavil še drugo vprašanje: 'Vaš Gospod v evangelijih uči, da ne smete vračati hudega s hudim in ne smete odreči niti suknje tistemu, ki vam želi vzeti haljo. Toliko bolj torej vi kristjani ne bi smeli osvajati našega ozemlja!' Blaženi Frančišek je odvrnil: 'Zdi se mi, da niste prebrali celotnega evangelija. Drugje je namreč rečeno: Če je tvoje oko razlog pohujšanja, ga iztakni in vrzi stran od sebe. S tem pa nas je želel Jezus naučiti, da bi, četudi bi nam neki človek bil prijatelj ali sorodnik ali bi nam celo bil drag kakor punčica očesa, morali biti pripravljeni, da ga oddaljimo od sebe, ga izrujemo iz sebe, če bi nas skušal oddaljiti od vere in ljubezni do našega Boga. Prav zato delajo po pravici kristjani, ko osvajajo vaša ozemlja in se vojskujejo z vami, saj vi preklinjate Kristusovo ime in se trudite, da bi od vere vanj odvrnili kolikor mogoče veliko ljudi. Če pa bi vi želeli spoznati in slaviti Stvarnika in Odrašenika sveta, ki vas ljubili kot same sebe'. To je torej nekaj zgodovinskih dejstev, ki nam povedo, kako se v mnogih rečeh pravi sv. Frančišek ne sklada z našo 'mitološko' podobo o njem. Je pa tudi s tem tako, da se marsikdo tudi o tem ne bo pustil prepričati, saj se je treba za to odpovedati določenim svojim prepričanjem, gotovostim in pogledom.

Andrej Vončina

Želimo Verovati.

NOVO
SAMO 1€

Nastal je Credere, tednik, ki nam omogoča, da spet odkrijemo našo vero in jo živimo bolje.

100 strani pripovedi o živi veri v obsežnih reportažah in ekskluzivnih poročilih. Številne rubrike in zanimivosti o svetnikih, praznikih in ljudskih tradicijah. Vse to v preprostem jeziku ter svežem in sodobnem slogu. Credere je vodič za tiste, ki želijo močna čustva in resnične vrednote; za tiste, ki iščejo upanje in globoko ljubezen; za tiste, ki občutijo veselje vere.

Vsak četrtek
v kioskih in župniščih

PERIODICI SAN PAOLO
Fede da leggere, fede da vivere.

Sporočilo, ki ga je težko sprejeti

Brez križa ni vstajenja...

Tako sem dejal našim veroučencem in dodal, da je treba iti zvečer spat, da lahko jutraj vstanemo. V zadnjih desetletjih se je vstajenje toliko poudarjalo, da se je kar malo izgubilo tisto, kar je pred njim - Jezusov krvavi pot v Getsemaniju, njegova pot od Pilata do Kalvarije, ki ji pravimo "križev pot", njegova smrt na križu in njegov pokop. Z eno besedo to označimo križ. Ta je postal krščanski simbol postopoma, saj je to strašno mučilno orodje prepovedal šele cesar Konstantin Veliki, po letu 313, ko je krščanstvo postalo v rimskem cesarstvu svobodno. Prej je bila riba tisti simbol, ki je označeval kristjane. Danes se nam smrt na križu, ob vsej bombardiranosti z nasiljem, ne zdi nič posebnega, do takšne oblike smrti smo, tako moramo ugotoviti, ravnodušni. Ravnodušni pa smo postali tudi do Križa. Krščanstvo samo nas sicer ne že kar moti samo po sebi, a ne želimo si celotnega paketa, marveč samo tisto, kar je "svetlo". Toda takšnemu krščanstvu nekaj manjka, in sicer nekaj bistvenega. Mi bi tako radi izpovedovali vero v Kristusa, a ne povsem - malo ja in malo ne. Kristus je v redu kot modrec, a vseh njegovih naukov ni mogoče, človeško gledano, izpolniti. Kristusov nauk, ki mu z eno besedo rečemo evangelij, postane tako relativno veljaven in obvezujoč, po drugi strani pa tudi nekaj,

kar velja za vsakogar drugače, saj si ga jaz razlagam po svoje, ti pa si ga razlagaš tudi po svoje, a drugače kot jaz. To je ena nevarnost. Druga je v prevelikem poudarjanju samo vstajenske razsežnosti pri velikonočni skrivnosti. Tudi za to velja, da moramo vzeti celoten paket, sicer zadeva izvozeni.

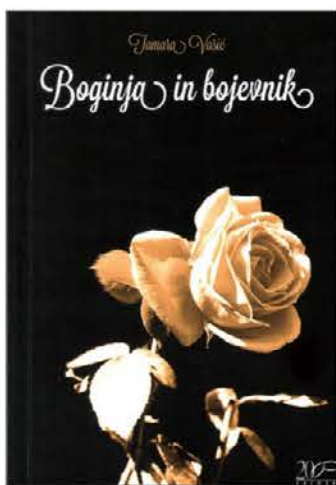
Pridemo do tega - vem, grem v skrajnosti, a tega danes ni tako malo, kot si mislimo -, da si rečemo, kako je Bog tako dober in usmiljen, da gremo po smrti kar vsi v nebesa, četudi smo živeli tako in drugače. Pozabimo tako na pravičnost, ki je zelo pomembna, saj je prav ta, kakor lepo pove kardinal Ravasi, pokazatelj resničnosti ljubezenskega odnosa. Tudi Bog nas ima resnično rad, če je tudi pravičen, zato za naše prestopke zahteva tudi plačilo. Kakor je dejal na začetku svoje poti papež Frančišek: "Ni mogoče zares priznavati Kristusu tako, da pozabimo na Križ". Brez teologije križa krščanstva sploh ni mogoče razumeti, nima smisla. Kako razložiti brez križa, zakaj trpi pravični in živi krivični? Kako razložiti, zakaj mora trpeti neki otrok, po drugi strani pa kak zlobnež uživa? Nič več nima smisla v tej luči. Zato, če bi res radi vsaj malo globlje doumeli življenje, se moramo najprej poglobiti v Kristusov križ. Če bi radi z njim vstali, moramo z njim najprej trpeti in umreti, prav tako, kakor je treba zvečer iti spat, da bi lahko jutraj vstali.

Andrej Vončina

Novost pri Založbi 2000

Dela Künga, Cergolove, Vasičeve in Tavčarja

Pri založbi Društva 2000 so v letu 2012 izšla štiri dela - delo *Kaj verujem* teologa Hansa Künga in pesniške zbirke Ines Cergol (*S) lepota, Boginja in bojevnik* pesnice Tamare Vasič in *Vrtoglavost duše* Ivana Tavčarja. Poleg tega so izdali tudi vzorčen natis spletne revije Krisis. Küngovo delo je provokativno, saj gre za izpoved teologa, ki mu je Vatikan prepovedal poučevanje teologije zaradi kritike dogme o papeški nezmotljivosti, je na predstavitvi knjižne bere dejal urednik založbe Peter Kovačič Peršin. Knjiga je namenjena širokemu krogu bralcev, ki jih verska vprašanja vznemirjajo in iščejo zanje razumljive razlage in hkrati osebno versko izkustvo, so zapisali pri založbi in dodali, da je knjiga hkrati osebna izpoved in teoretičen spis. Poezija Cergolove, pesnice s Krasa, kaže odkrit spogled z lastnim duševnim stanjem in svojim življenjskim položajem. Je izpoved odčaranosti, ko je lepota spoznana za slepoto, ki pa je prav zaradi zastrtega pogleda skozi kopreno hrepenenja in utvar bivanja in sobivanja videti kot lepota. V zadnji pesniški zbirki je Cergolova spregovorila z zrelo pesniško govorico z izbrušenim slogom, je dejal Kovačič Peršin in dodal: "Očistila je svojo pesniško podobo vseh baročnih olupšav, ki so bile značilne za njene prejšnje zbirke, ki so bile posvečene predvsem erotiki". Četrta slovenska pesniška zbirka Vasičeve, ki piše v slovenščini, srbsščini in angleščini, oživlja motiv in duha trubadurske ljubezenske lirike, so zapisali v Društvo 2000. "Oživljanje trubadurske lirike v današnjem vzdušju ni samo novost, ampak tudi pogum", je poudaril Kovačič Peršin. Pri poeziji Tavčarja, tržaškega pesnika, ki se je

javnosti predstavil šele v svojih 50. letih, gre za zrelo refleksivno liriko, ki je močno obarvana z religiozno motiviko in religioznimi temami. "Njegova poezija je eksistencialna, razpeta med občutja krhkosti človeškega bivanja", je pojasnil Kovačič Peršin. Spletna revija Krisis, ki sta jo ustanovili društvi 2000 in Znamenje, je duhovno nadaljevanje istoimenskih revij omenjenih društev. V prvi vrsti se posveča vprašanjem etizacije sodobnega življenja. Kot obe predhodnici bo tudi revija Krisis delovala v obnovo krščanske misli. Poleg omenjenih izdaj so predstavili tudi dve prevodni deli, ki sta v sodelovanju Založbe 2000 in KUD AAC Zrakogled izšli v zbirki Helia. V prevodu Klarise Jovanovič je izšlo delo grške pisateljice Zyranne Zatei *Ob volčjem svitu se vračajo*. V pripovedi o grški družini Zateleja prepleta in prežema elemente realizma, fantastike, didaktične in kronikalne pripovedi, groteske in črnega humora. Delo španskega pisatelja Juana Joseja Millasa *Ženski v Pragi* je v slovenščini izšlo v prevodu Barbare Pregelj in Urše Geršak. Roman tematizira odtujeno identiteto, ki je eno ključnih vprašanj Millasovega opusa, je zapisala Pregljeva, ki je za knjigo spisala tudi spremno besedo.

Velikonočni čas z novim papežem Frančiškom

Moč Jezusovega vstajenja ponesimo v vsakdanje življenje!

Letošnje velikonočne praznike je gotovo zaznamovalo dejstvo, da je Cerkev proslavljala Jezusovo trpljenje, smrt in vstajenje z novim papežem Frančiškom, "rimskim škofom" (kot se sam najraje imenuje), ki je s svojo pristržno spontanostjo in ljubeznivo neposrednostjo v zelo kratkem času osvojil srca številnih ljudi po vsem svetu. Tudi v velikem tednu je večkrat poudaril svojo veliko ljubezen do ljudi, ki izhaja iz njegove neomajne vere in ljubezni do Boga.

Že na splošni avdienci 27. marca, ko je med drugim poudaril, da ob sredah želi nadaljevati predhodnikova razmišljanja ob letu vere, je množico na trgu sv. Petra povabil, naj v velikonočnem času obiščejo ljudi, ki jih tarejo težave, oddaljene, pozabljene, tiste, ki potrebujejo razumevanje, tolažbo in pomoč. Prav vsi smo poklicani, da odpremo svoja vrata in drugim damo svetlobo in veselje, ki ju prinaša vera. Preveč se izgovarjamo, češ da nimamo časa, v resnici pa nimamo poguma. To velja tudi za župnije, skupnosti in skupine. "Kako žalostne so zaprte župnije", je med drugim vzkliknil.

Na veliki četrtak, 28. marca, je papež pri jutranji krizmeni maši v baziliki sv. Petra posvetil sveta olja in spregovoril o liku duhovnika; ta se prepozna po tem, kako je maziljeno njegovo ljudstvo. Duhovnikovo maziljenje je za revne, jetnike, bolne, žalostne in osamljene. Ljudje z veseljem sprejemajo evangelij, ki ga duhovniki oznanjajo, ko ta doseže njihovo vsakdanje življenje, ko razsvetli mejne razmere, 'periferije' življenja. Duhovniki morajo izstopiti iz sebe in doživeti svoje maziljenje, njegovo moč in odrešitveno učinkovitost. Kdor ne stopi iz sebe, ni več posrednik, temveč počasi postaja upravitelj. Slednji 'je že prejel svoje plačilo', ker ne daje svojega srca, zato ne dobi ljubeče zahvale. To so "žalostni duhovniki in neke vrste zbiratelji starin ali pa novosti, namesto da bi bili pastirji z 'vonjem po ovcah', pastirji, ki živijo sredi svoje črede, ribiči ljudi". Duhovnike je papež prosil, naj bodo "pastirji z 'vonjem po ovcah'", kot hoče Jezus. Obstaja križa duhovniške identitete, je nadaljeval, toda v Gospodovem imenu lahko zdobijo njen val in odrinejo na globoko.

Umivanje nog v ječi Casal del Marmo. Popoldne je papež obiskal mladoletne prestopnike v rimskem zavodu Casal del Marmo, kjer je v spomin na Jezusovo zadnjo večerjo maševal zanje. Pri preprosti maši, ki so jo oblikovali prostovoljci in so jo predvajali le po radiu, je Frančišek dvajsetim mladim zapornikom različnih narodnosti in ver med njimi sta bili tudi dve dekleti - umil noge in jih poljubila (na sliki). Pred vsakim je tudi pokleknil. Pred tem jim je v spontanem nagovoru povedal, da je umivanje nog "simbol, ki pomeni: jaz ti služim... Med seboj si moramo pomagati... To nas uči Jezus in to delam tudi jaz. To delam iz srca, ker je to moja dolžnost kot duhovnik in škof. Moram vam služiti. Toda to je dolžnost, ki mi prihaja iz srca, rad jo imam, ker me je tako naučil Gospod. Tudi vi si med seboj vedno pomagajte... Pomislite, da je to znamenje Jezusovega ljubkovanja. On je namreč prišel samo zato, da bi nam služil in nam pomagal". Po maši jim je še dejal, naj ne pustijo, da jim ukradejo upanje. "Pojdite vedno naprej z upanjem"! Mladi so mu poklonili lesen križ in klečalnik, ki so ju sami izdelali, on pa jih je obdaril s čokoladnimi pirhi, se jim zahvalil za sprejem in tudi nje prosil, naj molijo zanj.

Veliki petek, 29. marca. Popoldne je papež v baziliki sv. Petra vodil obrede velikega petka. Pridigal je p. Raniero Cantalamessa, ki je podčrtal, da je pred Cerkvijo nov čas, poln upanja. Kot v prvih časih krščanstva naj svobodno prinaša svetu Kristusovo veselo oznanilo. S pogumom naj podre stavbo, ki jo je zgradila skozi stoletja, in naj jo spet naredi preprosto, kot je to bila na začetku; kot je to nekega dne že storil "moški, ki je molil pred razpelom v cerkvi sv. Damijana" v Assisiju.

Zvečer je bil v rimskem Koloseju tradicionalni križev pot. Z bližnjem vzpetine ga je vodil papež Frančišek; ves čas je zbrano spremljal razmišljanja, ko so jih pripravili mladi iz Libanona pod vodstvom maronitskega patriarha kard. Béchara Boutrosa Raija. Molili so za žrtve vojn, za preganjanje, zapostavljene in izkoriščene, posebej za ljudi na bližnjem vzhodu, pa tudi za mlade in za družine, za nove čase, v katerih naj bo več bratstva, miru in pravičnosti. Po obredu je sv. oče podčrtal, da je "Jezusov križ beseda, s katero je Bog odgovoril na zlo sveta. Včasih se nam zdi, da Bog ne odgovarja na zlo, da ostaja v molku, v resnici pa je Bog spregovoril, je odgovoril. Njegov odgovor je Kristusov križ. Beseda, ki je ljubezen, usmiljenje, odpustanje in tudi sodba. Bog nas sodi tako, da nas ljubi, to si zapomnimo!... Beseda križa je tudi odgovor kristjanov na zlo... Kristjani morajo odgovoriti na zlo z dobrim. Tako da vzamejo nase križ, kakor Jezus". Na koncu je vse ljudi povabil, naj nadaljujejo križev pot v vsakdanjem življenju: "Hodimo skupaj po poti križa. Hodimo in nosimo v srcu to besedo ljubezni in odpustanja".

Velika sobota, 30. marca. Sv. oče Frančišek je pri maši na velikonočno vigilijo v baziliki sv. Petra posvaril verne pred obupavanjem in dvomi ter jih povabil k odprtosti za novo: "Ni položaja, ki ga Bog ne bi mogel spremeniti, če se mu človek odpre. Jezus živi v sedanjosti, je naravnan v prihodnost, je večni božji danes. Boga sprejemajmo z upanjem in bodimo pripravljeni na njegova presenečenja! Človek se mora učiti občutiti božje delovanje in se spominjati tega, kar je Bog že naredil v njihovem življenju. Velika noč, 31. marca. Na velikonočno dopoldne se je na trgu sv. Petra zbralo več kot 250 tisoč ljudi. Po slovesnem evharističnem bogoslužju se je papež Frančišek popeljal

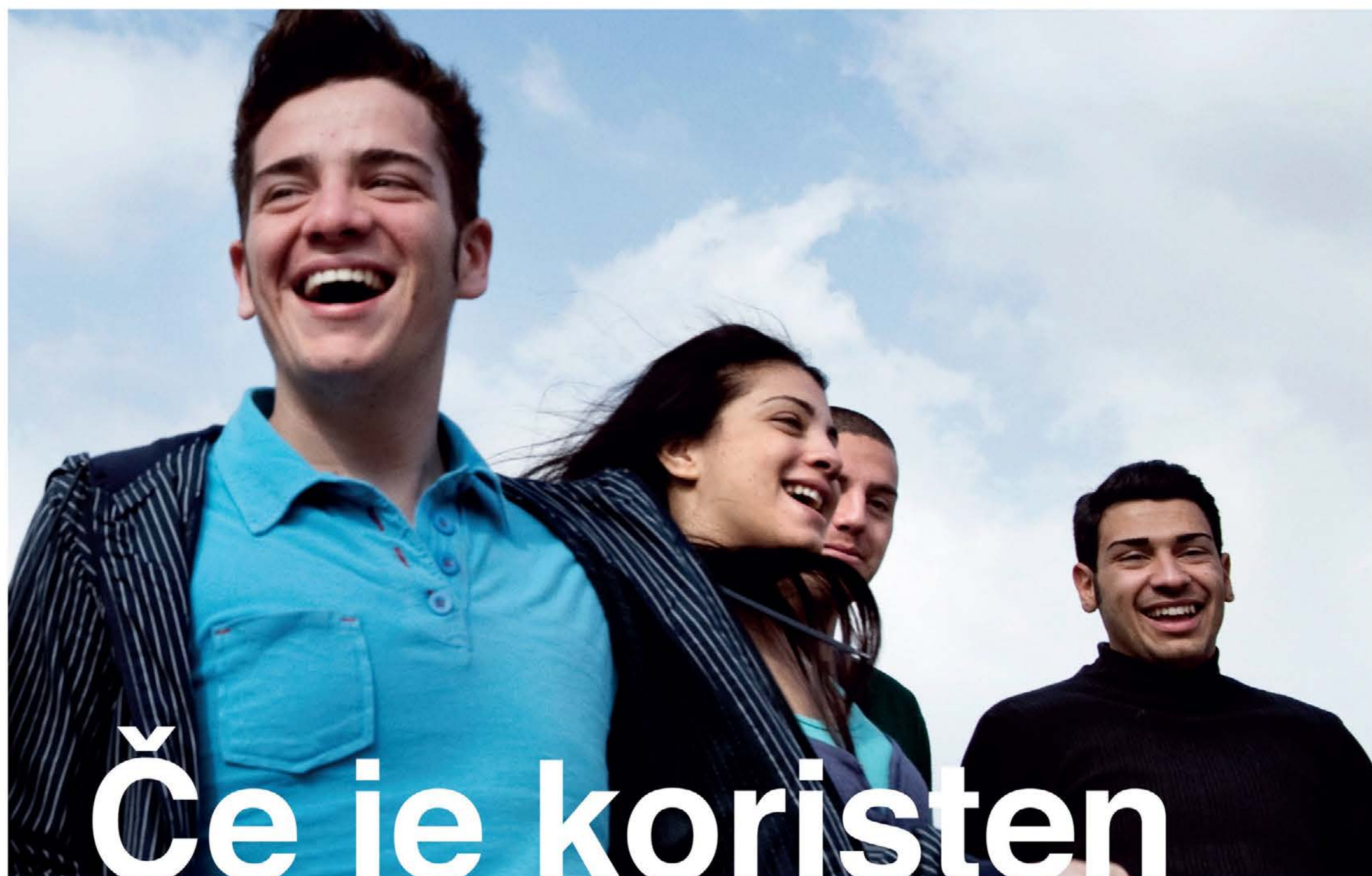

med romarje in jih pozdravljaj, objel in poljubil je več otrok ter dva invalida. Z balkona nad vhodom v baziliko je nagovoril množico in v svojem prvem velikonočnem nagovoru pred slovesnim blagoslovom "mestu in svetu" najprej izrazil veliko zadovoljstvo, da lahko vsem oznani veselo novico: Kristus je vstal! Želi, da bi ta dosegla vsak dom, vsako družino, zlasti še kraje, kjer je trpljenje večje, bolnišnice in zapore. Bog želi, da bi ta beseda prav vsakemu človeku prinesla upanje in zavest, da nismo več pod oblastjo greha in zla. "Zmagala je ljubezen, zmagalo je usmiljenje. Božje usmiljenje vedno zmaguje", je zatrdil sveti oče. Velika noč pomeni človekov prehod od zaslužne grehu in zlu do svobode ljubezni in dobrega, je dejal. Božja ljubezen je močnejša od zla in smrti, zato lahko spreminjamo naše življenje. In vendar se človek srečuje s stiskami in puščavami: "To je predvsem puščava znotraj njega samega, kadar v njem primanjkuje ljubezen do Boga in do bližnjega... Vendar zmore Božje usmiljenje povzročiti cvetenje še tako izsušene zemlje in lahko vrne življenje tudi najbolj izsušenim kostem". Vsi lahko postanemo orodje tega usmiljenja, "kanali, po katerih bo mogel Bog namakati zemljo, varovati stvarstvo in narediti, da bosta vzcvetela pravičnost in mir". Omenil je mnoge dežele, kjer divjata vojna in nasilje, zlasti na bližnjem Vzhodu, v Iraku, Siriji, Maliju, Nigeriji, Kongu, Srednjeafriški republiki, v Aziji, Koreji in sploh po vsem svetu, ter pozval k molitvi za mir. "Ne zapirajmo se vase, ne izgublajmo upanja!"

Velikonočni ponedeljek, 1. aprila. Med opoldanskim nagovorom je papež z okna apostolske palače povabil vernike, naj sporočilo in veselje Velike noči prinašajo v vsakdanje življenje, naj sovraštvo premagujejo z ljubeznijo in odpustanjem, laž z resnico, žalost z veseljem. Moč Jezusovega vstajenja, ki je premagalo zlo, naj doseže vse ljudi, predvsem revne in vse tiste, ki jim manjkata upanje in zaupanje vase. Zlasti zakramenta krsta in evharistije imata izjemno moč spreminjati posameznika, družine in družbene odnose. "Brez milosti ne moremo nič".

Še istega dne je z manjšo skupino spremljevalcev obiskal grob apostola Petra, na katerem je molil in nad katerim je cesar Konstantin v 4. stol. zgradil prvo cerkev. Dan kasneje, 2. aprila, pa je ob osmi obletnici smrti Janeza Pavla II. obiskal grob blaženega poljskega predhodnika, kjer se je dolgo zadržal v molitvi.

Sreda, 3. aprila. Pri katehezi med splošno avdienco je papež še enkrat poudaril, da sta "Jezusova smrt in vstajenje srce našega upanja". Tudi med verniki se pojavljajo dvomi zaradi povzročitve, ravnodušnosti, prezaposlenosti ali zaradi zgolj horizontalnega pogleda na življenje. "A ravno vstajenje nas odpre za večje upanje, kajti naše življenje in življenje sveta odpre za večno prihodnost Boga, za polno srečo, za gotovost, da se zlo, greh, smrt lahko premagajo... Kristusovo vstajenje je naša moč!" Pravi hvalospjev je zapel ženskam, saj so te bile prve, ki so videle vstalega Jezusa in vanj tudi verovali, in to z večjo lahkoto kot moški. "To je tudi poslanstvo žensk, mam, babic: pričevati otrokom in vnukom, da je Jezus živ, da živi, da je vstal". Ženske so v zgodovini Cerkve imele in še vedno imajo posebno vlogo pri odpiranju vrat za Gospoda, saj "pogled vere vedno potrebuje preprost in globok pogled ljubezni", ki so ga sposobne predvsem one. / DD

Če je koristen vsem, je res prvorazredni načrt.

Če si študent katoliške višje srednje šole,
vpiši se na natečaj iFeelCUD.

Uresničil boš lahko načrt, s katerim boš
izboljšal svojo šolo in svojo mestno četrt.

Odkrij, kako lahko to storiš, na www.ifeelcud.it.

Med nagradami so tudi **8 multimedijskih interaktivnih tabel**
in prispevki **do 10.000 €** za uresničitev zmagovitih načrtov.

Natečaj organizira Urad C.E.I. za promocijo ekonomske podpore katoliški Cerkvi
v sodelovanju z Državnim uradom C.E.I. za vzgojo, šolo in univerzo ter s Caf Acli.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Kratke

Poseg občinskega svetnika SSK Bandlja o nevarnosti anten za telefonijo

Prisotnost anten za mobilno telefonijo je v zadnjih letih vedno večja, še posebno v urbanih središčih, kot je Gorica. Da ne bi prišlo do divjega in nekontroliranega nameščanja teh objektov, je goriška občina sestavila pravilnik, ki urejuje njihovo postavljanje, tako da je v skladu z urabinističnimi določili in ne prihaja do nevarnih spekulacij. V ta dokument je občina vključila tudi pomemben vidik varovanja zdravja občanov, še posebno otrok. Znano je namreč, da antene oddajajo določeno sevanje, ki je iz leta v leto pod večjo kontrolo. Še posebno pomembno je, da se pri njihovem postavljanju upošteva določena razdalja od krajev in poslopij, kjer je večja prisotnost otrok; na to opozarjajo tudi državni in mednarodni zdravstveni organi. Omenjeno vprašanje je bilo tema posega, ki ga je goriški občinski svetnik SSK Walter Bandelj opravil prejšnji ponedeljek v goriškem občinskem svetu, kjer je ocenil za nesprejemljivo namero, da se v bližini ul. Garzarolli in M. Fabiani ter parka Marvin postavi nova antena. Prav tam so namreč otroški vrtci in osnovna šola, v parku pa se redno sprehajajo in igrajo otroci. Bandelj je zahteval, naj občina upošteva t. i. načelo previdnosti: v primerih, ko ni na razpolago jasnih podatkov, naj odloča v prid zaščite in koristi občanov. Navedel je tudi dve študiji, ki dokazujeta negativni vpliv tovrstnega sevanja na zdravje otrok, mlajših od osem let. Problematično je tudi dejstvo, da v bližini že deluje ena antena; to je še dodaten razlog proti novi anteni, je dejal Bandelj.

Doberdob / Agriturizem Pri Cirili praznuje 20. rojstni dan Družabnost v nedeljo, 14. aprila, ob 18. uri

Petnajsti april pred 20 leti je bil za doberdobsko vaško skupnost pomemben datum: takrat je namreč javnosti odprl vrata agriturizem Pri Cirili, ki letos že dvajseto leto zaporedoma ponuja vaščanom in "zunanjim" gostom izvrstno domačo prehrano in kakovostno rujno kapljico.

Agriturizem v Bratuzevi ulici v Doberdobu, ki ga domačina Franc Ferfolja in Cirila Lestan še danes vodita z veliko vnemo in požrtvovalnostjo, je tako postal priznana gastronomska točka na goriškem Krasu, pa tudi kraj prijateljske družjenja. Da bi primerno proslavila 20. rojstni dan svojega agriturizma, sta se Franc in Cirila odločila povabiti vse prijatelje in goste na krajšo družabnost ob kozarčku v nedeljo, 14. aprila, ob 18.00. Agriturizem je v letih delovanja postregel krajanom tudi druge dejavnosti in pobude, ki so

prerasle enogstronomsko ponudbo. V njegovih prostorih so bila tako na ogled dela številnih slikarjev, večkrat so bili na sporedu tudi pesniški večeri ali predstavitev knjižnih del. Ob priložnosti

praznovanja 20. obletnice pripravljajo tako v agriturizmu Pri Cirili tudi slikarsko razstavo. Svoja dela bo predstavila avstrijska slikarka Aloisia Schleinder, ki že dalj časa živi v Gorici. Vabljeni torej v Doberdob na zdravico ob okrogli obletnici agriturizma Pri Cirili. / AC

Zdravstvo v obmejnem prostoru

V iskanju novih oblik sodelovanja na področju zdravstva na obmejnem območju se je Bernard Spazzapan, kandidat Slovenske skupnosti za prihodnje deželne volitve, srečal z direktorjem ASS 2 Bertolijem in s strokovnim direktorjem bolnišnice v Šempetru Gergoletom. Sedaj je najbolj aktualna rešitev goriške porodnišnice v sklopu čezmejnega sodelovanja. Ne gre samo za to, da bi mamice iz goriškega območja rodile v Šempetru, ampak za širši projekt, ki so mu dali ime "Čezmejna pot do rojstva-Percorso nascita transfrontaliero". Gre za priprave na porod, tečaje za bodoče mamice, strokovno kontrolo pred porodom in po njem, dojenje ipd. Na tej poti niso zainteresirane samo bolnišnice, ampak tudi območne strukture. V ta namen bodo v prihodnjih tednih organizirali vrsto obiskov, izdali pa bodo tudi dvojezično brošuro, ki bo podrobno orisala možnosti oskrbe na obeh straneh meje. / BS

Čestitke novoizvoljenim

Kandidat Slovenske skupnosti za goriško okrožje Avguštin Devetak iskreno čestita našim vinogradnikom ob izvolitvi v Konzorcij Collio. Dejstvo, da sta bila izvoljena na predsedniško mesto Robert Princič iz Števerjana in na podpredsedniško mesto Jordan Figelj iz Štmavra, je veliko priznanje za vso našo skupnost. Kakovostno vinogradništvo je garancija za prihodnost in naši ljudje so se vedno znali uveljavljati na tem področju. V enogastronomski ponudbi naših krajev je gotovo kvalitetno vino bistvenega pomena in prav Konzorcij Collio je jamstvo za kakovost, pa tudi za primerno trženje. Strokovnost in kvaliteta na vseh področjih našega udejstvovanja sta najboljši sprečičevala za naše posameznike in za vso skupnost. / AD

KATOLIŠKA KNJIGARNA ZALOŽBA MLADIKA ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

NA KAVI S KNJIGO

v Katoliški knjigarni

v četrtek, 18. aprila 2013, ob 10. uri

MAJDA ARTAČ STURMAN
Mozaik v kovčkuPreplet poezije in proze
z likovnimi podobami Jasne Merku

Toplo vabljeni!

Po zamisli lovskih družin iz Števerjana in z Jazbin

Dan namenjen snagi okolja

Hvalevredna pobuda, ki zaživi že vrsto let pred začetkom pomladi, na celotnem ozemlju števerjanske občine. Zamisel o ekološki akciji se je porodila lovskima družinama iz Števerjana in z Jazbin, pristopili pa so tudi občinska uprava in civilna zaščita, vaški društvi F. B. Sedej in Briški grič ter osnovna šola Alojz Gradnik. Pri režiji in uspehu ekološkega dne so sodelovali prav vsi dejavniki in vaščani, kar je zelo spodbudno: omenjene neprofitne ustanove so se zavzele za nekaj, o čemer se danes veliko govori, saj postaja onesnaževanje okolja vedno bolj pereč problem celega sveta. Števerjancem se obeta perspektivna prihodnost, saj v življenju posameznika odigrava okolje zelo veliko vlogo in prav zaradi tega je pomembno, da človek dobi pravo spoštolno razmerje in odnos do narave. Kar najbolj razveseljuje, je dejstvo, da se je čistilne akcije udeležilo lepo število občanov,

povabilu so se odzvali predvsem mladi. Potrebno se je zahvaliti predvsem staršem osnovnošolcev, ki jim je nega okolja in prostora, v katerem živijo, zelo pri srcu. Pomembno je najti pravo pot,

Padovan se je pričel dopoldan, namenjen ekologiji, snagi okolja. Tokrat je bilo tudi vreme naklonjeno, sonce je z visokega mirno spremljalo dogajanje. Opremljeni z rokavicami, primerno obutvijo,

ki jo mora prav mladina vzeti za svojo in se boriti za njeno čim boljše uskladitev v vsakdanjem življenju posameznika. Udeleženci so se v soboto, 23. marca, zbrali v jutranjih urah na parkirišču pri občinski hiši. Po krajšem pozdravu županje Franke

predvsem pa z dobro voljo, so se prostovoljci porazdelili v skupine in tako prereševali vse kraje, glavne in stranske gozdne ceste ter kolovoze. Števerjanci niso iskali zaklada, ampak smeti, umazanije, ki jih nesramneži nesmetno odmetavajo dan za

dnev, predvsem v Grojni in na Prevalu. Ta dan pa so pomenili Števerjancem prav odvrženi predmeti veliko več od kateregakoli bisera, kar je zelo pomembno. Naša potrošniška družba misli večkrat le na materialne dobrine, rada pa pozabi na lepoto in dragocenost okolja, ki nas obdaja. Udeleženci razvedrilnega in poučnega jutra so lahko v celoti uživali lepoto čiste narave in se peš sprehajali po svoji domači, vinorodni zemlji; žal opažamo, da je tudi za sprehajanje danes vedno manj časa. Ob koncu, proti poldnevju, so se vsi skupaj zbrali v lovski sobi na Bukovju, kjer so jih lovci pogostili z dobro pašto, gostilna Vogrič je poskrbela za čevapčiče, agriturizem Štekar Danilo pa za slastne palačinke. Pijače in vina tudi ni zmanjkalo. Priložnost je bila koristna za pogovor, izmenjavo različnih pogle-

dov na problem odlaganja odpadkov, na zaščito in nego okolja. Naj še povemo, da se pobudniki zahvaljujejo udeležencem akcije, darovalcem in vsem, ki so pripomogli k temu, da je ekodan res lepo uspel.

Marjan Drufovka

Srečanje novogoriškega župana Mateja Arčona

Z goriškimi predstavniki Slovencev o nadgradnji odnosov

Novogoriški župan Matej Arčon je priredil v sredo, 27. marca 2013, v znanem goriškem gostišču Šterk srečanje, na katerega je s svojimi tesnimi sodelavci povabil predstavnike goriških Slovencev, da bi jim slikovito orisal dejansko stanje v novogoriški občini, dosedanje delo in načrt za prihodnost. Povabil jih je pa predvsem zato, da bi se splošno seznanili s pričakovani slovenskega dela Gorice in predvsem, da bi od njih slišali, kako bi lahko nadgradili medsebojno sodelovanje. Walter Bandelj, goriški pokrajinski predsednik Sveta slovenskih organizacij (SSO), Mara Černic, predsednica Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in podpredsednica goriške Pokrajine, Albert Devetak, predstavnik Združenja cerkvenih pevskih zborov, Alenka Florenin, županja Občine Sovodnje, Luisa Gergolet, podžupanja Občine Doberdob, Vesna Tomsic, pokrajinska

predsednica za Goriško Zveze slovenskih kulturnih društev, Franca Padovan, županja Občine Števerjan in predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete, Jurij Paljk, predstavnik Zadruga Goriška Mohorjeva, Nataša

deželni tajnik in goriški pokrajinski predsednik Slovenske kulturne gospodarske zveze (SKGZ), Igor Tomasetig, goriški tajnik Zveze slovenskih športnih društev, Nadja Velušček in Mateja Zorn, predstavnici Kinoatelj-

Paulin, predsednica Glasbene matice, Silvan Primosig, pokrajinski predsednik Slovenske skupnosti, Stanko Radikon, predsednik Kmečke zveze, Livio Semolič,

ja, ter Franca Žgavec, predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž so predstavljali goriške slovenske ustanove in prisluhnili najprej podrobnemu opisu delovanja novo-

prijatelja in tkalca vezi na Goriškem, ki je hudo bolan, in mu zaželel čimprejšnje okrevanje.

ZUT

Slovesna vstajenjska maša v stolnici

Veliki teden v Gorici

Kot veleva že mnogo več kot polstoletja trajajoča tradicija, so se slovenski verniki letos spet množično zbrali v goriški stolnici pri vstajenjski sv. maši ob 6.30, ki je v našem mestu gotovo najbolj zgodnje slavlje ob Jezusovi zmagi nad smrtjo. Na koru je bilo nekoliko manj pevcev kot prejšnja leta, v glavnem pa so bili mladi, ki prepevajo pri slovenskih mašah v mestu ali okoliških vaseh. Pod vodstvom Franke Žgavec so ob orgelski spremljavi Davida Bandlja zadonele po trikratni aleluji lepe slovenske pesmi, prežarjene z radostjo in veseljem upanjem, ki ga kristjanu lahko da le misel, da grob ni naša zadnja postaja in da nas onkraj njega čaka večno življenje. O svetlobi, ki razžarja naše življenje in jo moramo verni vselej nositi v sebi in jo posredovati drugim, je spregovoril g. Marijan Markežič, župni upravitelj Slovenskega pastoralnega središča v Gorici, ki je vodil slovesno sv. mašno daritev ob somaševanju

stolniškega župnika Sinuheja Marotte. Berili in prošnje sta prebrala Ana Turus in Franko Žerjal. Kot je že postala lepa navada, se je ob koncu sv. maše pridružil slavlju tudi goriški nadškof; letos je to prvič storil Carlo Redaelli in v slovenščini podelil blagoslov velikonočnim jedem ter se po maši zaustavil z verniki. Velikonočno slavlje so občuteno praznovali po vseh naših vaseh in seveda v mestu, pri slovenskih sestrah na Korzu, v Zavodu Sv. Družine v ul. Don Bosco, pri sv. Ivanu, pri kapucinih in v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, kjer se je sv. maše, ki jo je daroval msgr. Cvetko Žbogar, udeležilo nad sto ljudi. Msgr. Žbogar je med globokimi mislimi poudaril, da moramo zmeraj biti vstajenjski kristjani. Tudi v cerkvi sv. Ignacija so se oglasile vstajenjske pesmi, ki jih je na orgle spremljala prof. Lojzka Bratuž. Na oljčno nedeljo se je sv. maše pri

Foto DPD

sv. Ivanu in blagoslova oljk, ki ga je pred cerkvijo podelil g. Alessio Stasi, pomočnik župnega upravitelja Slovenskega pastoralnega središča, ob prisotnosti msgr. Žbogarja, udeležilo lepo število ljudi. Kar dobro so bili v isti cerkvi obiskani tudi obredi velikega tedna in sobotne velikonočne vigilije in prve slovenske vstajenjske maše ob 20. uri, ki obsega tudi blagoslov ognja in vode, obnove krstnih oblub, velikonočno hvalnico in blagoslov jedi. Na veliki petek je bil večerni mestni križev pot zaradi dežja v cerkvi Srca Jezusovega. Udeležilo se ga je veliko

ljudi; med njimi je bilo res mnogo mladih. Letos je bil posvečen sodobnim mučencom. Prvo postajo so pripravili mladi iz slovenske duhovnije pod vodstvom katehistin Mirjam Bratina in Katerine Ferletič. Ubrano so zapeli in lepo predstavili lik primorskega kandidata za svetništvo Filipa Terčelja (na sliki). Poudariti moramo, da je pri vseh obredih in pri vstajenjskem slavlju v goriški stolnici zavzeto in resno sodelovala skupina svetoivanskih strežnikov, ki si res zaslužijo pohvalne besede.

IK

Doberdob / Dan materne jezika

Ob prisrčnem večeru še glasbena predstava Ostržek

V župnijski dvorani je bil v sredo, 6. marca 2013, kulturni večer, posvečen svetovnemu dnevu materne jezika, ki ga je UNESCO razglasil za 21. februar 1999. Najprej je pod vodstvom Zdenke Komel zapel šolski pevski zbor iz Mirna in Bilj. Na klavir jih je spremljala ga. Anica. Slavnostna govornica je bila učiteljica Branka Žižmond, ki poučuje v Kostanjevici na Krasu, velika ljubiteljica slovenskega jezika in kulture. Povzemamo njen govor:

"Pozdravljam vse, ki ste se nam pridružili na poti iskanja ljubeznive energije, ki radostno poganja sile življenja in spremeni noč v jutro - je obljuba svetlega sobivanja. Saj smo iskalci svetlobe znotraj nas, spoznavalci obzorij, ki se ti zarišejo navkljub oblakom spreminjajočih smeri. Materinščina je ena. Skoraj vedno je to govorica, ki smo se je najprej naučili in to od matere. Prvi stik otroka z mamo - z otrokom se pogovarjamo vse od rojstva: pojemo mu uspavanke, igramo se bibanke, ko ga negujemo, tolažimo - otrok morda ne razume besed, čuti pa njihovo melodijsko, ritem ter našo ljubezen in nežnost. Začne posnemati ljubljeno bitje in slediti občutenju v komunikaciji. To je celo življenje izražanje intime človeka. Na svetu obstoji več kot 6000 jezikov materinščine, enako ljubečih in pomembnih. Kaj smo preživeli Slovenci, odkar živimo na tej zemlji: zapostavljanje, poniževanje, potujčevanje, pa vendar smo ohranili svoj jezik, svoje običaje, svojo kulturo, svoje slovenstvo! Zavest materinščine ne oblikuje človeku narodni ponos in navezanost na domovino. Zato je boj zavednih ljudi za narodnostne pravice vedno povezan z ma-

terinščino. Dobiš lahko, kar hočeš, če si le želiš dovolj pristno in iskreno. Žeteli z žarom, ki ti prodre do edinstvenega v tvoji biti, duši, duši, ki živi globoko v nas, duši, v kateri živi lahna ptica, ki čuti vse, kar čutimo mi. Predvsem hrani vsa naša občutenja in dragocene vrednote, nedotakljive delčke naše biti. Ko ji prisluhnemo, sporočamo, da smo na pravi poti, ki nas pelje v pravo smer in za katero se je vredno boriti. Slovenščina je imela sprva enako

veljavno kot vsi drugi jeziki. O njeni rabi so znani dokazi iz fevdalne in poznejše rabe. Vendar slovenski jezik v stoletjih bije hude boje za obstoj. V vseh letih zatiranja so se našli ljudje, ki so se za materinščino ognjevitobno borili (Tavčar, Levstik, Cankar, Prešeren). Živeti za vrednote pomeni zapustiti sledove, ki se ob soočanju poglobijo in potujejo dalje kot dobra vest ljudi. Če hočemo v življenju ubrati pravo smer, si moramo pazljivo izbrati možnosti. Ena najbolj pomembnih je, da izberemo sebe, svojo nemonovljivost in enkratnost. Vzbudivi sonce v sebi, se vzgajati v odpuščanju. To je izziv! Slovenski jezik je obstal navkljub vsemu, še vedno pa je osnovna pravica do materinščine marsikje okrnjena.

Vsi mi, ki živimo v Sloveniji, in ostali Slovenci zunaj meja, si moramo skupaj prizadevati za lepšo in boljše materinščino ter njeno prisotnost kot temelj. Če jezik zanemariš, se začne majati narodnostna pripadnost. Še zlasti zamejski Slovenci se zavedate, da je vaš boj za pravico do materinščine v javnosti boj za obstanek - za biti ali ne biti. Naj bo jezikovna majhnost prednost - kot nekaj enkratnega. Ob bok materinščini postavimo knjige v slovenskem jeziku. Kar je

zapisano, ne umre! Knjiga je najzgovornejša priča, da se narod zaveda sebe, da živi in hoče živeti. Vse, kar je v življenju vrednega, nam je skupno - je v iskanju naravnosti k smiselnosti trenutkov. Moč in zaupanje sta ves čas v nas. Smisel za brezčasnost po hitenju celoga življenja, sprejemanja drugačnosti, pristan in zavetje toplega, dragocenega doma. Ni pomembno, kako zapletena je zmešnjava ali kako velika je napaka. Dragocene stvari imajo obliko srca. Besede, jezik, ljubezen... Verjeti v ljubeznivo energijo, ki je ustvarila svet. Naj se vas dotakne mir in pesem srca... Naj vas dosežeta kot smisel znatovrni je sledil pozdrav častne gostje, vodje Javnega sklada

RS za kulturne dejavnosti novogoriškega območja, gospe Maje Jerman Bratec, ki je poudarila, da je zelo počaščena, da izven matice poudarjamo pomembnost materne jezika, ker nas bo le ta obdržal Slovence za prihodnje rodove.

Po govoru obeh častnih gostij je povezovalc večera, Oshbej Gergolet, napovedal gledališko glasbeno predstavo za otroke, Ostržek Carla Collodija. Pod mentorstvom in v priredbi Emila Aberska so tri dijakinje, Anuša Kodelja, Maja Petrovič in Ana Marija Belingar, igralke Gledališča na vrhovi iz Nove Gorice, uprizorile 40-minutno pravljico, ki je bila prejšnjo sezono najboljša izvedba mladinskih gledališč na Novogoriškem. Nardarjena dekleta so s svojo prepričljivostjo prikazale porednega Ostržka in znale privabiti skupne odgovore otrok iz dvorane, kako je bil Ostržek nabrit, površen in nič ga ni zanimalo. Skupaj so ga spravili na dobra pota, da je začel hoditi v šolo, poslušati očeta in postal tak kot njegovi vrstniki.

Za konec so na oder prišli še doberdobski Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič in večer končali s petjem. Ker so komaj minili mesec slovenske kulture, dan materne jezika in Prešernov dan, so mladi pevci zapeli Prešernovo Zdravljico, kar smo prisotni v dvorani počastili tako, da smo spoštljivo vstali. Župnijski svet in družina Romana Gergoleta sta tako zaokrožila deseto prireditev, od katerih je bil dan materne jezika letos druga. Upamo, da bo to postalo tradicija, saj potrebujemo narodno zavest, ljubezen do materne jezika in sodelovanje z matico, kar skupaj gojimo z našimi naraščajniki.

RG

Lep uspeh orkestra Val Isonzo Zlati Flugelhorn je priletel na Goriško

Ponosni smo lahko, saj je pihalni orkester Val Isonzo, ki ga sestavljajo glasbeniki iz naše dežele, osvojil prvo mesto na mednarodnem tekmovanju pihalnih godb "Zlati Flugelhorn", ki je potekal v kraju Riva del Gar-

so bili še drugi strokovnjaki: Franco Benzi, Benoit Chantry, Jacob de Haan, Thomas Ludescher, Karoly Neumayer in Armando Saldarini. Orkester Val Isonzo je komisijo prepričal s svojim veseljem do glasbe in lahkoto pri podajanju

permona, pri katerem je priskočil na pomoč kitarist Giulio Chiangetti s svojo briljantno kadenco. "Med igranjem sem opazil, da je komisija z navdušenjem spremljala našo interpretacijo, vendar nisem pričakoval prvega mesta, saj je bilo pri naši izvedbi nekaj ne-točnosti; neka avstrijska skupina se je namreč dobro izkazala s svojo izvedbo", je dejal eden izmed skoraj šestdesetih članov goriškega orkestra.

Orkester Val Isonzo je dosegel 94,13/100 točk, kar mu je zagotovilo ne le prvo mesto v višji kategoriji, ampak tudi absolutno zmago Pokala Zlati Flugelhorn 2013. Če se spomnimo, da je orkester Val Isonzo nastal pred tremi leti prav ob tem tekmovanju, na katerem se pa ni uvrstil, in da je lani zmagal na natečaju v Bertiolu (Videm), lahko imamo letošnji dosežek za pravi vzpon v hitri rasti skupine.

Barvanje pirhov na Vrhu Sv. Mihaela

Tudi letos je PD Vrh Sv. Mihaela priredilo tekmovanje v barvanju pirhov. Sodelovalo je 10 otrok, starih od pet do deset let. Vaški otroci so se na veliki petek zbrali v cerkvi na Vrhu Sv. Mihaela in s pomočjo Karen Ulian in Nike ter Ivane Cotič iz pirhov izdelali prave umetnine. Poleg s čopiči so barvali tudi z rokami in z lepilom lepili kartončke v obliki ušes, nosa in tačk. Letos so se vsi odločili, da bodo pirhe spremenili v živali. Izdelali so skoraj ves živalski vrt: od ježa do medveda, od ovce do zajčka, od pujske do kokoši. Tu pa tam pa je kakšno jajce počilo in otroci so ga z velikim veseljem pojedli. Na Veliko noč pa smo vse umetnine razstavili pri vhodu cerkve. Vaščani so na tak način imeli možnost, da so si jih ogledali in volili najlepšega. Po maši, ki jo je daroval g. Renato Podbersič, so otroci končno izvedeli za zmagovalce tekmovanja. Na tretje mesto se je uvrstila Vida Cotič, drugo mesto je zasedel Nikolaj Černic, prvo mesto pa si je z najštevilnejšimi glasovi zaslužil Tomaž Cotič. Vse sodelujoče smo nagradili s čokoladnimi pirhi, kajti prav lepo so se potrudili in pomerili v tej naši že tradicionalni velikonočni navadi. / Karen Ulian

da 23. in 24. marca 2013. Letošnje revije se je udeležilo kar 19 skupin, večinoma iz Italije, Avstrije, Nemčije, Švice in Slovenije, ki so se soočale na raznih nivojih: od mladinske do tretje, druge, prve, višje in izvrstne stopnje. Orkester Val Isonzo se je pomeril v višji kategoriji, za katero je bila obvezna izvedba bolgarskih plesov "Bulgarian Dances" skladatelja Franca Cesarinija, ki je na tem srečanju bil predsednik žirije. Poleg njega pa

težkih skladb. Ti kvaliteti sta osvojili tudi občinstvo, ki se je 16. marca zbralo v dvorani KCLB na edinem koncertu, ki ga je orkester priredil, da bi se preizkusil pred natečajem. Tudi na tem nastopu je pihalna skupina popestrila večer z zahtevnim, a prikupnim programom, v katerega je direktor Fulvio Dose vključil tudi obe skladbi s tekmovanja; poleg že omenjenih balkanskih ritmov so se glasbeniki izkazali še z Egmontom Berta Ap-

Obvestila

Dekanija Štandrež, Pastoralna enota Soča - Vipava, župnija sv. Andrejav Štandrežu vabijo na koncert v počastitev papeža Frančiška. Komorni zbor Ipavska bo predstavil Sakralna dela velikonočnega časa. Zborovodja: Matjaž Šček. Župnijska cerkev v Štandrežu, sobota, 13. aprila, ob 21. uri.

Slovensko planinsko društvo v Gorici sklicuje v sredo, 17. t. m., redni letni občni zbor. Zasedanje bo v drugem sklicu, ob 20.30, v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici. Osebnih vabil članom ne bodo pošiljali.

Vabilo na romanje v Medjugorje: od 3. do 6. maja letos. Poleg vzpona na Križevac in Hrib prikazovanj se bodo romarji letos udeležili čiščenja Sv. križa in Najsvetejšega in tudi svetih maš. Udeleženci romanja potujejo z veljavno osebno izkaznico tako iz Italije kot iz Slovenije. Vpis za Gorico: Darko 00393703201305 ali 0481 32121; za Tržaško Jože Markuža, župnik v Zgoniku 040 229166; za Slovenijo 00386 5 3022503.

Poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013. Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu. Vpisovanje se končuje, pohitite najkasneje do 18. aprila.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da je za izlet v Pariz od 18. do 24. maja prostih še nekaj mest. Vpisovanje ob sredah od 10. do 11. ure na društvenem sedežu v Gorici na korzu Verdi 51/int. Na račun 300 evrov. Udeleženci morajo imeti ob vpisu veljavni dokument za tujino.

Priprave za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kersevana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Iščem delo kot pomočnica v gospodinjstvu (likanje, čiščenje, kuhanje) ali negovalka starejših oseb. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij:

00386 40 700111.

Potrebuje pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite zvečer na tel. 00386 70777505.

Gospa išče delo za likanje in čiščenje na območju Gorice tel. +386 31 449311.

Čestitke

Mali Greti se je pridružil bratec Alen. Srečnima mamici Maji Jarc in očku Denisu Devetaku čestita KTD. Alessandri Schettino, "novopečeni" ravnateljici Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ob pomembnem imenovanju iz srca čestitajo prijatelji iz Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Sožalje

Ob izgubi drage žene Mire izrekajo iskreno sožalje Jožefu Kralju in svojcem pevci zbora Štandrež.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 12.4.2013 do 18.4.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 12. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 14. aprila (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 15. aprila (v studiu Andrej Klaucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 16. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 17. aprila (v studiu Danilo Cotar): Pogled v dušo in svet: Krompirjeva zmagaja - Izbor melodij.

Četrtek, 18. aprila (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA v sodelovanju z ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

vabi na

13. revija ZLATA GRILA (srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov)

sobota, 13. aprila 2013, ob 18. uri
Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici

nedelja, 14. aprila 2013, ob 17. uri
Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici

v soboto revijalni in v nedeljo tekmovalni del

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vključno vabijo na

slovesnost podelitve 9. priznanja KAZIMIR HUMAR

vzgojiteljici, pisateljici in kulturni delavki

MARIZI PERAT

petek, 19. aprila 2013, ob 20. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

na slovesnosti:

poklon učencev OŠ Josip Abram iz Pevme, ki nas bodo popeljali v svet pravljic Marize Perat

utemeljitev priznanja
Majda Zavadlav

SNG Nova Gorica / Premiera: Ljudožerski ples Za "pobeljenim" videzom gniloba duše

Sedma uprizoritev v letošnji sezoni Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica je z ostrim družbenokritičnim rezilom močno zarezala v našo zavest, pravzaprav v našo vest, katero se trudimo prikazovati v čim bolj neomadeževani belini, v resnici pa je pogosto bolj črna kot sajasti dimnik v zgodnji pomladi. V intimnem prostoru malega odra SNG je v četrtek, 14., in v petek, 15. marca 2013, na dveh premiernih uprizoritvah domači ansambel v natančno premišljeni in razčlenjeni režiji Matjaža Latina, že večkrat gosta v SNG Nova Gorica, prikazal delo sedemintridesetletnega toskanskega dramatika in scenarista Tommasa Santija *Ljudožerski ples* (*Danza cannibale*). Prvič se je tako na Slovenskem pojavilo ime tega mladega avtorja, ki je praižvedba tega svojega dela doživel prav v Sloveniji. Ker je bila to slovenska krstna izvedba, je bil avtor ob koncu predstave, kot je v navadi v novogoriškem gledališču, ovenčan z loroviko. Delo, nastalo l. 2007, ko je bila zelo močno občutena gonja proti priseljencem, ki so tvegali svoja življenja na razpadajočih plovilih po večkrat raz-

burkani morski poti z afriške celine proti Evropi v iskanju boljših življenjskih pogojev, je v sodobno zvoneč slovenski jezik mojstrsko prelil pisatelj in režiser Marko Sosič. *Ljudožerski ples*, z rahlim, zelo grenkim tragikomičnim nadihom, razgalja današnjo razčlovečenost družbo, ki je zatajila vse vrednote in se sebično zazrla le vase, ne da bi občutila trohico sočutja do sočloveka v stiski. Tega sočloveka, ki je na njen rob zašel zaradi potrebe; največkrat je to priseljenec, ki ga delodajalec sprejme na delo "na črno", brez zdravstvenega in drugega zavarovanja. Morda ga ne povprašajo niti po imenu, kot se to zgodi v Santijevi drami, v kateri je priseljenca najel Bruno, ki z ženo Rito vodi strojnico usnja. Temu brezimnemu nesrečnemu pa se za-

kam s truplom. Ta ubožec – po telesu tetoviran, zato že zaznamovan kot izprijenec in zavrženec! – namreč ob smrti postane le breme, ki se ga morata na kakšen način znebiti, da ne bi imela težav

Blaz Valič in Jože Hrovat (Foto Atelje Pavšič Zavadlav)

z oblastmi. Ni vreden niti, da bi ga dostojno pokopali, saj bi se potem pokazale vse nepravilnosti, ki jih je zagrešil Bruno ob najetu tega delavca. Tako se najprej odločita, da ga golega odnese Bruno v park in ga tam pusti. Prav v tem parku "pazita" na red in "moralno" čistočo dva "samooklicana varuha", ki se kaj kmalu, tudi s programom v desetih točkah, izkaže-

ta kot izredno nestrpna do vseh priseljencev in drugačnih ter šovinista, ki žugata s "pendreki" in bi rada naredila čistko, da bi vzpostavila red, takšen, kakršen je vladal v času fašizma. S popevanjem Giovinezze eden izmed njiju to zatrdno potrjuje. V tem slogu se tudi izražata o najdenem truplu, ki ga iz gneva celo opljuvata, medtem ko ga v smetnjaku voziata z enega konca parka na drugega. Dokler ga skrivoma Bruno spet ne odnese domov, da bi ga dokončno uničil v kislini! Dogajanje v strojnici in v parku je povsem ločeno. Te štiri nastopajoče osebe se v izvornem tekstu nikoli ne srečajo; nevidna vezna nit med njimi je le ubogo, na odru nevidno truplo. Matjaž Latin, ki ga poznamo kot zelo pronicljivega razlagalca besedil, v katerih se obravnavajo predvsem težave ljudi na obrobju družbe in kritični pogledi na družbo, ki jih prezira, je ob dramaturginji Terezi Gregorič razvijal svoj režijski koncept dosledno po izvirmu, le ob koncu je dodal svojo interpretacijo vsebine, ki združi obe zgodbi. Na tak način se ostreje zaznamuje popolno etično praznino, ki označuje vse štiri protagoniste. Mednje se v realno življenje Rite, obsedene s "talk showi", oz. v nje ne blodnje, ki se poostrijo po smrti delavca, vrine voditeljica njene najljubšega televizijskega showa. V teh prividih, v katere se Rita, nezadovoljna svojega življenja, zateka, se izrisujejo nje-

ne bedne iluzije po bežni televiziji. Avtorjeva ost je tako ostro nabrušena tudi proti tem televizijskim oddajam, ki izkrivljajo podobo realnega življenja in ustvarjajo varljivo pogubne iluzije. Zakonski par, Bruna, ki bi rad rešil le sebe ob "nevšečnem" dogodku, in Rito, ki je bolj pretresena in zmedena, sta učinkovito uokvirila Branko Ličen in Mira Lampe Vujičić, ki je z raznolikimi niansami prepričljivo oživila Riti no osebnost in njeno "televizijsko" obsedenost ob Gospodični, voditeljici, ki ji je učinkovito podoba dala Helena Peršuh. Pri njenih nastopih je pomemben delež prispeval tudi oblikovalec luči Samo Oblokar. Sebastijan Duh je avtor glasbe, ki spremlja dogajanje. Značajske in predvsem miselne odtenke likov "policajev", Maurizia in Luciana, prepojenih z nasilnostjo in željo po uničenju vsakogar, ki ni takšen, kot sta onadva,

sta v pravšnje gnev in srh vzbujaajo poteze obarvala Blaž Valič in Jože Hrovat, ki je pri izrisovanju Luciana namignil tudi na njegovo najtemnejšo stran značaja, opolzko nagnjenje do majhnih deklic. Režijsko vizijo celote odslikava scenografska slika (Đorđe Bjelobrk), ki deli prizorišče na spodnjo bolj realistično upodobitev prostorov strojnice in zgornji stiliziran prostor, kjer postopata policaja. Kostumografinja Tanja Zorn Grželj je dramske osebe oblekla v primerno povedne kostume. Svetovalka za govor je bila Alida Bevk.

Ljudožerski ples je predstava, pri kateri gledalec res ne more ostati ravnodušen, saj ga vabi, naj se še sam iskreno zazre vase in naj premisli o lastnem obnašanju in doslednosti pri takih vprašanjih, kot jih obravnava ta sodobni tekst.

Iva Koršič

Ivo Barišiču odličje Marija Vera

Ob svetovnem dnevu gledališča, 27. marca, je na odprtju 43. Tedna slovenske drame v Prešernovem gledališču Kranj, Združenje dramskih umetnikov Slovenije med drugim podelilo priznanje za življenjsko delo – odličje Marije Vera igralcu SNG Nova Gorica Ivo Barišiču.

V utemeljitvi Združenja dramskih umetnikov Slovenije je med drugim zapisano: "Odličje Marija Vera, igalsko priznanje ZDUS za življenjsko delo, prejme Ivo Barišič, član SNG Nova Gorica, za izjemen, že štiri desetletja trajajoč gledališki opus, v katerem se posebej izstopajo njegove vloge v dramatikah absurda. Komaj je mogoče verjeti, da Ivo

Barišič na odru goriškega gledališča ustvarja več kakor štiri desetletja. Po eni strani se zdi premalo: nastopil je v več kakor sto petdesetih vlogah in mnoge od njih so še desetletja po svojem nastanku trdno zasidrane v spominu slovenskih gledalcev. Po drugi strani se zdijo štiri desetletja preveč, veliko preveč: Ivo Barišič gledališče še vedno ustvarja s predanostjo, zanosom in energijo mladega človeka. A številke ne lažje: Ivo Barišič je na oder Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica – takrat še

Primorskega dramskega gledališča – prvič stopil konec šestdesetih prejšnjega stoletja in ga od takrat zapustil samo zaradi gostovanj ali snemanja filmov. Kakor je rastle in se razvijalo gledališče, tako se je igralsko razvijal in mojstril tudi Ivo Barišič: bil je Maurice v Genetovem Poostrenem nadzoru, pa Mortimer Brewster v Arzeniku in starih čipkah, za katerega je leta 1975 dobil Borštnikovo diplomu za mladega igralca, bil je Julio Gagit v Dogodku v mestu Gogi, Simon v Zajčevem Vorancu, Harlekin v Marivauxjevem Zmagoslavju ljubezni in Bradley v Shepardovem Pokopanem otroku.

In ko se je v devetdesetih goriško gledališče na slovenski gledališki zemljevid zapisalo kot gledališče, ki uprizarja dramatiko absurda, je bil Ivo Barišič tam (...). Prav vloge v dramatikah absurda so tiste, s katerimi je njegovo ime neločljivo povezano: Gospa Smith v Ionescovi Plešasti pevki, Hamm v Beckettovem Koncu igre, Kralj Beranger I v Ionescovi igri Kralj umira in Lucky v Beckettovem Čakajoč na Godota. Poleg dramatike absurda moramo iz tistega časa omeniti vsaj še vlogo pomočnika Clouta iz Barkerjeve Ljubezni dobrega moža, ki je prav tako delovala nekoliko absurdno: Barišič je bil 'svojevrsen lik' in 'človek v senci, ki pa dobro ve, kaj hoče'. Vloga mu je, skupaj z vlogama Gospe Smith v Plešasti pevki in Petra Morronskega v Zatonu sonca in slave, prinesla tudi priznanje ZDUS. Neusahljivi energiji Iva Barišiča so štiri desetletja dodala znanje, izkušnje in nove in nove plasti igalske moči. V vsaki predstavi je nov in drugačen: kot Barry v predstavi sKurt, pa kot Finančnik in Bog v Sljeherniku in kot Simon Gregorčič v Kdor sam do večera potuje skozi svet, za katere je leta 2012 dobil primorsko gledališko nagrado tantadruj.

Milan Gregorič

Zbornik

Kirurgija na Južnem Primorskem skozi čas

Ob koncu leta 2012, ob 30. obletnici preselitve oddelka za kirurgijo v Splošno bolnišnico Izola (SBI), je neopazno obogatil knjižne police skromen po obsegu, a vsebinsko bogat zbornik z naslovom *Kirurgija na Južnem Primorskem skozi čas*. Izdala ga je SBI, uredil dr. Mladen Gasparini, lektorirala Polona Šergon, oblikovala Jožica Koren, fotografije pa je prispeval Miloš Petrovič. Njegovi avtorji (dr. Jani Drenič, Urška Železnik, prim. dr. Stanislav Mahne, dr. Nikolaj Kinkela, dr. Damjan Polh, Nataša Kodrič, Karmen Jakomin in dr. Mladen Gasparini) nam ob zanimivem zgodovinskem pregledu razvoja zdravstva in zdravstvenega šolstva v našem prostoru, prinašajo še vrsto pomembnih informacij in sporočil, ki so še kako zaželje-

ni v sedanjem depresivnem času. Najprej nas spomnijo, da se je celotna Primorska po vojni za novo mejo, ki jo je odrezala od njenih osrednjih bolnišnic v Gorici in Trstu, znašla pred velikansko nalogo, kako v novih pogojih zagotoviti prebivalstvu potrebno bolniško oskrbo, ki pa jo je kljub od vojne porušeni državi in sesutem gospodarstvu častno izpolnila na Goriškem in na obali, v veliki meri tudi s samopriskevki osromašenega povojnega prebivalstva. Na Južnem Primorskem je bilo to doseženo najprej z organi-

ziranjem najnujnejših bolnišničnih oddelkov na improviziranih lokacijah v obalnih mestih, na kar je sledil začetek izgradnje nove SBI (1974), nato selitev kirurgije kot

osrednje strukture bolnišnice (1982) in na koncu dokončna selitev še ostalih oddelkov vanjo (1997). Dr. Nikolaj Kinkela je v svojem prispevku z močnim čustvenim nabojem, spričo velike odgovornosti selitve, zapisal, »da so bili to nepozabni občutki, ko se je na dan selitve od stare bolnišnice navzgor vila kolona reševalnih vozil s pacienti...« Zbornik prinaša tudi vrsto podatkov o osupljivih dosežkih in uspehih izolske kirurgije, kot npr: okrog 5.100 letno sprejetih bolnikov, 47.000 ambulantno zdravljenih, 3.300 večjih operacij in 3.800 ambulantnih posegov na leto, znižanje ležalne dobe za 8,3 dni leta 1996 na eno najnižjih v Sloveniji, to je na 4,2 dni v letu 2011. Velik dosežek je tudi obogatitev SBI s centrom za kardiiovaskularno kirurgijo (MC Medikor) leta 2003 in uvedba operacij na karotidnih arterijah, ki je postavila SBI na zemljevid žilnih centrov v Sloveniji. SBI se ponaša tudi z enim največjih deležev laparoskopsko operiranih bolnikov za rakom na črevesju

(okrog 45%) in vnetjem slepiča (okrog 85%) v Sloveniji. Iz zbornika zvemo, da je danes SBI ena od učnih baz za obe medicinski fakulteti v Sloveniji ter za Fakulteto o zdravju UP, pa da je vključena v številne čezmejne projekte, in da stoji pred novimi pomembnimi izzivi (bitka za mednarodno akreditacijo, ki bo naredila bolnišnico konkurenčno in dostopno tudi tujim pacientom, pa priprava na sprejem pacientov iz hrvaške Istre po padcu meje na Dragonji idr.). Medicinske sestre, te velike delavne mравlje, »katerih pomen v bolnišnični negi je tako velik, da se ga ne da opisati«, pa so v zborniku spregovorile o delovnem entuzijazmu in o svoji pripadnosti ustanovi, bolnikom in sodelavcem, za kar je SBI leta 2011 pridobila mednarodno priznanje za doslednost pri izvajanju zdravstvene nege. Skratka, razvojna pot, posuta z velikimi napori, ustvarjalnim nabojem in življenjskim optimizmom ter hkrati kronana z zavirljivimi uspehi.

Milan Gregorič

Dr. Mladen Gasparini

ONLUS
DORČE
SARDOČ
Sklad | Fondazione

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite Skladu Dorče Sardoč, ki podeljuje štipendije zaslužnim in manj premožnim slovenskim študentom. Od ustanovitve prejemaajo štipendije Sklada Dorče Sardoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

OBRAZEC 730-1 dohodki

Scheda per la scelta della destinazione dell'8 per mille dell'IRPEF e del 5 per mille dell'IRPEF

Obrazec za izbiro namembe osimih tisočink davka IRPEF in petih tisočink davka IRPEF

Agencija za Prihodke

CONTRIBUENTE - ZAVEZANEC

CODICE FISCALE (obbligatorio)

DATA ANAGRAFICI OSIBNI PODATKI

DATA DI NASCITA (data di nascita)

COMUNE (o Stato estero) DI NASCITA (COMUNE o Stato estero) DI NASCITA

SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF (in caso di scelta FIRMARE IN UNO degli spazi sottostanti)

IZBIRA ZA NAMENITEV PETIH TISOČINK DAVKA IRPEF (v primeru izbire se PODPIŠITE NA ENO izmed vrstic)

91013840318

KMEČKA
associazione agricoltori
ZVEZA

KZ - Zeleni sistem, referenčno podjetje za izpolnjevanje prijave dohodkov in zbiranja namembne 5 tisočink.

Za izpolnitev modela 730 bo zaračunaval tistim, ki se bodo opredelili za namenitev 5 tisočink skladu, isto ceno, kot jo zaračunava članom Kmečke zveze.

Gorica
Korzo Verdi 51
tel. 0481 82570
fax 0481 549824

Trst
ul. Cicerone 8
tel. 040 362941
fax 040 361389

Čedad
ul. Manzoni 31
tel./fax 0432 703119

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je: 91013840318

DSI / Prejemnik nagrade Vstajenje je pesnik Ivan Tavčar "Nobena poezija ne more biti dokončna"

Pred nedavnim smo o pesniku Ivanu Tavčarju že pisali, ko je v Tržaški knjižarni predstavil svojo zadnjo pesniško zbirko Vrtoglavlavost duše, ki je izšla letos pri Založbi 2000. Tržaškemu besednemu umetniku se tokrat ponovno posvečamo, saj mu je bila v ponedeljek,

sednjih jezikov: slovenščine, italijanščine in nemščine. Oče je bil namreč Slovenec s Krasa, mama pa koroška Avstrijka, "sam pa sem svojo delovno pot opravil v italijanskem okolju", je pojasnil pesnik. Občevanje in pesnjenje v treh jezikih je zanj danost, "nekaj povsem naravnega" je dejal.

med 30 deli zamejskih in zdoljskih avtorjev iz lanskim izvirnih objav. Kot piše v utemeljitvi nagrade, ki jo je občinstvu Peterlinove dvorane prebral prof. Robert Petaros, se Ivan Tavčar navdihuje ravno ob kulturnem bogastvu Trsta. "Njegova poezija je bivanjska, saj odpira vprašanja o smislu življenja v današnji čedalje bolj razčlovečeni in popredmetni družbi. V zbirki prevladujejo religiozne teme, usmerjene v iskanje abso-

vor s častnim gostom. Članica komisije se je v vprašanih dotaknila ključnih vsebinskih izhodišč, na katerih je nastajal opus sogovornika.

Pesniška izpoved Ivana Tavčarja je vsa zazrta v intimistično doživljanje sveta in hkrati vpeta v svetovljansko razsežnost. Njegovi verzi v svežem izrazu, ki se preko dovršenih besednih zvez preliva v pesniško govorico, razkrivajo boleče iskanje lastnega jaza sredi otopele vsakdanjosti, saj se pesnik kot nenehni iskalec resnice znajde na križišču različnih poti, ki ga večkrat vodijo v neznanje. Zateka se tako v svoj duhovni svet, kjer odkriva neizmerno bogastvo podob, enkratnih trenutkov sanj in hrepenenj ter se s prepričljivo predajo občudovanju stvarstva, kjer ga očara prepletanje zvokov, barv in podob. Njegova lirika je izrazito razmišljujoča o temeljnih eksistencialnih vprašanjih, močno je obarvana z religiozno motiviko. Čeprav se Tavčar ima za kristjana, verjame, da Boga ne moremo vpeti v neki ozek veroizpovedni kalup: "Bog je vsesplošen, vsak človek čuti v sebi potrebo po nekem višjem bitju", je dejal. Religiozni vidik se v Tavčarju spaja z etično držo človeka, ki ve, da ga bo ob koncu tostranskega minljivega življenja Bog nagovoril z vprašanjem: kaj si storil za bližnjega? "Človek je po naravi nagnjen k sovraštvu, ne k ljubezni. Človeka morajo ob življenjski poti podpirati načela in zavest, da bo prej ali slej s svojo minljivostjo moral računati". Tavčar je Zaghetovi zaupal, da se staranja nikakor ne boji, saj edino telo hira, duh bo še naprej, do zadnjega

diha, ustvarjal. Še naprej bo torej Tavčar pilil svoje nove verzke: tudi v pesnjenju se avtor nagajane zbirke nikoli ne ustavi pred končnostjo besede: "Nobena poezija ne more biti dokončna. Tudi najboljše poezija je le osnutek, ki bo bralca gnal naprej v razmišljanju". Sama beseda je po naravi omejena, včasih se mu sploh ne zdi nosilka

moti. Nikoli ni postal del takih ali drugačnih -izmov ali literarnih struj, pisati je začel izključno zato, da bi na preprost način izpovedal sam sebe, zato da bi se bralac v njegovih verzih poznal. In ponovno korak k bližnjemu. Dokaj hladen je Tavčar tudi do založniških politik in nagrad, ki jih ceni le zato, ker kvečjemu omogočajo izdajo kakšne zbirke.

8. aprila, na večeru Društva slovenskih izobražencev izročena nagrada Vstajenje za pesniško zbirko Odselitev, ki je lani izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Gre za pomemben dosežek pesnika, ki je najbrž širšemu občinstvu malo poznan, je pa eden izmed najprodornejših slovenskih zamejskih literarnih ustvarjalcev. Resnici na ljubo je izraz zamejski dokaj neprimeren za lik Ivana Tavčarja, saj je zaradi svojih življenjskih koordinat vselej vzpostavljaj enakomerno razdaljo ali pa pravo bližino do treh so-

Najbrž je tudi ta vidik intelektualne razvejenosti Ivana Tavčarja prepiral člane komisije literarne nagrade, ki so jo sestavljali prof. Lojzka Bratuž, prof. Robert Petaros, prof. Zora Tavčar, prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Neva Zaghet, prof. Magda Jevnikar in urednik Mladike Marij Maver; ti so pesniško zbirko tržaškega avtorja izbrali

Neva Zaghet in Ivan Tavčar (foto IG)

lutnih vrednot, ki jih podaja v modernih pesniških oblikah in izbranem jeziku", je poudaril. Utemeljitev komisije je bila iztočnica, na podlagi katere je nato prof. Neva Zaghet razvila pogo-

vanstvo, ima omenjeno delo še dodaten pomen: s svojo slovnico je Franul de Wies-

pravega pomena, prave izpovedne misli. Do teh višav lahko kvečjemu sega glasba, ki jo Tavčar izredno ljubi: o sebi pravi, da je po naravi glasbenik, svoje znanje na glasbenem področju je usmeril v proučevanje zlasti Bellinija in Schuberta. Včasih sam seda za klavir in kroji svojim verzom glasbeno obleko. Ne preseneča torej, če je pisatelj Tomizza cenil zlasti muzikalnost njegovih verzov.

Poezija pa ostaja Tavčarjevo vsakdanje sredstvo, da se v dometu najzlahtnejše pesniške tradicije povzpneja iz vsakdanjosti v parnas svojega notranjega sveta. Pesnik in umetnik nasploh je poklican, da kuje nove razsežnosti, iz katerih lahko črpa tisto najboljše, kar pomaga njemu in bližnjemu. In zopet smo pri etiki. Dejali smo, da je Ivan Tavčar malo poznan širši javnosti. Tega se sam zaveda, kar ga nikakor ne

Tudi v založniškem svetu veljajo pač prijateljstva, pesnik je lahko že srečen, če mu založnik pisno odkloni izdajo dela. Tavčar je veliko objavil po Italiji, zlasti na jugu, nekaj zbirke je izdal v samozaložbi, določeno število knjig pa je naletelo na zanimanje tudi v slovenskem založniškem okolju. Goriška Mohorjeva družba je bila tako v tem vidiku častna izjema, kar je Tavčar podčrtal na večeru DSI. V imenu goriške založbe je spregovorila prof. Marija Čechčič in poudarila prisrčne trenutke, ki so se z avtorjem vrstili ob nastajanju knjige. Nagrado je pesniku vročil podpredsednik ZKB Adriano Kovačič, kulturni večer v Peterlinovi dvorani je obogatila pianistka Julija Kralj iz razreda prof. Tamare Ražem pri Glasbeni matici. Izbor Tavčarjevih poezij iz nagajane zbirke je prebral Tomaž Susič.

IG

Od 11. do 13. aprila v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah Primorski slovenistični dnevi o literarnem Trstu

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm vabi sloveniste s tržaškega, goriškega in koprškega območja in dijake srednjih šol, univerzitetne študente ter tudi druge, ki se zanimajo za slovensko slovstvo, naj se 11., 12. in 13. aprila udeležijo 23. Primorskih slovenističnih dnevov. Tridnevno srečanje, ki ga ob Slavističnem društvu Trst-Gorica-Videm tokrat prirejata tudi Slavistični društvi iz Kopra in Nove Gorice, bo v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah. Kulturno in strokovno-znanst-

veno srečanje bo v tej izvedbi ponudilo bogat program, ki bo posvečen zlasti zgodovinskemu vpogledu v tržaško literarno ustvarjanje. Zborovanje bo namreč odprl večer, ko bo pesnik Marko Kravos ob svoji 70. letnici v pogovoru z Vilmo Purič pod drobnogled postavil svoje dolgoletno pesniško delovanje. Srečanje bo v četrtek, 11. aprila, ob 18. uri na že omenjeni lokaciji. Naslednjega dne, v petek, 12. aprila, bodo v dopoldanskem delu programa, ki se bo začel ob 9.30, strokovnjaki obravna-

vali jezikovne in kulturnozgodovinske teme, ki se navezujejo na tržaški prostor iz 19. stoletja. Martina Ožbot, Irena Orel in Samo Pahor bodo z različnih zornih kotov spregovorili o prvi slovenski slovnici za Italijane, ki jo je napisal tržaški mestni svetovalec in notar Vincenc Franul de Wiesenthurn. Pomembno je dejstvo, da je njegova slovnica izšla v samozaložbi pred več kot dvesto leti (1811), in sicer v presenetljivo visoki nakladi 2000 izvodov. Ker se je avtor kot tujerodec navdušil za slo-

vanstvo, ima omenjeno delo še dodaten pomen: s svojo slovnico je Franul de Wies-

Marko Kravos

senenthurn hotel ponuditi tržaškim Italijanom pripomoček za učenje slovenskega

jezika, ki ga je imel, kot piše v uvodu dela, "za enega najslajših in ekspresivnih ilirskih narečij". O ustanovitvi Slavjanske čitalnice (1861), ki je pomemben mejnik v tržaški zgodovini 19. stoletja, bo spregovoril Milan Pahor. Narodnega buditelja in publicista in Levstikovega prijatelja Lovra Žvaba (1852-1888), ki je bil aktiven sodelavec čitalnice, bo predstavil Ivan Vogrič. Dopoldanski del programa bo sklenila Milena Mileva Blažič s prispevkom Kazimir Humar in slovensko mladinsko slovstvo (1950, 1955).

V popoldanskem srečanju bo pozornost namenjena sodobni slovenski pripovedni prozi na Tržaškem, še posebej romanu, ki je nastal v zadnjih desetletjih. Rebulovo kratko prozo

bo obravnavala Marija Pirjevec, Maja Smotlak se bo posvetila temi Narodna identiteta v sodobnem tržaškem romanu (generacija avtorjev po letu 1950), Robert Jereb pa bo predstavil svojo raziskavo Recepcija slovenskega tržaškega romana v osrednjem slovenskem tisku (1990-1999). Sledila bo okroglica miza s tržaškimi romanopisci, ki sodijo v generacijo avtorjev, rojenih v glavnem po letu 1950. Pogovor s Sergejem Verčem, Marijem Čukom, Dušanom Jelinčičem, Markom Sosičem, Jasno Jurečič, Igorjem Škamperletom in Vilmo Purič bo vodila Loredana Umek. Zadnji dan Primorskih slovenističnih dnevov, to je sobota, 13. aprila, pa bo namenjen sprehodu po slovenskem Trstu pod strokovnim vodstvom Erike Bezin.

Prejeli smo Moša Pijade, NOB in Dražgoška bitka

G. akademik prof. dr. Jože Pirjevec me je v Glosi v Primorskem dnevniku 21. marca opozoril, da ima citat o Moši Pijade, ki sem ga uporabil, napačno citirano mesto v beograjskem Vojnogodovinskem muzeju. Pravilno je K-2, 30/12 in ne, kot sem jaz napisal, K-12, 30/2. Navedba citatov je vsekakor važna, zato hvala g. akademik za pripombo! Njegova glosa ima naslov: "Zgodovina zahteva pošteno obravnavo". S tem se popolnoma strinjam, zato sem tudi objavil omenjeni citat, da ga spozna tudi širša javnost, če že zgodovi-

narji niso nič potegnili iz njega. Sicer pa je pomota, ali številke citata eno, drugo je pa poštenost obravnavanja določene teme, dogodkov. S pomoto pri navedbi številke iz mesta v arhivu niso bili ne resničnost navedka ne dejstva, ki so bila posledica Pijadejevih predlogov, nič spremenjeni. Za naše bralce je bistveno, da je citat Moše Pijadeja resničen. Zato ga še enkrat objavljamo, tokrat v slovenščini: "Zato je potrebno ustvariti toliko brezdomcev, da bodo predstavljali v državi večino. Zato moramo požigati. Pripokali bo-

mo (= streljaje prišli, op. A. K.) in se nato umaknili. Nemci nas ne bodo našli, toda iz maščevanja bodo požigali vasi. Tedaj se nam bodo kmetje, ki bodo ostali brez strehe, sami pridružili in imeli bomo ljudstvo na svoji strani in bomo na ta način postali gospodari položaja. Tisti, ki nimajo ne hiše ne zemlje ne živine, se nam bodo hitro tudi sami priključili, saj jim bomo obljubili veliko plenitev. Težje bo s tistimi, ki imajo kako premoženje. Njih bomo navezali nase s predavanji, gledališkimi predstavami in drugo propagando... Tako bomo postopno šli čez vse pokrajine. Kmet, ki ima hišo, zemljo in živino, delavec, ki dobipla plačo in ima kruh, za nas ni pomemben. Iz njih moramo narediti brezdomce, proletarce... Le nesrečniki postanejo komunisti, zato moramo nesrečo ustvariti,

vreči množice v obup, mi smo smrtni sovražniki kakršnekoli blaginje, reda in miru..."

Komentar najbrž ni potreben... Uporabljen je bil pri Dražgoški bitki, saj prav ta dogodek ponazarja resničnost omenjenega citata.

Ta navedba Pijadejevega citata je potrebna za osveščanje ljudi. To ni napad na NOB ali partizanstvo (čemu neki?!), kot piše g. akademik prof. dr. Jože Pirjevec, pač pa želja, da se stvari razčistijo. Do tega pa imamo pravico vsi. Koliko bolečih in nerazumljivih ali lažno prikazovanih dejanj v preteklosti je s tem prišlo pod močno luč, do bilo medsebojno povezavo in celo mesto, ki jim gre v našem poznavanju polpretekle zgodovine!

Ker pa večina naših bralcev ne

pozna članka: Resnica o "dražgoški bitki" in povojni obnovi Dražgoš v očeh domačina, ki ga je napisal Franc Kavčič - dražgošan in je bil objavljen v Družini, 10.1.2010, kjer ga lahko preberete v celoti, bom prepisal samo zaključek tega pomembnega članka: Do kdaj še proslavljanje dražgoške tragedije? Po več kot 60 letih (2010) se še vedno slavi zmaga partizanov in njihove obrambe Dražgoš in ljudi pred Nemci... Žalostno je, da so postavili tako veličasten spomenik partizanom, padlim v Dražgošah, posmrtno ostanke ubitih domačinov pa iz svete (blagoslovljene A. K.) zemlje prenesli v neposvečeno grobnico pod spomenikom in to brez vsakršnih imen, čeprav je večina domačinov prekupu nasprotovala. Mit o pogumnih partizanih, ki so branili Dražgoše in ljudi, je

izmišljen in neresničen. Resnica je, da so bile vas Dražgoše izbrane načrtno, da so partizani s tem izzivali Nemce. Ko pa so Nemci zasedli vas, so partizani "stisnili rep med noge" in pobegnili na Jelovico, ljudi pa pustili na milost in nemilost Nemcem. Če tisto zimo 1941/42 ne bi bilo meter snega, bi se ta neslavna bitka končala v pol ure, največ v eni uri. Sprašujem se, kdaj se bo končalo to "slavje" v Dražgošah? Kdaj se bo darovala maša za ubite domačine in padle partizane? Ne obojam mladim partizanom, ki so morali izpolnjevati ukaze in za to plačati z življenjem. Koliko nedolžne krvi je bilo prelite v tej neslavni bitki samo zaradi hlepenja predstavnikov partije po oblasti? (Avtor besedila Franc Kavčič potrjuje, da so vsi opisani podatki resnični!)

Ambrož Kodelja

S 1. strani

Še nikoli...

Nikakor pa si naša narodna skupnost ne sme ustvarjati utvar, saj je letošnji prispevek izrednega značaja, prav tako osebna politična izkušnja narekuje predsedniku Štoki dokajšnjo natančnost glede popolne formalizacije postopka koričenja tokratnih sredstev. O tem naj bi se dokončno izrekla deželna uprava do petka, 19. aprila, ko se bo tudi v posvetovalni komisiji z glasovanjem končala formalna plat postopka. Štoka bi rad spravil v hram ta rezultat pred deželnimi volitvami, ki bodo, ne glede na končni izid, privedle v prihodnji mandatni dobi do koherentno preoblikovanega deželne sveta: v njem bosta namreč sedeli dve tretjini novih svetnikov, ki bodo zamenjali prejšnjo podkomo. Sedaj pa je potrebno nemudoma poiskati primerne rešitve, "da lahko našim organizacijam ponudimo konkretno podporo. Naj konec zakonodajne dobe deželne sveta ali pa morebitni spori v manjšini nikakor ne ovirajo sklepnih korakov v pravo smer". Predsednik SKGZ Pavšič je obenem predlagal, da bi določeno vsoto iz skupnega budžeta namenili ustanovam, ki se trenutno nahajajo v izredni finančni stiski, dejansko Primorskemu dnevniku.

Glede tega vidika pa je bilo slišati določene pomisleke direktorja Napolija, ki je problem časnika vključil v splošno klestenje sredstev italijanskega založništva. Vprašanje sredstev medijskega obveščanja je v manjšini veliko bolj razvejeno, je poudaril Janez Povše in poleg Primorskega dnevnika in Novega Maturja jasno podčrtal še prisotnost našega tednika Novi glas in štirinajstnevnika Dom: tokratni dotok sredstev mora to medijsko pluralnost upoštevati. Oglasila sta se še Iztok Furlanič, ki je predlagal, naj se povišek sredstev zamrzne, kot pa da se namenja javnim upravam, in Riccardo Ruttar, ki je predlagal določeno vsoto za upravljanje multimedijskega središča v Benečiji: ta je nastal lani, sredstva so danes neobhodno potrebna, da se lahko požene njegova dejavnost. Člani posvetovalne komisije so ob koncu seje soglasno sprejeli deželni predlog za porazdelitev sredstev, ki zagotavlja kulturnim ustanovam 5,3 milijone evrov, 1,3 milijone evrov pa bodo krili posledice lanske krize. Določeno je bilo, da preostali znesek trenutno zamrznejo, dokler ne bodo pristojni deželni in predvsem državni organi (Rim mora dejansko odločiti glede drugačne namembnosti ostanka) sprejeli drugačna določila: v upanju, da bodo to storili pred novim navalom Grillovih 'čričkov'...

Kratke

Rilkejevo pešpot naj odkupi Občina Devin-Nabrežina s finančnim prispevkom Dežele

"Hvalevredno je, da si skupina domačinov, zasebnikov, prizadeva, da bi na zasebni osnovi zbrala približno pol milijona evrov za odkup Rilkejeve pešpoti od družine Torre in Tasso in s tem preprečila zaprtje javnosti. Kot politiki in javni upravitelji pa si ne moremo in ne smemo

zastiskati oči pred dejstvom, da je to naloga javne uprave, saj je območje z okoljskega vidika že strogo zavarovano in že več desetletij priljubljeno javno sprehajališče". Tega mnenja je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki se je o tem svojčas že pogovarjal z nekdanjo deželno odborico Sandro Savino. "Formalni ponudnik in kupec naj bo Občina, ki ima še pristojnosti za naravni rezervat Devinskih sten. V tem kontekstu naj devinsko-nabrežinska občina prevzame tudi skrb za upravljanje nekdanjega sedeža Aiat tik ob vhodu v Sesljski zaliv, ki je še vedno premalo uporabljen. Denar pa naj zagotovi Dežela z večletnim prispevkom, saj je edina, ki kljub krizi v tem trenutku lahko razpolaga s tovrstno - in zanjo neprevetljivo - vsoto. To bi omogočilo dostojno ureditev območja, ki je po Štivanu prva turistična vizitka ob vstopu v tržaško pokrajino", je še mnenja Gabrovec. "Devinsko plemiško družino bo treba prepričati, naj pred zaprtjem pešpoti javnosti vsaj počaka na izid volitev in umestitev nove deželne vlade", pravi deželni svetnik Igor Gabrovec, ki ponovno kandidira za sedež v deželni zbornici.

Čestitke SSK Ediju Krausu

Vodstvo Slovenske skupnosti se veseli imenovanja dr. Edija Krausa za odbornika tržaške občine in mu izraža iskrene čestitke ter mu vošči uspešno delo. Gre za prelomni dogodek, saj predstavlja po dolgi letih odsotnosti rojaka v mestni upravi priznanje bodisi imenovanemu odborniku kot slovenski narodnostni skupnosti na Tržaškem.

Čestitke SSO Zaletu

Ob lepem in odmevnem uspehu slovenske tržaške ženske odbojke z osvojitvijo pokrajinskega naslova med mladinkami, ki smo ga pogrešali kar dolgih 14 let, se z iskreno čestitko oglašajo tudi SSO. Uspeh, ki je sad širokega sodelovanja med vsemi našimi odbojgarskimi društvi, ki se ukvarjajo z žensko odbojko in ki so postavili na noge projekt Zaleto, dokazuje, da se s premišljenim dogovarjanjem in skupno gradnjo ustreznih programov zmerejo doseči tudi zelo odmevni rezultati.

V prepričanju, da se z našimi ugotovitvami in veseljem strinja tudi res številna publika, ki je v repenski telovadnici stala ob strani našim dekletom in tudi s tem dala edinstveni pečat in priznanje doseženemu rezultatu, izrekamo iskrene čestitke vsem igralcam, strokovnemu vodstvu in trenerju Martinu Maverju: vaš uspeh je tudi nam v ponos!

Društvo slovenskih izobražencev / V gosteh p. Mirko Pelicon

Novi papež bo s pastoralnega vidika marsikoga presenetil

Čeprav je bilo izvajanje p. Mirka Pelicon na večeru Društva slovenskih izobražencev, ki je bilo zaradi hudih vremenskih razmer preneseno od ponedeljka na sredo, 27. marca 2013, osredotočeno na obhajanje velikonočne skrivnosti, lahko izsledke njegovega razmišljanja nedvomno izkoristimo za opredelitev stalne življenjske etike kristjana: človekova drža presega namreč trenutnost zakramentalnega dogodka, saj pridobi pomen in iskrenost v trajnosti celotnega življenjskega loka. Naš celotni življenjski razpon, zlasti pa dejanja, ki jih na njem počenjamo, določajo, kakšen odnos želimo vzpostaviti z Bogom. Temeljno vprašanje pa je: ali bomo sposobni prenesti težo in odgovornost svobode, ki nam jo je Bog v svoji dobroti poklonil?

Na podlagi tretjega poglavja Geneze je p. Pelicon razmišljal o tem, da nosi svoboda človeka v sebi dramatično napetost med dobrim in zlom. S svobodno izbiro se mora človek opredeliti za resnico, ki temelji na življenjski sili, na tem, "da človek je". Smerokaz na tej trnjevi poti naj bo sporočilnost 22. poglavja Lukovega evangelija, ki nam dokazuje, kaj naj v življenju sploh iščemo. "V odnosu do sočloveka vidimo, kakšen je naš odnos do Boga", je dejal predavatelj in poudaril, kako različne ideologije človeka nikakor ne odrešujejo, prav tako mu niso v pomoč vrednote, "če za njimi ni živiga bitja". Po mnenju p. Pelicon se človek dandanes v svojem duševnem stanju počuti izgubljenega, ker "ni več zazrt v Drugega in drugega". Zbegano prisostvujemo vračanju nacionalizmov (drugače rečeno egoizmov), ideologija denarja, na kateri temelji naša družba, nas odvrca od resnice življenja. Kaj nam zato danes pomenijo Petrove solze, ki so se mu vlile, ko je zagledal Božje obličje? Kako jih lahko človek danes podoživlja v času krize, kako ga lahko to obdobje nagovarja? Preprost odgovor je p. Pelicon našel v pomenu velikonočnega časa: tako kot Božji sin tudi človek ne more doseči nedeljske aleluje, če prej ni pretrpel kalvarije velikega petka!

Papež Frančišek

Kaže sicer, da se v današnji družbi odmerja večja teža tegobam in črnogledosti kot pa upanju. Takemu razpoloženju se žal

predaja tudi naša zamejska skupnost, ki jo p. Mirko Pelicon pozna, saj je po rodu Gorican. Svojo službeno pot v jezuitskem redu je opravljal v rodnem mestu v Slovenskem pastoralnem središču, duhovnjiki sv. Ivana, bil je leto dni v Rusiji in doktoriral, nato pa je odšel v Trento, kjer je s sobratih deloval zlasti na social-

izkustvo s Kristusom: zato ne bo ostal osredotočen v sebi, ampak bo s svojim delom šel v eksistenčno predmestje človeka", je dejal p. Pelicon, ki je novega papeža tudi osebno spoznal. "Prav zato, ker je osredotočen na Jezusa Kristusa, je svoboden človek", je dejal. Orisal ga je kot močno osebnost, ki je skrajno

Sergij Pahor in p. Mirko Pelicon (foto IG)

nem področju. "Tam sem začutil pravi utrip človeka. Zrl sem v njegovo ranljivost in se prepričal, da pravi ritem življenja daje bolni človek, saj zdrav posameznik zamaskira človeškost". Zelo ceni socialno razsežnost jezuitskega reda, kakršno docela zrcali nekdanji nadškof iz Buenos Airesa, sedanji papež Frančišek, ki prav tako pripada jezuitom. "Sveti oče Frančišek pooseblja izziv človeka, ki ima osebno

naklonjen revežem. Odločno nasprotuje logiki oblasti, "ker je protievangeljska". Bil je zato trn v peti argentinski politiki: "Prav zato, ker se ga oblastniki bojijo, ga blatijo", je dejal predavatelj, kar se bo po njegovem mnenju tudi nadaljevalo, ko se bo znotraj Cerkve lotil nekaterih spornih zakramentalnih vprašanj. "Novi papež bo s pastoralnega vidika marsikoga presenetil", je dejal p. Mirko Pelicon.

IG

Ob 91. obletnici ukinitve rabe slovensščine in hrvaščine na tržaškem sodišču

Protestni govor narodnjaka Josipa Pangerca, ki se je tej potezi uprl

Pretekla zgodovina 20. stoletja v naših krajih je bila zelo boleča; naš slovenski narod kot tudi hrvaški narod je pod fašizmom utrpel veliko gorja in hudo trpel tudi med vojno, ki jo je sprožil Mussolinijev režim. Letos mineva natanko 91 let, odkar so sodniki tržaškega deželne sodišča dne 4. marca 1922 sklenili, da od 1. aprila 1922 dalje ne bodo več sprejemali nobenega slovenskega ali hrvaškega dokumenta in prepovedali pri razpravah rabo slovenskega in hrvaškega jezika. 6. aprila istega leta je tedanji slovenski deželni poslanec in občinski odbornik, borec za pravice Slovanov na Tržaškem in v Istri, Josip Pangerc, javno nastopil s protestnim govorom na seji občinskega sveta občine Dolina. Originalni rokopis govora, ki ga hrani rodbinski arhiv Pangerc v Dolini, je pomemben vir pričevanja naše zgodovine in boja za pridobivanje slovenskih pravic v tistem obdobju. Zdelo se nam je pomembno, da govor v celoti predstavimo tudi širši javnosti.

"Gospodje občinski odborniki! Prestali smo mnogo pod proslulo, propadlo Avstrijo. - Prestali smo mnogo križev in težav v 3 polovičnem letnem takozvanem osvobajanju pod sedanjo 'liberalno veliko materjo Italijo'. Omenim naj le mimogrede aneksijo, državnozbornske volitve, občinske volitve i. t. d. Z žalostjo

smo konstatirali, da če nam je bila Avstrija mačeha, ki nam je kje pa sem par drobtin z bogato obloženih miz iz milosti privoščila, nam sedaj velika mačeha Italija po zaslugah raznih narodnoborcev, uradnikov ter odbornikov našega naroda ne le privošči, temveč se v potu in trudu v polstoletju pridobljene pravice tepta in blato gaže. - Kršijo se naše autonomne pravice. Napadajo naši prvaki. Nedolžni nimajo zaščitnika. Podpirajo se od vlade požigalci, ter preganjajo našega naroda in uničevalci naših svotil s krajo in znojem pridobljenih pravic. - Ni pa na svetu ne države ne vlade, ki bi nas vsaj branili skušala. - Pri takih kozmatijah ni pričakovati nam rešitev in vlada naj se zave, da nas s tem odtuja, da nas s tem sili v sovražstvo, iz katerega nas bode težko kdaj priproiti, da bi jo vzljubili. - Narod, ki je pridodeljen vsled aneksije k Italiji, je dolžan nositi vsa bremena, vse davke, tudi krvni davke: to je braniti mora državo na zunaj in znotraj ter z združenimi močmi delati v boljše bodočnost človeštva te države. - Uprašam pa Vas gospode zastopnike skor in skor slovenske občine, s kako veseljem srce vam bode našemu narodu plačevati in še več krvni davke naših sinov, če bodo v tej civilizirani državi, ki smo po milosti veleoblasti pridodeljeni, smeli gospodje sodniki, to je oni možje, ki imajo soditi po zakonu, kršiti zakone in nas ter naš jezik

za brezpravnega pripoznavati?! Dne 4. marca t. l. zbrali so se sodniki deželne sodišča tržaškega ter sklenili ne več soditi strank v njihovem maternem jeziku, temveč obci jezik hočejo na milost ali nemilost v italijanskim jezikom potom zapriseženih tolmačev. Gospodje odborniki ali naj mi tudi to nasilje mirno gledamo, ko gre za naš obstanek?! - Naši dijaki naši sodniki sploh naši ljudje se ne bodo nastavljali za uradnike, ker jih ne bodo trebali - kajti vse potrebno bodo priskrbeli gospodje tolmači. Kriv ali ne kriv obsojen bodeš. - Naš narod ogrožen po v nebo vprijačih krivicah kliče po pravici in Vi gospodje zastopniki te slovenske občine glasujete soglasno za sledeči nujni predlog in izberite dva moža izmed Vaše srede koja naj bosta šla v deputacijo z zastopniki drugih občin do mirodejnih političnih in sodnih oblasti, ter glasujte soglasno za sledeči načrt, ki Vam ga predlagam: Višje deželno sodišče, Deželno sodišče, Generalni civilni komisariat se obveščajo: Občinski zastop občine Dolina zbran v svoji seji v Dolini dne 6. aprila 1922 odločno protestira proti sklepu Gospodov Sodnikov Deželne Sodišča v Trstu dne 4.

marca t. l. S kojim sklepom ne bi bil samo udarec na naš jezik pač pa udarec za naš narod, ki bi bil na milosti in nemilosti izročen tolmačem. Narod, ki ima vse pravice do življenja, izgubil bi svoj ugled, izgubil bi svojo inteligenco. Vlada, ki bi tak zakon odobrila, ne bi se mogla več ponasati z liberalnostjo, a država bi se morala sramovati takih državnikov zakonodajalcev. Če pa dopušča vlada take samovoljne kršitve zakonov, obžalovati jo moremo mi in vsi narodi zemlje, ter ji zaklicati: do tu in nič več dalje!

Josip Pangerc,
deželni poslanec in občinski
odbornik
Dolina 6. aprila 1922'

Zveza cerkvenih pevskih zborov

Uspešen sklep letošnje Pesmi mladih

Dvaintrideset zborov, osemsto mladih pevcev je zapelo na petih koncertih letošnje, vedno množične revije tržaške Zveze cerkvenih pevskih zborov *Pesem mladih*. V Boljuncu, Bazovici, nazadnje pa na odru Kulturnega doma v Trstu je dolgoletna pevska tradicija izmerila utrip otroškega zborovstva; po mnenju tričlanske strokovne komisije, ki je poslušala vse nastope, je stanje spodbudno, saj se je na splošno povečala pozornost do izbire programov, odnos do pevcev in njihovega nastopa je postal bolj odgovoren, ob vzornih zborovskih tradicijah so se uveljavili mladi, talentirani in strokovno usposobljeni zborovodje. Na končnem delu revije je to bogastvo zastopalo dvanaest skupin, ki so bile izbrane med šolskimi in društvenimi zbori od Brega do Devina. Vsakoletna, dragocena podpora Slovenske prosvetne matice za delovanje vseh nastopajočih zborov in sodelovanje Slovenskega stalnega gledališča sta spremljala Zvezo pri organi-

zaciji lepega dogodka, ki je predvsem v prvem delu privabil tudi primerno množično občinstvo, medtem ko je občutljiva "kate-

se izpopolnjujejo v vokalni in programski razsežnosti deklinskih vokalnih skupin kot dekleta Vesele pomladi pod zanesljivim vod-

Foto Kroma

gorija" mladinskih zborov po krivici bolj zanemarjena, saj tržaški najstniki iz leta v leto vedno izraziteje dokazujejo svoj potencial in ustvarjalnost. Nekateri so se odločili za vokal-pop usmeritev, ki zaznamuje navdušeno skupino Anakrousis Maurizia Marchesicha, drugi se izoblikujejo v širokem razponu izvorno zborovske literature, kot je mladinski zbor Igor Gruđen prizadevnega Mirka Ferlana, ali

stvom Andreje Štucin. Med šolskimi zbori ne zaostaja tisti srednje šole sv. Cirila in Metoda, ki se s svojimi solidnimi pevci loteva tudi za šolske razmere bolj zahtevne literature. Osnovne šole so še bolj uspešno prestale izbor za sklepni nastop, saj so kar štirje stopili na oder Kulturnega doma. Skrbno pripravljene in lepo oblikovane izvedbe zbora šole Alojz Gradnik so bile zrcalo uspešnega dela

mentorice Jane Drasič, ki je imela srečno roko tudi z zahtevno skupino otrok vrtca Dijaškega doma Vesela račka. Osnovna šola Pinko Tomažič je pod vodstvom Giorgine Piščanc ravno tako ponudila lep prikaz plodne šolske dejavnosti z nastopom solistov in instrumentalistov, veliko skupino pevcev šole Prežihov Vranc iz Doline pa je motivirala zborovodkinja Neda Sancin.

Društvene zборе so na nivoju otroških zborov zastopale štiri skupine, ki jih vodijo štiri uveljavljene protagoniste tržaške zborovske scene. Zdenka Kavčič Križmančič vzgaja za lepo petje prenovljeno skupino zelo mladih pevcev zbora Slomšek iz Bazovice, Suzana Žerjal pa ohranja prepoznaven stil zbora Fran Venturini. Otroci zbora Ladjica, ki letos praznuje 25 let delovanja, so vestno zapeli pod vodstvom Olge Tavčar, Aleksandra Pertot pa uspešno uvaja v pevski in glasbeni svet otroke barkovljanske Glasbene kamlbre.

Dobri mentorji vzgajajo motivirane pevce, ki bodo v prihodnje lahko potrdili besede, s katerimi je predsednik ZCPZ Marko Tavčar pozdravil občinstvo revije: "Izkušnje in veselje do petja, ki si jih ti mladi ljudje pridobijo v otroškem ali mladinskem zboru, so neprecenljivo bogastvo, ki ga bodo vzeli s seboj v življenje".

PAL

Ob dveh pomembnih obletnicah

Višek praznovanj v Bazovici

Vlanskem letu so v Bazovici ob 150-letnici postavitve cerkve in 120-letnici župnije organizirali vrsto prireditev, kulturnih srečanj, koncertov in večerov, vrhunec praznovanj pa predstavlja izid bogate dvojzložne knjige *Bazovica skozi čas*, ki so jo predstavili v nedeljo, 24. marca 2013, v dvorani Gospodarske zadruge v Bazovici. Zbralo se je res veliko domačinov, radovednežev in prijateljev te kraške vasi, ki je po splošno znanih polpreteklih dogodkih zakoreninjena v slovenskem narodnem spominu. Slavje je bilo še posebno občuteno, ker gre za pr-

vo tovrstno knjigo o Bazovici in se je loti z vseh poglobitvenih zornih kotov. "V knjigi so prikazani naš teritorij, nekdanji in sedanjí poklici, razne dejavnosti in ustanove, ki so bile včasih prisotne ali so še na tem območju, in prav to je bil eden važnejših razlogov za odločitev za knjigo, poleg predstavitve cerkve, seveda". Tako je v spremni besedi zapisal pobudnik publikacije, domači župnik Žarko Škerlj, obširno delo pa je izpeljalo več avtorjev slovenske in italijanske narodnosti. Zamilel o župnijski knjigi se je že pred desetletji porodila pokojnemu žup-

niku Marjanu Živicu, ki je raziskovalno delo poveril prof. Tomažu Simčiču, oblikovanje pa Borisu Grgiču. Oba sta sodelovala tudi pri tej knjigi, Simčič je dopolnil takratno delo in prispeval obširno zgodovino vasi, arh. Grgič pa je knjigo opremil in oblikoval. Vrsto prispevkov je napisal in uredil župnik Škerlj, knjiga pa je opremljena tudi z italijanskimi teksti, za katere je v veliki meri poskrbel družbeni delavec Mario Ravalico. Nadalje je o času pred drugo svetovno vo-

G. Žarko Škerlj

jno in po njej pisal prof. Samo Pahor, časnikar Paolo Parovel je segel v dogajanje preteklih stoletij, prof. Giuseppe Cuscito pa je poglobljeno opisal župnijsko

cerkev sv. Marije Magdalene. Knjigo dopolnjuje več prispevkov vaških, gospodarskih in športnih delavcev, ki pripomorejo k celovitemu spoznavanju Bazovice. Predstavitev so si organizatorji omislili v obliki pogovora z avtorji, zanimiva vprašanja in iztočnice za razmislek pa je postavjal barkovljanski kulturni delavec Vladimir Vodopivec, ki

se je z gosti pogovoril tudi o odnosih med italijansko in slovensko narodno skupnostjo, o polpretekli zgodovini in o izgledih za naprej. Srečanje sta uvedla mešani pevski zbor Lipa pod vodstvom Tamare Ražem Locatelli in otroški pevski zbor Anton Martin Slomšek, ki ga vodi Zdenka Kavčič Križmančič.

Tržaška knjigarna / Na kavi s knjigo... Elene Blancato

Po škratovih poteh v našo zamejsko dediščino

Trst je svojo turistično privlačnost skoval na pojmu večkulturnosti. Ta pojem dejansko odzračuje preteklost mesta, včasih pa se zdi, da ostaja ta element le preprosto geslo brez prepoznavne vsebine, ki bi jo lahko izoblikovala le neka tiha podtalna sila: to bi lahko opredelili kot neobremenjeno sožitje različnih etničnih skupin, ki bi se oplajale druga ob drugi. Vemo pa, da sta zgodovina in posledična politika krenili v drugačno smer, kar je vodilo bolj k delitvi kot pa k 'ekumenskemu' medetničnemu dialogu.

Žal še danes presežke na tem področju lahko ocenimo zgolj za izjeme. Mednje nedvomno sodi knjiga Elene Blancato z naslovom *Martin lo Skrat - Storie del Carso e dintorni*. Gre za zbirko krajših zgodb, ki jih je avtorica

prelila na papir v obliki povesti in pravljic. Zanimivost dela temelji zlasti na dveh vidikih. Blancatova je vsebino črtic zajela v bogati zakladnici naše zamejske ljudske kulture in zgodovinske dediščine, obenem je pri izpeljavi svojega načrta poskušala ohraniti v izvorni obliki tiste izraze in toponomastične koordinate, ki jih težje prevajamo v italijansko. Končni izdelek je tako poskus dialoga med večinsko in manjšinsko mestno komponento, "ki premošča odpor v odnosih na podlagi poznavanja sosedov", je dejal novinar Pierluigi Sabati, ko je v sredo, 3. aprila 2013, predstavil občinstvu Tržaške knjigarne delo Elene Blancato. Na srečanju ob kavi je časnikar sicer podčrtal, da je poskus podiranja jezikovnih pregrad doslej pripadal večinoma, če že ne izključno, slovenskim

piscem (npr. Mariji in Jožetu Pirjevcu), ki so italijanskim sosedom približali svojo kulturo. "Težko je namreč dopovedati nekaterim, da je slovenska kultura našega prostora hkrati kultura večinskega naroda, ki se je in se še danes ob njej bogati: pomislimo le, koliko slovenskih izrazov vsebuje besedišče tržaškega narečja", je dejal Sabati. Elena Blancato je svoje delo zasnovala na temeljitih raziskovanju različnih virov, od kulturnih do etnografskih in zgodovinskih. Spela je tako kamenčke v mozaik krajših povesti in bajk, ki docela prikazujejo bogastvo slovenskega okolja, predmetnega in vaškega, kjer ima pomembno vlogo sanjska narava. Za izhodišče nekaterih pripovedi je avtorica izbrala nekdanje navade, poletne kresove, kraško ohcet, ali pa izbrala kot lokacijo svojega izvajanja nekatere znamenitosti našega področja, kot na primer dolino Glinščice (oz. Klinščice, kot se ji res pravi) in Kras: posebno pozornost je namenila Škednju, ki je s svojo et-

nografsko dediščino že sam na sebi zakladnica. Na srečanju z avtorico so bili tako prisotni dobri poznavalci našega prostora. Mario Šušteršič je občinstvu prebral odlomek iz knjige, g-

cijami grafično opremila Jasna Merku', ki je na naslovnici publikacije preko prizora iz narave simbolno prikazala vsebino zadnje povesti. Nanjo je še kako navezana avtorica, saj je 'na

obdobja medvojnega fašističnega zatiranja in s tem je na popolnejši način prikazala podobno naše narodne biti. Na konec knjige je avtorica vključila še slovarček slovenskih

Foto IG

Dušan Jakomin je nastopal kot pričevalec škedenjske preteklosti, zgodovinarica Silva Bon pa je poudarila, kako lahko navidezno lahkotno literarno delo pripomore k ovrednotenju spomina. Knjigo je s svojimi ilustr-

sovoj način spregovorila o štirih mladih, Francu, Zvonimirju, Ferdinandu in Alojzu, ki so se nekega dne srečali pod košato lipo sredi Bazovice... Z veliko mero občutljivosti se je Elena Blancato lotila tudi turobnega

izrazov in zahvalo osebi, ki jo je spodbudila k delu, pisatelju Borisu Pahorju: ta je nepričakovano osebno prinesel svoj pozdrav pisateljici in občinstvu Tržaške knjigarne.

IG

Svet slovenskih organizacij in društva v Kulturnem centru

Nadškof Redaelli je поблиže spoznal našo stvarnost

Goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli je imel v petek, 5. aprila, kar dve srečanja, na katerih je lahko поблиže spoznal slovensko stvarnost v naši deželi in še predvsem na Goriškem.

Delegacija SSO pri nadškofu

V jutranjih urah so ga v prostorih škofijskega ordinariata v Gorici obiskali trije predstavniki Sveta slovenskih organizacij: deželni predsednik odv. Drago Štoka, pokrajinski predsednik Walter Bandelj in odbornik Ju-

nikov. Od nekdaj so ti bili temeljni vodniki za slovenske vernike in pomemben dejavnik sožitja med tu živječimi skupnostmi. Slovenski duhovniki so tudi bili glavni pobudniki za društveno delovanje med slovenskimi verniki.

Msgr. Redaelli se je zanimal o delovanju slovenskih društev in izrazil posebno zanimanje za sodelovanje z župnijami skupnostmi na slovenski strani meje, saj gre za skupen prostor. Nadškof se zaveda pomena pri-

nadškof, ki očitno že kar dobro pozna našo stvarnost, ugotovil, da je precej duhovnikov in redovnikov - po rodu iz Goriške - okoli po svetu. Med drugim je izrazil željo, da bi škofijska spletna stran imela več vsebin v slovenščini.

Ob koncu pogovora so se predstavniki SSO-ja msgr. Redaelliju zahvalili za sprejem, mu zaželeli uspešno delo in plodno sodelovanje. V spomin na srečanje mu je pokrajinski predsednik Bandelj podaril publikacijo, ki jo je SSO izdal ob 35-letni-

D. Štoka, msgr. C. R. M. Redaelli, J. Čavdek in W. Bandelj

Franka Žgavec (KC Lojze Bratuž), Walter Bandelj (SSO), Franca Padovan (Zveza slovenske katoliške prosvete), Dario Bertinazzi (Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica), Andrej Vogrič (AŠZ Olympia), Simon Peter Leban (Slovenska zamejska skavtska organizacija), Alessandra Schettino (SCGV Emil Komel) in g. Marijan Markežič (Katoliško tiskovno društvo in Fundacija

Gorica). Zraven je bil tudi Robert Komjanc, ki je na škofiji odgovoren za slovenska laiška združenja. Nadškof je pohvalil razvejeno delovanje in sam povedal, da je slovenska prisotnost v mestu lepa in bogata. Ko je izvedel, da pride za pastirja v Gorico, o mestu dosti ni vedel; hkrati s prvimi informacijami pa je kmalu izvedel za to posebnost mesta. Prav prisotnost druge in drugačne kulture mu pomeni posebno spodbudo, saj ob sosedovem jeziku lahko spozna tudi njegovo kulturo; to ga je še na poseben način očaralo. Sploh pa je - je še dejal - lepota Duha v sobivanju različnih, ki

bojati vse. "Kar nadaljujte tako"! Povedal je tudi, da bo od 15. do 19. aprila na obisku škofov Triveneta "ad limina Apostolorum" pri svetem očetu v Rimu. Bivali bodo v Domu sv. Marte, kjer živi tudi papež Frančišek. "Spregovoril mu bom tudi o vas", je dejal msgr. Redaelli. / DD

Nadškof s predstavniki društev v KC Lojze Bratuž

lijan Čavdek. V enournem sproščenem in pristrčnem pogovoru so nadškofa seznanili z zgodovino, delovanjem in načeli Sveta slovenskih organizacij, mu predstavili število včlanjenih organizacij in društev ter njihovo razvejeno delovanje. Poseben poudarek je bil namenjen duhovnemu, zgodovinskemu in narodnemu pomenu prisotnosti slovenskih duhov-

notnosti slovenskih duhovnikov, zaveda pa se tudi bolečega pomanjkanja duhovnih poklicev, ki je v naših krajih splošen problem, saj ima goriška nadškofija trenutno enega samega bogoslovca; za njim ni nikogar. Pri tem je goriški prostor primerjal s škofijo Vigevano v Lombardiji, ki ima podobno število prebivalcev: tam je bogoslovcev kar petnajst. Je pa

ci ustanovitve, ter knjigo prof. Lojzke Bratuž "Gorizia nella letteratura slovena".

Nadškof na obisku v KC Lojze Bratuž

Popoldne je bilo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici res praznično vzdušje. V poznih popoldanskih urah je prvič prišel

osebju in gojencem se je namreč hotel zahvaliti, ker so z glasbo oplešali njegovo prvo postno katehezo 22. februarja letos v mestni stolni cerkvi. Gosta je najprej pozdravila ravnateljica Alessandra Schettino, nato so mu v veži šole ljubko zapeli malčki Otroškega pevskega zbo-

ladnimi dobrotami. Po nekaj besedah odbornika Saše Quinzija v imenu upravnega odbora je ravnateljica Schettinova povedala nadškofu, da je šola vedno pripravljena na sodelovanje in da že kuje nove ideje. V bližnji sejni sobi so nato msgr. Redaelliju predstavili vlogo in delovanje različnih ustanov

89. dan Katoliške univerze

Nedelja, 14. aprila 2013

Novi rodovi onkraj krize

Tudi po zaslugi dosežkov ob Univerzitetnem dnevu
inštitut Toniolo, ustanovni član Katoliške univerze, v letu 2012:

- **je podprl** ne le posege, ki jih je uresničila univerza, temveč tudi **1600 študentov** s štipendijami, izmenjave na tujih vseučiliščih, mednarodne solidarnostne načrte, jezikovne tečaje in visoko formacijo
- **je uvedel** t.i. **Rapporto Giovani** (www.rapportogiovani.it), ki predstavlja danes najširšo in najbolj poglobljeno študijo o mladinski stvarnosti v Italiji, osnovo za trajno opazovalnico
- **je spodbudil** na državni ravni formativne in izpopolnjevalne tečaje za več kot **300 operaterjev** družinskih posvetovalnic in za tiste, ki delujejo v prid družini v javnih strukturah in terciarnem sektorju

Potrebuješ informacije?

Pojdi na oz. piši:

www.istitutotoniolo.itpr.toniolo@istitutotoniolo.it

Pridruži se tudi ti našim projektom
z bančnim nakazilom, naslovljenim na Istituto Toniolo

IBAN: IT89 1034 4001 6000 0000 2672 200

poštni tekoči račun št. 713206

UNIVERSITÀ
CATTOLICA
del Sacro Cuorewww.istitutotoniolo.itISTITUTO GIUSEPPE TONIOLO
di STUDI SUPERIORI

ENTE FONDATORE DELL'UNIVERSITÀ CATTOLICA DEL SACRO CUORE

Vlada še brez zasnov in programa za premostitev finančne krize

Pokop škofa dr. Rožmana prispevek k spravi in pomiritvi

Nekateri dogodki v politiki lahko napovedujejo mogoča gibanja in usmeritve v slovenski družbi in državi. V javnih občilnih in razmišljanjih posameznih politikov leve ali desne opredelitve se vztrajno pojavljajo pojmi, kot so liberalni kapitalizem, pajdaški kapitalizem, tovariški kapitalizem, igralniški kapitalizem in še nekateri. Vsi naj bi ponazarjali težnje določenih skupin oziroma slojev prebivalstva k državi, kakršno naj bi oblikovali v Sloveniji. V tedniku Mladina je znani TV voditelj in časnikar dokazoval, da se je kapitalizem pri nas izpridil do take stopnje, da smo zgodovinsko nazadovani in postali država s fevdalno ureditvijo.

Slovenija v ustavnopravnem pogledu in značaju seveda ostaja država parlamentarne demokracije. Pri nas je v gospodarstvu ter v drugih dejavnostih in panogah zaposlenih skoraj milijon delavcev, uradnikov in ljudi drugačnih poklicev in znanj. Vsi ti, kot tudi preostali sloji prebivalstva, denimo upokojenci in mladina, želijo tako družbo in državo, ki bosta ljudem zagotavljali zaposlitev, plače ali drugačne dohodke, socialno varnost in druge pravice, ki zagotavljajo blaginjo in dostojanstvo.

Dr. Aleksander Lorenčič z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani je v reviji Historični seminar, izdaja jo Založba Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, zapisal, "da

Škof dr. Gregorij Rožman

Slovenija v vsem obdobju od osamosvojitve dalje, ni postala kakšna obljubljena dežela. Pričakovanja ljudi so bila velika,

toda so se pogosto spremenila v nemoč, brezup in razočaranje. Predstave o tem, da bomo čez noč postali mala Švica, so se hitro razblinile. Kapitalizem pomeni človeka, kot smo si ga v Sloveniji predstavljali, je, žal, samo iluzija. Morda je pretirano rečeno, toda zdi se, da bi si v Sloveniji ljudje želeli kapitalizem z demokracijo, vendar tudi z zagotovljenimi ugodnostmi iz prejšnje socialistične družbe".

Nova levosredinska vlada Alenke Bratušek sicer intenzivno deluje, a podrobnosti o tem ne objavlja. Vlada se še ni opredelila do vprašanj, ki bi morda omogočila premaganje

krize, in tudi ni nakazala poglobitih smernic za prihodnji razvoj Slovenije. Očitno poskuša biti izvirna v svoji politiki in usmer-

itvi, toda bo najbrž morala nadaljevati izvajanje vsaj nekaterih ukrepov prejšnje, Janševe vlade. Pri tem pa je vlado bolj prizadela, kot pa bi ji morda koristila, izjava Stanka Štepišnika, novega ministra za gospodarstvo in tehnologijo. Ta je namreč med obiskom v Kopru samozvestno izjavljal, "da bo Slovenija, če vladi ne bodo nagajali, zanesljivo boljša kot Švica, če pa bodo vladi nagajali, pa bo Slovenija pač samo taka, kot je Švica". Velja pa pritrditi Boštjanu Jazbecu, novemu guvernerju Banke Slovenija, ki meni, "da je nad krizo treba z ukrepi prejšnje Janševe vlade, ki na njih nadaljuje nova vlada Alenke Bratušek". Po mnenju novega guvernerja centralne banke Slovenija za premaganje bančne oziroma finančne krize ne bo potrebovala tuje pomoči. Sicer reševanje finančne krize na Cipru močno odmeva tudi v Sloveniji. Da Sloveniji ne bo potrebna pomoč tujih finančnih trgov in ustanov, sta prepričana tudi premierka Alenka Bratušek in dr. France Arhar, znani finančni izvedenec z velikim znanjem in mednarodnimi izkušnjami. V tujini pa so drugačnega mnenja, saj najbolj znani mediji v Evropi in ZDA poročajo, da se Slovenija pri reševanju finančnih težav ne bo mogla odreči finančni pomoči iz tujine. Zaskrblja tudi to, da v

Sloveniji narašča število varčevalcev, ki iz domačih bank dvigajo svoje prihranke. Skupen obseg hranilnih vlog v slovenskih bankah naj bi znašal okoli 15 milijard evrov.

Toda na povsem drugem področju, kjer bosta prevladovala humanizem in etika, se v Sloveniji pripravlja velik dogodek. V ljubljanski stolnici bodo namreč v soboto, 13. aprila, ob 15. uri opravili slovesen pokop nekdanjega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Sveto mašo ob pokopu bo daroval ljubljanski nadškof metropolit dr. Anton Stres ob sodelovanju škofov in duhovnikov. Verniki in drugi ljudje dobre volje se bodo od pokojnega škofa lahko poslovili v soboto, 13. aprila, od 9. ure dalje. Dr. Gregorij Rožman je ljubljansko škofijo vodil od leta 1930 do 5. maja leta 1945. Tedaj se je umaknil na Koroško, pozneje pa je prek Švice odpotoval v ZDA. Živel je v Clevelandu, po smrti leta 1959 so ga pokopali v Lemontu pri Chicagu. Navajamo, da je bil škof dr. Gregorij Rožman leta 1946 v odsotnosti pred vojaškim sodiščem v Ljubljani zaradi domnevnega sodelovanja z okupatorjem obsojen na 18 let strogega zapora. Za pokop nekdanjega škofa v domovini se je iz humanitarnih in etičnih razlogov prvi med slovenskimi politiki zavezal nekdanji predsednik države, Milan Kučan. O tem se je posvetoval z nekdanjim državnim tajnikom Svetega sedeža Angelom Sodanom in med obiskom v Vatikanu tudi s tedanjim papežem Janezom Pavlom II. Dogovorjeno je bilo, da bo pokop nekdanjega ljubljanskega škofa v domovini mogoč, vendar

šele po sodni rehabilitaciji dr. Gregorija Rožmana. Oktobra leta 2007 je Vrhovno sodišče Republike Slovenije obsodbo škofa zaradi ugotovljenih številnih napak v postopku razveljavilo. Okrožno sodišče v Ljubljani pa je 10. aprila leta 2009 kazenski postopek proti nekdanjemu škofu dokončno ustavilo.

Odgovorni urednik slovenskega katoliškega tednika Družina, Franci Petrič, je pred vrnitvijo in pokopom nekdanjega ljubljanskega škofa v omenjenem časniku objavil komentar z naslovom *Korak k pomiritvi*. V njem je zapisal, "da se bodo z vrnitvijo škofa dr. Gregorija Rožmana in njegovim pokopom v domovini simbolično vrnili v Slovenijo tudi vsi povojni begunci, ki so ob koncu druge svetovne vojne odšli po svetu in jim je bil škof Rožman edina moralna opora v hudih časih. Kar nekaj pa je ljudi, ki mislijo, da čas za pokop ni primeren. Za vse primernege časa ne bo nikoli. Ideološko nabito zgodovinopisje polpretekle dobe je tako skazilo škofovo podobo, da pri nas še dolgo ne bomo slišali neobremenjene sodbe, vsaj dokler bodo nekateri od tega imeli tudi politične, gmotne ali karijerne koristi. Pokop škofa Rožmana pa je kljub vsemu tudi poziv slovenski javnosti, da v narodnem interesu končamo ideološke obravnave in spopade ter se s skupnimi močmi lotimo resnih težav, v katerih se je znašla naša domovina. Svet Sloveniji zadnje dni napoveduje propad, le zavzeto, nesebično in pogumno delo za prihodnost naše države, brez nepotrebnih ideoloških spopadov, nas lahko reši".

Marijan Drobež

Kriza v Sloveniji odmeva daleč naokoli Zakaj bi lahko Slovenija bila naslednji Ciper?

Slovenska ekonomska kriza je v zadnjih tednih postala odmevna tema tudi zunaj slovenskih meja, o njej so pisali in poročali vsi najpomembnejši svetovni mediji: CNN, Washington post, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Il sole 24 ore, pa še bi lahko naštevali. Slovenija ni postala zanimiva za mednarodni tisk zaradi kake posebne okoliščine, ki se je zgodila v zadnjem mesecu: stanje javnih financ in ekonomska kriza sta približno ista kot pred enim, dvema ali tremi meseci. Dejstvo pa je, da je mednarodna javnost v času ciprske krize seveda iskala tudi naslednjo žrtev. In to je bila (najverjetneje upravičeno) Slovenija.

Dejstvo, da se je Slovenija znašla na straneh in ekranih številnih pomembnih medijev, je bila seveda prava medvedja usluga: na mednarodnih trgih je zrasla cena zadolževanja, donosnost na desetletne obveznice je zrasla skoraj do 7 odstotkov, Slovenija pa si je samo še utrdila sloves novega Cipra. Morda pa je v tem kontekstu, ko slovenska država, žal, postaja svetovna zvezda, potrebno razumeti, zakaj se je Slovenija znašla v takem položaju.

Izvor slovenske krize

Primarni problem Slovenije so danes banke. Poslujejo z visokimi izgubami, NLB in NKBM, največji banki, imata celo stotilijonske minuse v poslovanju. Ob tem pa so najbolj skrb vzbujači t. i. slabi krediti, tista posojila, ki so jih banke odobrile podjetjem, ki so danes v stečaju ali tik pred njim. Pa pogledajmo, kako je do tega prišlo. Izvor krize ni vezan samo na zunanje okoliščine hugega finanč-

nega položaja na svetovnih trgih, ampak tudi na nekaj povsem slovenskih lastnosti. Po prehodu iz državnega v tržno gospodarstvo ob osamosvojitvi je slovenska ekonomska politika sprejela strategijo "nacionalnega interesa" v smislu, najbolje je, da slovensko premoženje ostane v slovenskih rokah. Tuji investitorji so bili v takem dojemanju "prav posebno zlo", ki ga je bilo potrebno, kolikor se je le dalo, zadržati zunaj meja. Slovenija tako, z razliko od nekaterih drugih držav v regiji (recimo Madžarske ali Hrvaške), skoraj ni dovolila tujih investicij. Ker sta omenjeni državi dobesedno razprodali svoje državno premoženje, so Slovenci politiko "nacionalnega interesa" sprejemali kot modro in potrebno. A žal, se je slovenski nacionalni interes izkazal drugače: ne zaradi samega domačega lastništva, ampak zaradi njegove zlorabe. Nacionalni interes je namreč pomenil to, da je država postala pomemben lastnik velikih podjetij (Pivovarna Laško, Istrabenz, Mercator, Petrol, Hit, Adria Airways, pa še bi lahko naštevali) pa tudi bank, zavarovalnic in drugih gospodarskih realnosti. Ta razširjena mreža državnega lastništva je ponudila obla-

stnikom ključne celotnega slovenskega gospodarstva. Nadzor nad upravo bank je pomenil tudi nadzor nad kreditno politiko posameznih bank. Posojila so se tako delila največkrat po strankarsko-političnem in ne gospodarsko utemeljenem ključu. Taka politika je postala po letu 2000 tudi vzrok za nesrečne menedžerske prevzeme, ki jih poznamo z imenom "tajkunski prevzemi". Mendžerji posameznih podjetij so s pomočjo političnih vez dobili milijonske kredite, da bi olastnili podjetja, kljub temu da so bili sami brez

znašel v stanju, ko je za vsak evro lastnega kapitala imel na grbi 4 evre dolgov. Stečaji so bili samo logična posledica vsega tega. A na udaru ni bil samo gradbeni sektor: vse panoge so občutile krizo. Čas neracionalnega in pretiranega kreditiranja je bil mimo, prezadolžena podjetja pa niso imela sredstev za odplačevanje dolgov. Reprogramiranje kreditov ni bilo več nekaj samoumevnega, dolžniki glavnih sploh niso več odplačevali, marsikomu ni uspelo odplačevati niti obresti na dolgove. V tem stanju so seveda najkrajšo pote-

stnih terjatev, NKBM pa za 611 milijonov. In te številke so za Slovenijo najbolj zastrašujoče. V tem segmentu je v igri velik del slovenske prihodnosti: Slovenija mora rešiti svoj bančni sistem.

Danes pa je ta naloga navzven skoraj misija nemogoče. Od te misije nemogoče pa je odvisno, ali bo Slovenija naslednji Ciper ali ne.

Andrej Černic

počenega groša.

Nepremičninski balon in stremitev

V času gospodarske konjunktore vse do leta 2008 je v Sloveniji delovala tudi gradbena mrzlica. Povpraševanja po nepremičninah je bilo izredno veliko. Gradbeni baroni (Ivan Zidar, Hilda Tovšak, Dušan Črnigoi in podobni), ki so se mastili že ob gradnji avtocest, so s pomočjo bančnih kreditov gradili tudi stanovanja brez racionalnega premisleka, ali so res potrebna. Leta 2008, ko je počila kriza, so bila stanovanja zgrajena, a kupcev ni bilo več zaradi previsokih cen. Gradbeni sektor se je tako

gnile banke. Lani poleti so se tako razkrili podatki o resničnem stanju slovenskih bank. Najbolj skrb vzbujajoč je bil podatek, da ima slovenski bančni sistem 7 milijard evrov terjatev, ki jih je Banka Slovenije razvrstila v kategoriji D in E. Ti oznaki pomenita zelo tvegane terjatve: v bistvu označujeta kredite za podjetja, ki so že v stečaju ali so v zelo nevarnih vodah. Verjetnost, da bodo ta sredstva vrnjena, je minimalna. 7 milijard evrov je 20 odstotkov celotnega slovenskega BDP (!!!), ki znaša približno 35 milijard evrov. NLB ima po podatkih slovenske centralne banke za 2 milijardi tovr-

Kratke

Poslovna konferenca Mednarodno povezovanje lokalnega podjetništva

Na pobudo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu bo 16. aprila 2013 na Gradu Gewerkenegg v Idriji potekala poslovna konferenca z naslovom Mednarodno povezovanje lokalnega podjetništva. Gre za posvet s slovenskimi podjetniki in poslovnimi ustanovami pretežno iz Severne Italije, na katerega so vabljeni predvsem podjetniki primorske regije.

Poslovna konferenca pomeni nadaljevanje izvajanja aktivnosti Urada na področju spodbujanja gospodarskega povezovanja Republike Slovenije s slovenskimi gospodarstveniki v zamejstvu in po svetu. Podobna zelo uspešna konferenca je potekala oktobra lani na Ptuj. Urad želi s konferencami na lokalni ravni povezati podjetnike iz lokalnega okolja s podjetniki slovenskega rodu v zamejstvu in tokrat tudi iz širšega območja Severne Italije, zelo dobrodošli pa bodo tudi napovedani slovenski udeleženci iz Nemčije, Avstrije, Švice in Hrvaške. Da bi sodelovanje potekalo čim bolj sistematično in predvsem na specifični, vsebinski ravni, na posvetu aktivno sodelujejo zamejske gospodarske organizacije in slovensko združenje iz Nemčije, pa tudi nekateri častni konzuli RS, katerih poslanstvo je med drugim prav pomoč podjetnikom iz Slovenije pri prodiranju na tuja tržišča in pri krepitevi proizvodnje, prodaje ter drugih dejavnosti. Takšne ustanove, pa tudi sami podjetniki slovenskega rodu, so dragocen vir informacij o posebnostih zakonodaje v tujini, hkrati pa lahko nudijo pomoč pri navezovanju stikov s posameznimi podjetji in pri premagovanju ovir na področju poznavanja jezika in poslovne kulture v posamezni državi. Urad kot pobudnik in soorganizator posveta želi predvsem spodbuditi srečevanje in medsebojno komuniciranje med naštetimi gospodarskimi subjekti. Po končanem srečanju pa je predvsem na strani ostalih soorganizatorjev in samih udeležencev, da iz na novo stikanih poslovnih vezi zrastejo novi, konkretni projekti in posli. K temu bo pripomogel tudi organiziran ogled nekaterih podjetij v regiji 17. aprila.

Posvet bosta imeli v gosteh občini Idrija in Cerkno, pri organizaciji ali financiranju pa poleg Urada sodelujejo GZS Območna zbornica za severno Primorsko, Območna obrtno-podjetniška zbornica Idrija, Idrijsko-cerkljanska razvojna agencija ter Slovensko deželno gospodarsko združenje Trst.

Tri gostovanja gledališke skupine KD Brce iz Gabrovice pri Komnu

V petek, 12. aprila 2013, ob 20. uri, bo v Kulturnem domu v Hrpoljah gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo Mira Gavrana Vse o ženskah v režiji Minu Kjuder in Sergeja Verča. Ista predstava bo v gosteh v soboto, 13. aprila 2013, ob 20. uri v Zadružnem domu v Ribnem pri Bledu, v nedeljo, 14. aprila 2013, pa ob 19. uri v Kulturnem domu v Renčah,

Dragocena novost na cvetno nedeljo v Brdih

Kimovčev pasijon prvič v Števerjanu

Štirindvajsetega marca letos je prvič v Števerjanu mašno bogoslužje oljčne nedelje obogatilo Kimovčev Trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa po Mateju, v izvedbi moške zasedbe domačega zbora in solistov.

Pasijon je glasbena zvrst, ki ima svoje korenine najverjetneje v zgodnjem srednjem veku (okrog 9. – 10. stoletja) in spada v vrsto dramskih pripovedi o Kristusovem življenju in vstajenju, kot so tudi Visitation Sepulchri za velikonočno jutro ali opisi Gospodovega rojstva in Razglašenja. Pasijon je osnovan na evangelijskih odlomkih o Kristusovem trpljenju; v stoletjih se je tudi kot glasbena zvrst stalno spreminjal: iz začetnega gregorijanskega nappeva, ki ga je pel le duhovnik, se je razvila porazdelitev treh vlog z različno glasovno barvo (Kristus, evangelist, ostale osebe in množica). Z razvojem večglasja je nastal t. i. motetski-pasijon, pri katerem so bili polifonsko razviti ne samo vzkliki množice Judov in vojakov, ampak tudi pripoved kronista. Višek razvoja te glasbene zvrsti imamo v baročnem obdobju, ko se je utrdila oblika oratorijskega Pa-

sijona, pri katerem so se evangelijskemu tekstu dodajala še druga nabožna besedila v obliki arij in recitativov z instrumentalno spremljavo. Pravo mojstrovino predstavlja zato Bachov Pasijon po Mateju, za soliste, dva zbora in dva orkestra, ki je bil prvič izveden na Veliki petek leta 1727; po mnenju mnogih izvedencev je to eno največjih in najpomembnejših del v celotni zgodovini glasbe. Po razcvetu v baročnem obdobju je ta zvrst sicer nekoliko zamrla, prav v 20. stoletju pa se je začela ponovno razvijati. Na Slovenskem je dobro poznan Kimovčev Pasijon. Dr. Franc Kimovec (1878 – 1964) je študiral bogoslovje v Ljubljani, doktoriral je v Rimu, glasbo pa je študiral na dunajski Akademiji, kjer je končal študij orgel, pevovodstva in cerkvenega petja. Bil je dober poznavalec orgel in uradni kolavdator zvonov v ljubljanski škofiji, veljal je tudi za največjega strokovnjaka gregorijanskega koral, pri katerem se je, poleg ljudskih melodij, zgledoval pri skladateljskem delu; napisal je okrog 500 skladb, predvsem maš. Njegov Pasijon (deli, ki jih govori množica) je bil objavljen v Cerkevem glasbeniku leta

1935, št. 3 – 4; skladba je ocenjena kot "preprosta, poljudna, da je dostopna vsem koli kaj izvežbanim zborom". Že v naslednji številki Cerkevne glasbenika je objavljena novica, da je bil Pasijon prvič izveden na cvetno nedeljo v ljubljanski stolnici, množico je pel zbor bogoslovcev pod vodstvom g. Slavka Snoja; omenja se še, da je Pasijon "napravil na vernike globok vtis". Koral je nekaj let kasneje zapisal Lojze Mav. Po zaslugi prof. Fileja poznamo Kimovčev Pasijon tudi na Goriškem, saj ga v cerkvi na Travniku izvajajo že preko šest desetletij.

Letos se je tudi Števerjanski zbor, na pobudo domačega župnika g. Mirka Butkoviča, odločil za izvedbo tega dela. Moški del zbora je, po intenzivnih vajah, ki so se začele takoj po božičnih praznikih, čustveno in doživeto poosebil množico Judov, vojakov, velikih duhovnikov. Kronista je zapel Nikolaj Pintar, Jezusa g. Mirko Butkovič, ostale solistične vloge pa Manuel Pintar (Juda), Matija Faganel (veliki duhovnik), Elija Mužič (dekla), Matej Pintar (Peter), Martin Srebrnič (Pilat) ter Damjan Klanjšček (Pilatova žena). Števerjanski verniki so Pasijon res navdušeno sprejeli, saj predstavlja v svoji intenzivni sporočilnosti in lirčni dramatičnosti pravi uvod za primerno doživljanje skrivnosti velikega tedna, ki je tudi letos doživel višek s praznično vstajenjsko procesijo na velikonočno jutro.

M. V.

Spomladanski vinski sejmi

Pomembne priložnosti za vinogradnike

Čeprav se piske navade v Italiji bistveno spreminjajo in je poraba vina v zadnjem desetletju precej upadla, se je za kar 12 odstotkov povečal izvoz italijanskih vin, za katera narašča povpraševanje v raznih evropskih državah, predvsem pa v Združenih državah Amerike, a tudi v Rusiji in na Kitajskem ter Japonskem. Zato je za vinogradnike iz Furlanije Julijske krajine, med njimi pa tudi iz Brd in s Krasa, pomembno, da lahko nastopijo na nekaterih sejmi. Tak sejem je bil na primer pred nekaj dnevi v Düsseldorfu v Nemčiji. Na vinskem sejmu Prowein, ki velja za najpomembnejši tovrstni vinski-tržni dogodek

severno evropskih dežel, je letos v deželnem razstavnem prostoru svoja vina ponujalo kar 44 vinarjev (lani 16). Sicer je na tem sejmu nastopilo 3400 podjetij iz 51 držav. V tem tednu od nedelje, 7., do srede, 10., pa je potekal najpomembnejši italijanski vinski sejem v Veroni, se pravi 47. izvedba sejma Vinitaly, za katerega je znano, da uživa velik ugled tudi na evropski in svetovni ravni. Na njem je svoja vina predstavljalo kar 4.200 vinarjev iz 20 držav.

Tudi letos je Vinitaly priložnost, da svoje vino italijanskemu in svetovnemu trgu predstavijo tudi naši vinogradniki tako z Goriškega kot tudi s Krasa. Tako je to prisotnost potrdil v četrtek na novo izvoljeni predsednik konzorcija vin z zaščitenim poreklom DOC Collio-Kras, se pravi Robert Prinčič iz Gradiške, ki je tudi povedal, da se bo sejma v Veroni udeležil še z nekaterimi drugimi člani tega konzorcija, ki ima svoj sedež v Krminu.

Sicer so na tiskovni konferenci o letošnji prisotnosti deželnih vinarjev na sejmu Vinitaly, ki je bila minuli petek, 5. aprila, na sedežu deželnega odborništv za kmetijstvo v Vidmu, povedali, da se je letos v Veroni predstavilo 208 vinarjskih podjetij iz Furlanije Julijske krajine. Približno

polovica le-teh je svoje steklenice predstavila v razstavnem paviljonu, ki ga je v paviljonu št. 6 uredila deželna agencija za razvoj podeželja ERSa, ostali pa so nastopili samostojno ali v sklopu konzorcijev.

gov ni pristopil Konzorcij za zaščito vin DOC Collio-Kras. Novi skupni konzorcij, ki se bo imenoval DOC Friuli ali DOC Friuli Venezia Giulia, postaja stvarnost, saj se v teh dneh začne postopek za registracijo in priznanje te no-

Podobno so se odločili tudi vinogradniki s Krasa in iz Brega, ki so pred dobrim mesecem ustanovili svoje samostojno vinogradniško društvo. Ti so se letos odločili, da predstavijo svoja vina med pobudami, ki jih organizira generalna direkcija za promocijo prehrane kakoosti pri italijanskem ministru za kmetijske dejavnosti. Tako je v ponedeljek, 8. aprila, na tem prizorišču kraška in brežanska vina širši italijanski, tudi strokovni javnosti, predstavil znani tržaški sommelier Dennis Metz. Kot zanimivost pa lahko dodamo, da so nekateri slovenski vinogradniki s Krasa in iz Brd, ki svoje vinograde obdelujejo in negujejo po načelih biološkega kmetovanja, svoja vina predstavljali tudi na vinskem sejmu VINI-VERI, se pravi na sejmu biološko pridelanih vin, ki ga sočasno z Vinitaly prirejejo v bližnjem mestecu Cerea v Venetu.

Na konferenci v Vidmu so predstavili tudi vrsto prireditelj, na katerih so in bodo tudi v prihodnjih mesecih predstavljali vina z vseh deželnih vinorodnih območij. Sam deželni odbornik za kmetijstvo Violino pa je poudaril pomemben premik v nastajanju nove povezovalne ustanove na vinogradniškem področju, se pravi deželnega konzorcija šestih

ve stvarnosti tudi v Rimu oziroma v Bruslju, saj je temeljni dokument, se pravi nov deželni pravilnik, že podpisalo 36% vseh vinogradnikov raznih deželnih vinorodnih območij. Med njimi je največ članov raznih vinarjskih združenj, kar potrjuje visoko zaupanje v to, da v slogi je moč in da je tudi za preboj deželne vinarstva potrebno ustvariti čim boljše sodelovanje med posameznimi konzorciji na ozemlju, ki bodo itak ohranili vse svoje pristojnosti in specifično vlogo pri zaščiti krajevnih vin in značilnosti. Kot je poudaril predsedujoči odboru za DOC Friuli Giorgio Badin, bo ta nova stvarnost tudi v prihodnje odprta vsem vinogradnikom, ki bi radi sodelovali. Dejstvo pa je, da se v naših krajih spreminjajo piske navade in da morajo zato tudi vinogradniki in vinarji spremeniti svoje poglede in ponuditi tržišču vina višje kakovosti, vina, ki bodo namenjena pitju ob jedi, v restavracijah in ne stoji pri točilni mizi. Mnogi vinogradniki so ta premik že naredili in stremijo po čim višji kakovosti svojih vin.

Vinska sejma v Veroni in Cerei to potrjuje, slovenski vinarji so v obeh primerih povsem zasluženo deležni velike pozornosti.

Marko Tavčar

Kratke

Gorica / Končno seja občinske konzulte

Prejšnji teden je končno, sicer z veliko zamudo, prišlo do prve, umestitvene seje občinske konzulte za slovensko manjšino; na njej so za predsednico imenovali Majdo Bratina, za podpredsednika pa Aleša Waltritscha. Občinski svet je člane posvetovalnega

organa, ki naj bi upravo spodbujal k doslednemu izvajanju zaščite naše narodne skupnosti, sprejel februarja letos, torej kar nekaj mesecev po občinskih volitvah maja 2012. Imenovani so bili: Myriam Vidi in Liliana Kodermac (na predlog večine), Daria Kogoi (na predlog opozicije), Aleš Waltritsch, Nataša Paulin, David Sanzin, Albert Voncina in Tjaša Corva (Slovenska kulturno-gospodarska zveza), Nadja Grusovin, Lovrenc Persoglia, Marko Gus, Dimitrij Tabaj in Saša Quinzi (Zveza slovenske katoliške prosvete), Emil Jarc in Majda Bratina (Sindikat slovenske šole). Župan Ettore Romoli je prepričan, da se bodo še odprta vprašanja v naslednjih letih rešila. Predsednici in podpredsedniku čestitamo ter jima želimo, da bi učinkovito in uspešno opravila svoje poslanstvo.

Hišna in ledinska imena v Štandrežu

Učenci lanskega 4. in 5. razreda osnovne šole Fran Erjavca iz Štandreža ter njihovi učitelji so ob sodelovanju odbornikov kulturnega društva Oton Župančič obiskali osemnajst starejših sovaščanov in se na podlagi že pripravljenega vprašalnika z njimi pogovarjali o tem, kakšno je bilo nekoč življenje v Štandrežu, kako se reče pri njih doma, če jih domačini imenujejo z vzdevkom, ki je navadno vezan na opravljane poklica ali na kakšen poseben dogodek, in podobno. Pri obiskanih domačinih so zabeležili tudi ledinsko ime kraja, na katerem stoji njihovo bivališče.

V spremni besedi publikacije, ki je ob tem projektu nastala, je predsednica Kulturnega društva Oton Župančič Nataša Paulin zapisala, da s popisom nekaterih hišnih in ledinskih imen "smo hoteli zaustaviti pozabljanje, saj se ta imena med generacijami, ki se je rodila v prvih desetletjih prejšnjega stoletja, še uporabljajo, a počasi ta navada izginja, kot izginjajo žive priče naše preteklosti. Starejši vaščani so tisti, ki v svojem spominu ohranjajo določena poimenovanja o krajih, kamor so hodili na žehto, napajat živino, z vedri po vodo, kjer so orali in želi, ubirali pot v mesto Gorico". Pri projektu je sodelovala tudi doktorandka zgodovine Petra Kolenc iz novogoriške postaje ZRC Slovenske akademije znanosti in umetnosti. / DP

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tehnik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. aprila, ob 14. uri.

Predstavitev na kmetijski šoli v Čedadu

Knjiga o "tokajcih"

V četrtek, 14. marca, so v prostorih kmetijske šole v Čedadu predstavili 455 strani obsežno knjigo z naslovom Tokaj e Friulano - un racconto di civiltà del vino, kar bi po slovensko povedali Tokajec in friulano - pripoved o vinski civilizaciji.

Knjiga je izšla v Vidmu pri založbi tamkajšnjega vseučilišča Forum, izdala pa jo je deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSa. Gre za delo, pri katerem je sodelovalo več avtorjev,

glavne eseje pa je prispeval prof. Enos Costantini, ki je to strokovno knjigo tudi uredil. Gre za temeljno delo, ki boljše obdeluje problematiko furlanskega tokajca, se pravi vina, ki je moralo pred nekaj leti zaradi evropskih predpisov spremeniti svoje ime v friulano, medtem ko smejo ime tokaj tržiti in uporabljati le Madžari. Ne glede na zaplete je danes jasno, da gre za trto sorte savignonasse. Na sami predstavitvi je sodelovalo več sodelavcev in izvedencev, med njimi tudi inž. Andreja Škvarč, vodja Selekcijso trsničarskega središča iz Vrhopolja.

Žalostna zgodba iz današnjih dni

Izštevanka

Spoštovani Beppe Grillo, spoštovani Luigi Bersani... in seveda vsi, ki sedite v parlamentu. Na ta deževni petkov večer sva z možem na mizo postavila buteljko belega pinota. Pinot blanc ali weissburgunder, eno izmed vin, ki jih imam najrajši. Stala je kar precej, enajst evrov, veliko za naju, ki kupujemo pri kmetih veliko cenejše vino. Izbrala sva ga, da bi nazdravila moževi pokojnini. Nanjo sva čakala dve leti. Bili sta polni negotovosti, jeze, strahu, pričakovanja. Sedaj je vsega tega konec in sva si želela nazdraviti. Novemu življenjskemu obdobju, v katerega stopa moj mož poln energije, življenjske sile, volje in načrtov. Kajti dejansko se počutiva še zelo mlada. Stklenica belega pinota pa je ostala na mizi. Nisva je odprla... Nisva nazdravila... Enostavno nisva mogla. Uprlo se nama je, ker veselja, tega deževnega, mrzlega spomladanskega petka, nisva več čutila. Zaradi tiste izštevanki, ki se je za naju, za mojega moža, dobro izšla. A kot pri vsaki izštevanki so nekateri ostali zunaj. Eni notri, eni zunaj. Eni na varnem, eni v negotovosti... Tam daleč, v kraju Civitanova Marche sta zakonca, za katera se izštevanka ni izšla, in njun sorodnik, brat in svak, so se odločili, da naredijo konec strahu

in životarjenju. Žena je sicer prejemale najnižjo pokojnino, mož pa je, podobno kot midva, pričakoval tisto slavno pismo zavoda INPS. Pismo, na katerega čaka nekaj čez tristo tisoč nesrečnejev, ki jim v Italiji pravijo "esodati". Dejansko so izobčenci, izpisani, ki so ostali v zrelih letih brez službe, brez nadomestila za brezposelnost in brez pravice do pokojnine. Izštevanka je hotela, da se je za 120.000 le teh, najprej za prvih 65.000, nato še za dodatnih 55.000, našel denar, ki je pomagal rešitev, varnost. Nihče ne ve in ne bo vedel, po katerih pravilih so se našli tisti izbranci, tisti srečnejši, ki so prejeli pismo, ki so se rešili pred brodolomom. Izštevanka je hotela, da je tudi moj mož med njimi. Dvainšestdesetletni Romeo Dionisi iz Mark pa ne... Spoštovani Beppe Grillo, spoštovani Luigi Bersani in vsi, ki sedite na tistih varnih sedežih v parlamentu... Ne vem, kako se počutite na ta večer, kako preživljate ta deževni, temačni petek. Baj, da ste šli izvoljeni v parlament iz vrst Gibanja CinqueStelle, ki vam nekateri pravijo črički, celo nekam na kosilo, z avtobusom. Ne vem, ali ste vi tam, na vašem kosilu, odprli vaše steklenice, niti ne vem, ali vam je vino teknilo. In če ste se

sploh spomnili na tisto temo in na tisto bolečino, ki je bila vzrok najbolj obupnemu dejanju. Nama do vina ni bilo. Ker naju je tiščalo v grlu in ker sva vedela, da nobena pijača ne bo odplaknila težkega kamna, ki nama je ležal na srcu. Kajti naju je osrečil isti denar, ki bi lahko rešil stiske tudi zakonca v Markah. A za vse ga ni bilo dovolj. In ravno zato to dolgo, neskončno dolgo čakanje in izštevanka, ki je odločila, kdo je zunaj, kdo je notri. V tem primeru celo, kdo bo živel in kdo na noben način ne bo mogel ali hotel živeti. Ker so nekateri ljudje preponosni, da bi živeli od prosjačenja. Predvsem tedaj, ko so delali štirideset let in upali na pošteno plačilo. Ljudje, ki so trdo garali štirideset let, namreč niso vajeni prosjačenja in sploh ne znajo krasti. Z možem nama je težko. Čutiva se kriva, ker sva imela srečo. Čutiva se kriva, ker sva preživela. Ker imava svojo hišo..., čeprav majhno. In sedaj tudi svojo pokojnino. Vsega tega nekateri nimajo in ne bodo imeli... Spoštovani gospod Bersani, med volilno kampanjo ste ves čas poudarjali, da so ravno ti nesrečnejši, ti "esodati", vaša prva misel. Morda sta bila zakonca iz Mark celo vaša volivca. Morda sta volila Grillovo gibanje v upanju, da se jima bo življenje spremenilo. Vsekakor ne bosta

Pierluigi Bersani

volila nikogar več... Nikoli več... Zanju bo vsak vaš ukrep prepovedan... Sedaj, ko nama je z možem po dveh letih končno odleglo, nama vseeno ni do veselja. Zaradi vseh tistih znancev ali celo prijateljev, ki bi lahko bili naslednji... na tem žalostnem seznamu, ki ga piše najnovejša italijanska zgodovina. Ni nama do veselja,

trišnji dan. Vaša prerokanja, vaša nasprotovanja, vaše izkazovanje moči in objestnost, vse to je bolj podobno pasjemu rangiranju kot poštemu vladanju. Vse to mi je tuje. In vas ne morem razumeti. Kajti edina resnica je, da ljudje potrebujejo vlado in takojšnje ukrepe. Edina resnica je, da je nam vsem dovolj vaših zdrh. Tu gre za golo preživetje,

ker čutiva žalost in stisko okoli nas... In strah... In obup. In sprašujeva se, kako je mogoče, da vi ne vidite "prve" prioritete: družin v stiski, ljudi v stiski, lačnih otrok in starejših, ki ne vedo, kaj jim bo prinesel jutri. Vaša prerokanja, vaša nasprotovanja, vaše izkazovanje moči in objestnost, vse to je bolj podobno pasjemu rangiranju kot poštemu vladanju. Vse to mi je tuje. In vas ne morem razumeti. Kajti edina resnica je, da ljudje potrebujejo vlado in takojšnje ukrepe. Edina resnica je, da je nam vsem dovolj vaših zdrh. Tu gre za golo preživetje,

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

151

Ne vem, ali ste tudi sami opazili, kako se zadnje čase vse bolj in vse več piše o tem, kako bi vsi morali postati bolj skromni, kako bi morali vsi bolj skromno živeti, češ da smo doslej živeli nadpovprečno dobro, da smo živeli tako, kot ne bi smeli živeti. Poleg dejstva, da o tem, kako moramo živeti skromno, kako moramo biti bolj skromni, najraje in večinoma govorijo in pišejo tisti, ki nikdar skromno niso živeli, ne živijo in upajo, da tudi nikdar ne bodo živeli, je zelo moteče tudi to, da je to ponavljanje o tem, kako moramo biti vsi bolj skromni, vedno znova zelo nadležno, ker prihaja vedno iz vrst tistih, ki zase skromnosti niti ne predvidevajo, kaj šele, da bi jo kdajkoli okusili na lastni koži. Bolj povedno: po navadi o skromnosti govorijo tisti, ki neskromno živijo, nikdar tudi niso, po navadi taki, ki so preskrbljeni za vse večne čase, a se danes čutijo dolžne, prav poklicane, da govorijo drugim, kako morajo skromno živeti, mogoče tudi zato, ker se bojijo, da bodo morali tudi sami živeti bolj skromno, če jih že drugi ne bodo ubogali in ne bodo začeli živeti skromneje.

Ker sem to skromnost, o kateri se danes tako poveljevalno govori, sam okušal na lastni koži v otroštvu in mladosti, vam lahko povem, da v njej ni čisto nič lepega, saj smo ji sami rekli lepo po domače revščina, pri nas tudi mizerija, in o njej vsaj po moje ne bi smel govoriti nihče, ki je sam ni okusil na lastni koži, saj je od nekdanjega znanja, da sita vrana lačni ne verjame, kot tudi vsi vemo, da debelemu in zavaljenemu duhovniku, ki pridiga o zveličavni pomembnosti posta, nihče od zbranih vernikov, ki poslušajo njegovo pridigo, ne bo nikdar verjel. To, da se delijo nasveti drugim, kako naj živijo, je postalo danes prava moda, saj ni dneva, ko o tem ne bi slišali, brali, gledali oddaje, v katerih se nenehno in stalno ponavlja, kako živimo nad povprečjem, kako bi morali biti bolj skromni in tako dalje. Kaže, da danes vsi kar tekmujejo, kdo bo povedal še kaj bolj pametnega o tej temi, prednjačijo seveda politiki, ekonomski analitiki vseh vrst, vidni, dobro umeščeni kolegi in tako dalje, vsem je skupno predvsem to, da sami niso nikoli živeli skromno in tudi danes ne živijo skromno, kot najbrž tudi ne bodo nikdar živeli skromno. Gre za še eno od tistih motečih sprenevedanj, ki potrjujejo pravilo, da tisti, ki zna, to po navadi tudi naredi, medtem ko tisti, ki ne zna, po navadi druge uči, kako naj se dela. Sam sem prepričan, da je revščina eden najhujših, če ni že najhujši, greh na svetu, kot je tudi še kako res, da je o njej najlažje pisati s polnim trehkom in na načelni ravni, ki za piščočega seveda ni obvezujoča. Če ste kdajkoli prebrali imenitno knjigo ruskega pisatelja Evgenija Ivanoviča Zamjatina Mi, ki jo je v slovenščino lepo prevedel za slovo in danes skoraj že pozabljeno zbirko Sto romanov Cankarjeve založbe Drago Bajt, veste, da se s tem, ko zapišete "Mi smo...", dejansko izogne vsaki osebni odgovornosti, kar je seveda najlepše, kot je seveda istočasno tudi pogubno. Knjigo Mi sem te dni ponovno imel v rokah, ker sem pač doma prekladal neke knjige, zbirke Sto romanov si v času, ko je izhajala, nisem mogel privoščiti, sem pa kasneje nakupil veliko knjig iz tega imenitnega niza broširanih knjižic, po navadi sem nanje naletel po Sloveniji v raznih prodajalnah s starimi knjigami, v katerih bralec zares najde knjižne bisere, če se le potrudijo, in to za zelo majhne denarje. Moja knjiga Mi s skromno plastificirano na-

slovnico je že porumenela, čas je napravil svoje in ob knjižni polici sem postal s knjigo v rokah in s hitrim, "poševnim" branjem sem naletel na nekaj pred časom sicer še skrbno prebranih strani, ki so mi bile čisto dovolj, da sem jo ponovno, a nejevoljno tudi odložil na knjižno polico, saj mi je ponovno branje prineslo pred oči čas, o katerem je drugi veliki pisatelj George Orwell napisal v svoji sloviti Živalski farmi, da so pač "nekateri prašiči bolj enaki od drugih prašičev".

Zato nisem bil niti presenečen, ko sem na spletu zvečer, ko se kar nisem mogel otresti neprijetnega občutka, ki sem ga dobil ob prebranju, našel precej zapisov, v katerih literarni zgodovinarji vedo povedati, da je Orwell zelo dobro poznal Zamjatinov roman Mi in lahko zato bralci njegovo Živalsko farmo razumemo kot neke vrste nadgradnjo Zamjatinovega Mi, pa čeprav je treba dodati, da je ruski pisatelj napisal svoj roman med leti 1919 in 1921 in mu moramo odkrito priznati, da je že na samem začetku graditve "komunističnega raja" še kako dobro razumel veliko prevaro, človeško zmoto, katere sem tudi sam bil deležen v vsej njeni razsežnosti, ki je bila najbolj boleča prav na osebni ravni, ko noben "Mi" ni pomagal, da se sam nisi kruto zavedel, kako res je, da vsi mi le nismo enaki, ampak so nekateri bolj enaki od tebe in tebi podobnih.

In sem tudi zato današnjih razlagalcev in oznanjevalcev skromnosti zelo sit, ker niso verodostojni, kot niso bili verodostojni vsi tisti, ki so prisegali na Mi, tisti pogubni Mi, pod katerim se je skrivalo nasilje, pokvarjenost in tisto razlikovanje med "našimi, pravimi, njihovimi, bolj enakimi od enakih", ki je sicer res privlečlo do zlozlo sistema, ki je prisegel na Mi, a je za sabo pustilo duhovne pohabe, s katerimi se bomo ukvarjali še desetletja, saj si drugače ne morem razlagati današnjega stanja duha družbe.

Tistim, ki smo skromnost živeli ter doživeli na lastni koži, je jasno, da je skromnost sicer res lepa čednost, kot pravi znani pregovor, a vemo, da je ta skromnost, ki nam jo ponujajo danes, samo novo, vsiljeno stanje, za katerega prav gotovo vsi tisti, ki so in smo skromno doslej živeli, nismo sami krivi, in je zato vsesplošno sklicevanje na tisti znani Mi le še ena premišljena ter vsiljena prevara več, ki smo jim danes priča.

Potiskanje ljudi na rob odločanja in življenja v družbi, v kateri nam je danes dano živeti, nima nobenega opravka s pravo, resnično, čedno skromnostjo, ki se nikdar ni razkazovala kot vrednota, ampak je to le bila, ne da bi ji bilo to treba vedno znova tudi poudarjati. In naj mi zato nihče ne zameri, če pod vsesplošnim oznanjanjem današnje zahteve po skromnosti sam vidim le (pre) veliko hinavščino, ki se sicer res skrbno zavija v svetlobel plašč čednosti, a za čednost in krepost pa itak vemo, da sta le tisti moralni, etični, značjski pozitivni lastnosti, ki sta nam omogočili in nam še danes omogočata, da živimo vsakdanjik z dostojanstvom človeka, ki se lahko ter mora tudi javno zgražati, ko je sprenevedanje le prevleko.

Z veliko lahkoto to zapišem, tudi zato, ker je očitno, da bi se nekateri šele morali začeti učiti skromnosti in odpovedovanja vseh vrst, ki smo ju drugi že zarana dodobra spoznali, ju pa pri današnjih oznanjevalcih skromnosti še kako pogrešamo! Skromnemu človeku sta sicer res po navadi prirojeni pohlevnost in potrpežljivost, kar pa ne pomeni, da je tak človek tudi neumen.

Športna skrb za ljudi s posebnimi potrebami

Deset let pobude Zmagajmo vsi

Pred Veliko nočjo je Vzgojno-zaposlitveno središče Sklada Mitja Čuk organiziralo v telovadnici pri Briščkih odmevno jubilejno, deseto izvedbo košarkarskega turnirja *Zmagajmo vsi* za športnice in športnike s posebnimi potrebami. Manifestacije se je udeležilo kar sedem centrov, trije iz Trsta (poлег gostiteljcev še CEST in Zunami), Mosaico iz Codroipa, Giuliano Schultz iz Medeje,

sebej pa se pri Skladu posvečajo košarki, ki jo vadijo dvakrat tedensko, po prizadevanjih vzgojiteljev Sandija Štefančiča in Marka Švaba jim je v letošnjem šolskem letu prvič uspelo organizirati celo pravo prvenstvo, ki traja celo sezono in zaposluje šest centrov. Tudi pobuda *Zmagajmo vsi* je v letih vztrajno rasla, rodila se je kot četverboj pokrajinskega značaja, danes pa je dosegla že med-

tati posameznih tekem povsem postranskega pomena. Na končnem napredovanju (spregovorila je duša gostiteljcev Stanka Sosič Čuk) sta pokale podeljevala stebra Jadranske košarkarske ekipe Borut Ban in Saša Malalan, celo jutro pa so za vse nastopajoče, še zlasti pa seveda za VZS Mitja Čuk, neutrudno navijali – z glasom, trobili in transparenti – učenci proseške osnovne šole. Ugledna gostja prireditve je bila v vlogi spremljevalke-vzgojiteljice centra Dečkova iz Ljubljane nekdanja vrhunska alpska smučarka Mojca Suhadolc, letnik 1975, doma z Vrhnike, ki se lahko ponaša s solidno kariero in celo zmago v su-

perveslalomu za svetovni pokal v kanadskem Lake Louisu leta 1999. Marsikdo se je verjetno spomnil v uspešni slovenski generaciji Nataše Bokal, Alenke Dovžan, Urške Hrovat in Katje Koren. Tudi sama je pohvalila delo organizatorjev in podčrtala pomen takih športno-vzgojnih dogodkov. Naj dodamo, da Sklad Mitja Čuk že zgodovinsko nudi svojim gojencem tudi obilo drugih aktivnosti, ki vzpodbujajo zlasti ustvarjalnost. Tu ne moremo mimo sestavljanja pustnih ko-reografij, zelo pomemben vidik pa je tudi odrska dejavnost. Ravno v začetku maja bo v openskem Prosvetnem domu čezmejna gledališka revija Festinvalop, ki postaja že tradicionalna prireditve in ravno tako hvalevredna kot košarkarski turnir. Še en termin, ki si ga je vredno zapomniti.

HC

Dečkova iz Ljubljane in središče iz Nove Gorice. Skupno je nastopilo skoraj sto ljudi s posebnimi potrebami. Ekipe so igralce vsaka proti vsaki, gojenci sodelujočih ustanov so tako preživeli res pestro tekmovalno dopoldne, polno radosti in nasmehov. Pri Skladu Mitja Čuk si že vrsto let prizadevajo, da bi za integracijo prizadetih mladih in starejših poskrbeli tudi s športno dejavnostjo. Gojenci openskega središča so stalni gostje Specialne olimpijade Slovenije, na kateri vsako leto nastopajo v več panogah. Po-

narodno razsežnost in predstavlja nov lep primer čezmejnega sodelovanja. Tudi tokrat so udeleženci pristopali izjemno navdušeno in postrtno, pokazali pa so tudi zavidljivo košarkarsko znanje. Ko smo turnir spremljali pred desetimi leti, je bilo sploh težko zabeležiti kak kos, zdaj pa so športniki vse bolj spretnejši in sproščeni, v dokaz, da redna gibalna dejavnost nedvomno pozitivno učinkuje na njihov motorični in duševni razvoj. Kot narekuje že samo geslo turnirja, so bili seveda rezul-

Srečanje ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske 2013

Kar nekaj priznanj je šlo "zamejskim" ljubiteljskim igralcem

Velika dvorana Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica se je v vetrovnem, a jasnem nedeljskem popoldnevu, 7. aprila 2013, napolnila tako, kot se vselej, ko na odru nastopajo ljubiteljski gledališki igralci, ki svoj prosti čas z veseljem in vzneseno namenjajo gledališkemu ustvarjanju in s tem dokazujejo, kako zelo priljubljena je gledališka dejavnost v društvih na Goriškem in sploh v tem predelu Primorske. Kot lani so tudi letos *Nedeljska gledališka srečanja*, pri publiko zelo priljubljen abonmajski niz ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije in zamejstva, ki si ga je pred več leti zamislil režiser Emil Aberšek, sklenili igralci Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, in sicer s svojevrstno kriminalko *Umor v vili Rounge* Achilleja Campanileja. Vsa igra je prepredena z nitkami absurda, tako značilnega za Campanilejev gledališki slog, s petjem in plesnimi koraki. V izvedbi števerjanskih igralcev je pod režijskim vodstvom Franka Žerjale in ob režijski asistentki Jasmin Kovic, mladi gledališki zanesenjakinji, polni domiselnih zamisli, zaživel kot nenavadna, izvirna odrska postavitev, tudi zaradi uprizoritvenih - vključno scenskih - rešitev, za zdaj gotovo edinstvena v obširnem ljubiteljskem snovanju. Komaj za spoznanje je na novogoriškem odru - morda zaradi trepane nastopajočih - ritmično izzvenela malce manj blesteče natančno kot sicer, a to smo opazili le tisti gledalci, ki smo jo že večkrat videli na naših "zamejskih" odrih. Več kot presenetila in navdušila je

namreč tudi državnega selektorja Linhartovega srečanja Marka Bratuša, ki ima letos nalogo izbrati skupino najboljših ljubiteljskih gledaliških predstav, nastalih v letošnjem letu, za finalni del tega tekmovanja, ki bo v jeseni. Publiko je ob koncu s skandiranim ploskanjem spremljala poklon števerjanskih igralcev, ki si zaslužijo vsestransko priznanje.

Prizor iz predstave *Umor v vili Rounge*

Tega jim je sicer naklonil tudi letošnji selektor Srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske, dramski igralec SNG Nova Gorica Gorazd Jakomini. Jakomini je namreč predstavi *Umor v vili Rounge* dodelil priznanje za najboljšo predstavo v celoti. Kot vselej je bila namreč zadnja abonmajska ponudba *Nedeljskih gledaliških srečanj* tudi slavnostni konec *Srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske*, segmenta Linhartovega srečanja, ki je letos 52. po vrsti in ga prireja Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Linhartovo srečanje ima, kot rečeno, jesenski finalni del, na katerem nastopi kakih osem najboljših

ljubiteljskih gledaliških skupin iz vse Slovenije, ki jih izbere selektor. Na nedeljskem večeru v Novi Gorici je bil prisoten tudi Matjaž Žmalc, strokovni svetovalec za gledališče na JSKD RS za kulturne dejavnosti. Tudi tokrat je zapisala konec pod Nedeljskimi gledališkimi srečanja predstava, ki je sodelovala na območnem srečanju

Gorazd Jakomini

sti in kako živa je leta v tem delu Primorske. Kot smo že povedali, je predstava *Umor v vili Rounge* v izvedbi števerjanske Dramske družine prejela priznanje za najbolj uspelo predstavo v celoti letošnjega srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske 2013. Ostala priznanja so bila tako porazdeljena: posebno priznanje po izboru strokovnega svetovalec Jakominija za avtorski tekst je prejela *Mojca Dolinšek* za gledališko igro *Ah, ti kavalirji* v izvedbi dramske skupine Kulturnega društva Stanko Vuk Miren-Orehovlje v režiji Božidarja Tabaja. Za najboljšo stransko žensko vlogo sta priznanji ex aequo prejeli *Erna Wojčicki Germovšek* za lik gospodične Krekove v predstavi *Mišolovka* Agathe Cristie v izvedbi gledališke skupine BC Bovec in režiji Nejca Cudra ter *Vanja Bastiani* za lik Jonike v predstavi *Štirje letni časi* Vinka Möderndorferja v izvedbi dramskega odseka PD Štan-

gledaliških ljubiteljskih skupin v organizaciji JSKD Območne izpostave Nova Gorica. Tega dela Linhartovega srečanja se je udeležilo enajst predstav v izvedbi skupin od Idrije, Bovca, Ajdovščine do Gorice, Štandreja, Števerjana. Med njimi so bile tudi tri iz "zamejskega" dela Goriške, dramski odsek PD Štandreja, Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana in novonastali Tik Tak Teater iz Gorice. Vse tri so s svojimi predstavami pustile zelo dober vtis pri selektorju Jakominiju, ki je imel - po njegovih besedah - težko nalogo izbiranja prejemnikov priznanj, saj so vse prijavljene skupine dokazale, kako resno in zavzeto se lotevajo gledališke ustvarjalno-

skupin Severne Primorske 2013. Ostala priznanja so bila tako porazdeljena: posebno priznanje po izboru strokovnega svetovalec Jakominija za avtorski tekst je prejela *Mojca Dolinšek* za gledališko igro *Ah, ti kavalirji* v izvedbi dramske skupine Kulturnega društva Stanko Vuk Miren-Orehovlje v režiji Božidarja Tabaja. Za najboljšo stransko žensko vlogo sta priznanji ex aequo prejeli *Erna Wojčicki Germovšek* za lik gospodične Krekove v predstavi *Mišolovka* Agathe Cristie v izvedbi gledališke skupine BC Bovec in režiji Nejca Cudra ter *Vanja Bastiani* za lik Jonike v predstavi *Štirje letni časi* Vinka Möderndorferja v izvedbi dramskega odseka PD Štan-

drež in režiji Jožeta Hrovata. Priznanje za najboljšo moško stransko vlogo so bili deležni *Zvonko Simčič* za vlogo misterja Rounge v predstavi *Umor v vili Rounge* Dramske družine iz Števerjana, *Robert Marc* za vlogo Vilija v predstavi *Mama je umrla dvakrat* V. Möderndorferja v izvedbi amaterske skupine Neblo v Goriških Brdih v režiji Ane Facchini in *Marko Brajnik* za vlogo Bata v predstavi *Štirje letni časi* V. Möderndorferja v režiji Jožeta Hrovata ter za vlogo inšpektorja v predstavi *Ah, ti kavalirji* Mojce Dolinšek v izvedbi članov društva Stanko Vuk Miren-Orehovlje in režiji Božidarja Tabaja. Priznanje za najboljšo glavno moško

tor tega srečanja velika čast, ki zahteva veliko odgovornost. Ker je po ogledu predstav z vsako skupino imel temeljit pogovor, ni napisal utemeljitve posameznih nagrad. Publika je povabil, naj si ogleda predstave, v katerih igrajo ti nagrajenci, da bi gledalci sami ugotovili, kakšne razsežnosti in kakovost ponuja ta severno-primorski gledališki prostor. Izrazil je tudi željo, da bi se ta kvaliteta, posvečenost, pripravljenost za delo nadaljevala tudi v naslednji sezoni, ker "na tem koncu Slovenije teče zelo dobra voda ljubiteljske kulturne gledališke dejavnosti". Iskrene čestitke dobitnikom priznanj je izrekla tudi vodja Območne izpostave JSKD RS Nova Gorica Maja Bratec Jerman in se zahvalila SNG Nova Gorica, ker omogoča, da v njegovih prostorih poteka ta ljubiteljski gledališki dogodek. Zahvala je seveda šla tudi selektorju Jakominiju za dobro opravljeno delo. Nedeljski večer je JSKD Območna izpostava Nova Gorica priredil skupaj s SNG Nova Gorica. Program je brezplačno povezoval Nejc Cijan, slušatelj ljubljanske AGRFT, ki se je navdušenja za gledališče nalezl pri Amaterskem mladins-

Marko Brajnik

vlogo je šlo *Robertu Cotiču* za vlogo zidarja Feliceja v predstavi *Steafana Bennija Pravljice (za odrasle)* v izvedbi gledališke skupine Tik Tak Teater in v režiji nagrajenega Roberta Cotiča in *Petru Cudru* za vlogo Mileta Miliča v predstavi *Mišolovka* v izvedbi gledališke skupine BC iz Bovca in režiji Nejca Cudra. Priznanje za najboljšo glavno žensko vlogo pa je razveselilo *Natalijo Melink* iz gledališke skupine Globočak Kambreško za vlogo Maričke v predstavi *Na kmetih* V. Möderndorferja v režiji Ane Facchini. V kratkem nagovoru je Gorazd Jakomini dejal, da je biti selek-

Robert Cotič

skem odru, ki ga več kot tri desetletja z veliko ljubeznijo vodi režiser, mentor in pedagog Emil Aberšek, ki je bil prisoten na slovesni podelitvi priznanj. **Iva Koršič**

Pogovor / Mirko Potočnik

Frančiškov svetni red v Piranu

V Piranu imamo med desetimi cerkvami tudi cerkev sv. Frančiška s pripadajočim minoritskim samostanom. Cerkev je laikom znana predvsem po tem, ker je v njej grobnica znane piranske družine Tartini, iz katere je izšel tudi glasbenik svetovnega slovesa, Giuseppe Tartini. Cerkev sv. Frančiška so bratje minoriti začeli graditi leta 1301 in jo dokončali leta 1318. Vse od tedaj so bili minoriti prisotni v življenju Pirančanov. Morda bi morali najprej povedati, kdo so bratje minoriti. Sv. Frančišek Asiški, reformator srednjeveške bogate in skorumpirane Cerkve, je živel med letoma 1182 in 1226. Bil je sin bogatega asiškega trgovca, a se je po burni mladosti odpovedal posvetnemu življenju, dobesedno odložil bogata oblačila ter jih vrnil očetu in izbral pot revščine in ponižnosti. Sledilo mu je veliko mladih fantov, ki so hoteli živeti po njegovem zgledu, navdihovali pa je tudi mnoge poročene ljudi. Zato je ustanovil tri redove: prvi red, kamor spadajo minoriti, frančiškani in kapucini, drugi red, ki ga predstavljajo klarise, in tretji red, ki je namenjen poročenim ali samskim kristjanom. Zato se je Frančiškov svetni red (FSR) dolga stoletja imenoval "Tretji red sv.

Frančiška", njegovi pripadniki pa "tretjeredniki". Vsi trije redovi navdih za svoje življenje črpajo iz življenja in duhovnosti sv. Frančiška Asiškega. Še danes je Frančišek simbol miru, preprostosti in sožitja človeka z naravo. Ta tretji red v Piranu nepretrgoma deluje že več kot 700 let. V Piranu je tudi edino krajevno bratstvo tretjerednikov, ki je kdaj v zgodovini imelo tajne člane. Okrog leta 1990, ko je piranski tretji red po dolgem času dobil skoraj 20 novih članov, sta vez s prejšnjo generacijo predstavljali dve domačinki, Giannina Filipas in Attilia Grisanci. Približno v tistem času se je FSR pridružil tudi gospod Mirko Potočnik, v marcu 2013 ponovno izvoljeni predsednik krajevnega bratstva. Da bi delovanje tega starodavnega reda bolj približali sodobnemu človeku, smo ga poprosili za pogovor. Sv. Frančišek je v stoletjih navdihoval mnoge znane osebnosti. Med znanimi Slovenci sta bila člana tretjega reda tudi arhitekt Jože Plečnik in dr. Anton Trstenjak. Mirko, ti si član FSR že skoraj 20 let. Kaj je tebe spodbudilo k temu, da si se pridružil temu redu? Res je, v zgodovini so bili člani tega reda mnogi pomembni ljudje, kot so bili npr. Krištof Kolumb in tudi številni svetniki. Naj te še do-

polnim, v krajevnem bratstvu smo imeli slovesne obljube leta 1989, tako da bomo v prihodnjem letu obhajali že srebrni jubilej.

V čem te navdihuje duhovnost sv. Frančiška?

Predvsem v preprostosti in sprejemanju malih ljudi, tudi najbolj zavrnjenih, kot so bili v Frančiškovem času gobavci.

Kaj lahko duhovnost sv. Frančiška nudi sodobnemu človeku?

Dostojanstvo človeka, vsakega brez izjeme: revnega ali bogatega, pobožnega ali grešnika. Pa tudi spoštovanje Cerkve, katere člani so prav ti ljudje z vsemi svojimi dobrimi in manj dobrimi lastnostmi.

Bi nam lahko na kratko povedal, kako je organiziran FSR?

Frančiškov svetni red je organiziran podobno kot prva dva reda. Osnova reda so bratstva na krajevni ravni, ki se povezujejo v regionalna (v Sloveniji imamo tri pokrajinska bratstva: Koper, Ljubljana in Maribor), ta pa v narodno bratstvo. Bratstvo na vsakem nivoju vodi izvoljen svet bratstva. Celoten red vodi Mednarodni svet, ki ima sedež v Rimu. Podlaga za življenje reda in organiziranost je Vodilo reda in Konstitucije. Oba dokumenta, ki sta se skozi stoletja prilagajala potrebam, je potrdil papež Pavel VI.

Morda veš, koliko pripadnikov ima FSR kot najstarejši svetni red po vsem svetu?

Na svetu je okrog 800 tisoč pripadnikov reda z zaobljubo, ki delujejo v več kot sto državah, tudi v Aziji. Celo na Kitajskem, kjer jih

Se vedno preganjajo.

Kakšne pa so bile konkretne naloge članov piranskega krajevnega bratstva skozi zgodovino?

Vloga reda se je tudi v Piranu skozi stoletja prilagajala potrebam okolja in možnostim svojih članov. Tudi v Piranu je Tretji red v preteklosti skrbel za ostarele in bolne someščane. Tesno so sodelovali z brati minoriti pri njihovih dejavnostih na področju izobraževanja. Vedno so sestre in bratje sodelovali pri vseh potrebnih delih v župniji. Za FSR je značilno, da nima konkretnega poslanstva, kot npr. Karitas, je pa tudi karitativno delo obveza vsake sestre ali brata.

Ali FSR skrbi samo za svoje člane? Kaj lahko danes k življenju v mestni skupnosti prispevamo člani FSR?

FSR nikoli ni bil zaprt red. Celo nasprotno, po vzoru svojega ustanovitelja je bil odprt za vse in vsakega, ker so vsi del Božjega stvarstva in Božji dar.

Sv. Frančišek je znan tudi po tem, da se je odpravil na obisk k tedanjemu turškemu sultanu. S tem je postal prvi pobudnik medverskega dialoga. So ti morda znana prizadevanja sedanjih redov sv. Frančiška za medverski dialog? Kako pa je s tem pri nas, v Sloveniji? Kaj pa pri nas v Piranu, ki je postal multikulturno mesto?

Medverski dialog je tudi danes zelo pomemben. Po vsem svetu in tudi pri nas sestre in bratje to delo za sožitje in razumevanje spodbujajo in tudi vodijo. Piran je res multikulturno mesto, je pa tudi zelo sekularizirano. Težavo pri medsebojnem sodelovanju ali srečanjih predstavlja pa predvsem to, da pripadniki drugih verstev v naši občini nimajo svojih predstavnikov oz. organiziranosti, kot je npr. župnija.

Verjetno se imamo prav Frančiškovi duhovnosti zahvaliti za duha sprave med verstvi? Že več kot 20 let se v Assisiju namreč srečujejo voditelji svetovnih verstev v skupni molitvi za mir, temu pa je namenjen tudi vsakoletni ekumenski teden v naših cerkvah. Bi morda lahko povedal kaj več o tem?

V vseh krajevnih bratstvih je vsako leto molitev v "Duhu Assisija" za mir in ohranitev stvarstva,

ki je nadaljevanje skupnega srečanja v molitvi vseh verskih voditeljev skupaj s papežem Janezom Pavlom II. v Assisiju. V Sloveniji mladi Frančiškovi že tradicionalno organizirajo prireditve "Podaj MIR oko". Takrat npr. v Ljubljani skupaj obiščejo vsa svetišča različnih cerkva in skupaj molijo. Tudi po drugih mestih so k molitvi povabljeni vsi: kristjani katoliki, protestanti in pravoslavni pa tudi muslimani.

Kako vidiš prihodnost FSR v Piranu, saj so člani v povprečju stari 65 let?

Piranu mi Frančiškovi radi rečejo, da je mali Assisi. Zaradi številnih malih cerkvic, ki so v večini posvečene Mariji in starodavnosti mesta, ki mu poseben pečat daje minoritski samostan. Zato ni bojazni, da bi Frančiškov duh zamrl. Prihodnost krajevnega bratstva pa bo usmerjena predvsem na sosednje župnije, saj je Piran žal v resnici mesto starih. Za FSR v Piranu pa je pomembno še to, da imajo lahko zdaj v prenovljenem samostanu krajevna bratstva od drugod možnost za duhovne vaje, to pa je tudi priložnost za medsebojno srečanje in izmenjavo izkušenj in načrtovanja za prihodnost. Nov zagon nam predstavlja tudi nedavna oživitve krajevnega bratstva v Koprju.

Mirko, hvala ti, ker si si vzel čas za pogovor. Želim ti uspešno vodenje krajevnega bratstva FSR!

Hvala enako. Vsem bralcem pa s svetim Frančiškom želim mir in dobro.

Špela Pahor